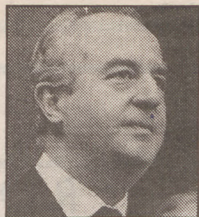

Galbraith: «Gaineko erakunde batek hartuko du estatuen ekonomi funtzioa» / 12

Ustelkeriaren aurka neurri berriak proposatu ditu Balladurrek / 13

Bazkideek atzera botatako aurrekontu bera aurkeztuko du gaur Arratek / 18

EUSKALDUNON

Egunkaria

Ostirala, 1994ko urriaren 28a / V. urtea / 1.205. zenbakia / Salneurria: 100 pta. / 5,5 libera

INTSUMISIOA

Berrogeita hamar preso gose greban

Espainiako Estatuaren espetxeetan bigarren graduan preso diren 50 intsumituk muga jakinik gabeko gose grebari ekin zioten atzo gauerdian. / 8

Juan Cruz Alli.

Gobernu krisia konpontzeke dagoela dio Juan Cruz Allik

Nafarroako Gobernuaren krisia ez dela oraingoz konpondu adierazi zuen atzo Juan Cruz Alli lehendakariak. Allik ez du gobernu taldea berregituratzeko aukera baztertu: «Beti daukat gobernuakideak kargugabetzeko edo dimisioak eskatzeko aukera, baina aurretik ongi neurtu behar dut zein den kostua». Sanz lehendakariordeak, oraingoz, bere konfiantza baduela esan zuen Allik: «Konfiantza erretiratzan ez diodan bitartean, oraindik badaukala esan nahi du». / 6

Urralbururi eta Aragoni buruzko datuak Nafarroako Auzitegira

‘Roldan auziaren’ sumarioan Gabriel Urralburu eta Antonio Aragoni buruz ageri diren datuak Nafarroako Auzitegira bidali ditu Ana Mercedes del Molino epaileak. Sumarioa bitari zaititu du Madrilgo epaileak: Goardia Zibileko zuzendari ohiarekin lotura zuzena duten aferak bakarrik ikertuko dituzte Madrilan eta PSN-PSOeko agintari qhie lotutakoak, berriz, Francisco Javier Muñoz Cuesta Iruñeko fiskalaren esku izango dira. / 6

Gehiengo osoaren babesa izango duen Gobernua nahi du Ardanzak

Koalizio aukera guztiak zabalik daudela esan dute buruzagi jeltzaleek

Gobernu koaliziorako aukera guztiak zabalik daudela adierazi zuen Jose Antonio Ardanza EAJ-ko lehendakariak atzo, baina gehiengo osoaren babesa izango duen gobernu taldea nahi duela gehitu. Xabier Arzalluz eta Joseba Egibar buruzagi jeltzaleekin batera Bilbon emandako prentsaurrekoan, «dindilizka» ibiliko litzatekeen kolore bakarreko gobernua ez duela gura esan zuen Ardanzak: «Azken batean hori egitera behartzen banaute, denek jakingo dute zergatik izan den. Nire helburua ez da gobernu ahula egitea».

Jose Antonio ARDANZA

ARDANZAK ESANA

«Koalizio aukera guztiak zabalik daude, baina gehiengo osoaren babesa izango duen gobernua osatzea da nire asmoa».

«Nik gobernu sendoa nahiko nuke, ez dindilizka egotea. Nire helburua ez da gobernu ahula egitea».

«Bakoitzak ikusiko du zein baldintza jartzen dituen. Gero zailtasunak badaude gobernua aurrera eramateko, herriak jakingo du zergatik gabiltzan gabiltzan bezala».

«Kolore bakarreko gobernua pin-pan-pun gobernua litzateke. Gobernu horrek ez luke izango ez sinesgarritasunik ez osperik».

Dena den, gehiengoaren babesa izateko koalizio hirukoitzen formula derrigorra ez litzatekeela argitu zuen lehendakariak jeltzaleak. Izan ere, gobernuan parte hartuko ez lukeen alderdiren batekin sostengu parlamentario iraunkorra hitzartzea ez zuen baztertu Ardanzak.

Bestalde, gobernua osatzea EAJren erantzukizuna barik Legebiltzarrarena dela esan zuen Xabier Arzalluzek. Bere hitzetan, Parlamentuan ordezkaritza duten alderdi guztien zeregina da gobernarritasuna erraztuko duten formulak bilatzea. / 4

HOWARD BURDITT / REUTER

Arazoak Mozambikeko hauteskundeetan

Renamo gerrila ohiak azken orduan hauteskundeetara ez aurkeztea erabaki zuen arren, bozketekin hasia erabaki zuten atzo Mozambikeko agintariak. Renamoren erabakiak zaildu egingo du orain bi urte hasitako bake prozesua, baina gerrilako bozeramaileek ukatu egin zuten gerra zibila berpizteko arriskua dagoela.

Botoa emateko zain ageri dira argazkiko mozanbiketarrak. / 17

BESTERIK

POLITIKA

Jarrairen kartel bat dela eta Kamio eta Zubimendi epaitegian izan dira / 7

GIZARTEA

‘Erandioko istiluen’ 25. urteurrena gogorarazi dute talde ekologistek / 9

EKONOMIA

AHVren iraupena arriskuan dela ohartarazi du zuzendaritzak / 11

NAZIOARTEA

Siriak Israelekin bakea lortzeko borondatea adierazi dio Clintoni / 15

KULTURA

Ama Say taldearen disko berria kalean / 23

GAUR HASIKO DA TOLOSAKO NAZIOARTEKO ABESBATZEN JAIALDIKO LEHIAKETA / 22

Espiatzen duzu ala espiatzen zaituzte?

NEREA AZURMENDI

DONOSTIAKO

alkatetzak altxor politikoek merkaturain gain guztiak jo dituenetik, hiriko azpiak ari dira agerian gelditzen alkategaien gerran. Asterixen garaiko buruzagiak baino gogorrago ari zaizkigunei esker dugu, esate baterako, gure hiriko Udal-tzaingoak ere diru bereziak, informatzaileak eta abarrekoko dituen susmoa. Argituko ote da noizbait dituen ala ez dituen, baina, tartean, hor elkartu zaio zurrumurrua azken egunotako espioitza-maniari.

Baina, hala bada ez bada... ez da inondik ere salbuespena izango, badirudi eta nonahi ditugula zelatan geure buruaz geuk baino gehiago dakitenak.

Ez dizkiot espioitzari erreparu etikoak jarriko, etikaz aritzea erretorika hutsa baita egunotan. Nire arazoa praktikoa da, neurritz kanpoak iruditzen baitzaizkit dispositibo guzti horiek ohizko kotileo arruntak, kanpoko laguntza teknikorik gabe, beti bikain funtzionatu duen honetan. Konta-katilu, salatari eta txibatotoxoak profesionalizatzea garestiegia iruditzen zait. Badu, ordea, alde onik. Eman dezagun hamar urteren bueltan, lagunartean, ez datorkizula burura asteburu batez izan zenuen saltsa klandestino hartan konplize izan zenuenaren izena. Dei bat nahikoa izango litzateke datu base horretan zeure pekatuen berri izateko.

Baina nire arazo nagusia estatistikoa da. Nik badakit ez dudala inor espiatzen —ez bederen neurritz kanpo eta kotileo osasungarriaren mugetatik at—, eta ezagunen artean ere ez dut Mata Hari edo 007rik ikusten. Baina, nonahi baldin badaude, edonork baldin baditu —udal, alderdi, gobernu—, guztioi tokatzen zaigu pare bat inguruan. Nor ote da nire espia? Nor ote da zure espia? Espiatzen duzu ala espiatzen zaituzte? Hemendik aurrera, galdera hau izan daiteke adiskidetasun eder baten hasiera.

Kolore orotako indiook...

LUZIEN ETXEZAHARRETA

LEHENDABIZI-

KO aldiz, okzitanieraren erabileraz egin inkesta bat argitaratu da Paben, joan zen astelehenean. Aurreikuspuntut samina dutenek Bayrouren maniobra politikoa sumatuko dute egin den aurkezpenari. Hala ere hurbiletik ikusi behar dira gauzak: jendearen % 40ak bere herri hizkuntzaren erabileraz baikor dago eta ia % 60ak bere irakaskuntza nahi luke.

Euskaldunok uste dugu maiz borroka bakartia deramagula, egia erran beste Europako hainbat herrialdeen antzera. Auzo auzoan, ahatzi dugu Biarnoak, altabada maiz 'gure kultura berdintsukoa' beste sail batzuetan aurkezten dugunak, gure jarrera berdintsuekin dela. Mespretxu aspaldikoa botere guziengandik, zokoratze fenomenua eta ondoriozko ahalgea, Ipar Euskal Herrian bezalakoa izan da, betidanik.

Hego Euskal Herriko gorabehera politikoei esnatu Iparaldeko abertzaletasun mugimendua ez da abiadura berdinean iritsi Biarnoraino. Baina ahatzi dugu gogoeta horren bidean, Ipar Euskal Herria ez dela hain aurreratua bere hizkuntzari begira indar asko egin aren. Biarnoko emailtek agertzen dute antza handia Iparaldekoekin.

Ez dea ordua borroka bakartietarik elkartasunera joatea? Ez dea ere, ikusiz Hegoaldeko egitura politikoa bereiztuak direla gutarik eta aldiz Biarnorekin auzotasun egiazkoa badugula, elkarrekin lan egiteko ordua?

Claude Marty kantari aipatuak zion «Motse-gur te dreïças pertot», «edonon zara» baina esperantza agertzen zuen «kolore orotako indiook mundua deskolonizatuko dugu».

Diario de Noticias

Gizakiak eta hegaztiak aurrez aurre

Itoizko urtegia eraikitzeke proiektuaren inguruan gertatzen ari den eztabaida osoa sakonean itxurazkoa da. Brusselak urtegia ezin dela egin erabakitzen badu, ingurugiroan eta, bereziki, Artxuba eta Zarikieta mendizerretako hegaztiak babesteko eremu berezian eragin garrantzitsua du-elako izango da. Baina hori guztia aitzakia hutsa da, besterik ez.

Kontua ez da Itoizko Koordinakundeko kideak ez direla kezkatzen urtegia eraikitzeak era-

% 0,7?

Jakina, koxkorra, goxoen da eta!

RICARDO Y NACHO / EL MUNDO

gingo duen —dagoeneko eragiten ari den— ingurugiro arazoaz, ez eta Herrilan Ministerioa eta

Nafarroako Gobernua proiektuaren hain alderdi garrantzitsu horretaz ahaztu egin direla ere.

Besterik gertatzen ari da, alegia Koordinakundea nola edo hala ahalegintzen ari dela zona urpe-tuta utz ez dezaten, eta konturatu egin da hori gertatzea eragozteko bide bakarra urtegiak ingurugiroan eragin kaltegarriak izango dituela frogatzea dela.

Mintegian zentzuzko ahots bat entzun zen, eta horrek esan zuen Itoiz eraikitzearen aurka zeudenek natura babesten duten komunitate-arteztarautetara jo zutela argi eta garbi ez dagoelako gizakiak urtegi baten mehatxutik babestuko dituen inolako arteztaraurik. Horren sinplea. Eskura zituzten armak aztertu egin dituzte —legearen ikuspegitik hitz eginda, jakina— eta beraientzat eraginkorrenak izan daitezkeenak aukeratu dituzte.

MIGUEL BIDEGAIN

ZUZENDARIARI

Bortzirietako mapa eskolarra - Nafarroa Oinez 94

Gai honi buruz zenbait oker entzun eta irakurri dudanez eta ez dudanez irakurri jendeak jakin beharko lukeen hainbat egia, publikoki erreflexio bat egin nahi dut.

Interesak dituen eta gaia sakonki ezagutzen duen baten ikuspegitik egiten dut, alde batetik irakaskuntza ertainak euskaraz eta gaztelaraz (D eta A ereduak) egiten diren Berako Institutuko Zuzendaria naizelako eta bestetik, nire semeak lehenengo ikasle-tarikoa izan ziren eta 83ko Nafarroa Oinez-eko Komisio Antolatzaileko partaide izan nintzen.

Gogoratu nahi nuke orduko lema 'Euskara Eskolara' izan zela garai hartako ikastolen etorkizunari begira aipatzen zena: «... eta bide horretatik irakaskuntza Pribatura bideratuak egongo ginateke eta prozesua ez litzateke egokia izanen. Beraz prozesu honek Eskola Publikora ere iritsi beharko luke...».

Gaur egun, Nafar Gobernuak ordainduak, Bortzirietan Lehenengo Mailako zortzi ikastetxe daude eta Bigarren Mailako bat (Herrien arteko distantziarik handiena 15 kilometrokoa dugu). Guztiak D ereduak (euskaraz) irakasten dute, batek ezik B ereduak egiten bait du (Euskaraz eta Gaztelaraz).

Benetan kalitatezko irakaskuntza nahi badugu eta LOGSEko erizpide pedagogikoak aplikatu nahi baditugu ikasleko hau ez gurea keela bi ikastetxetan banatu behar pentsatzen dut.

Egoera honen aurrean eta jakinda Nafar Gobernuak Mapa Eskolara osatu behar zuela, 1991ko azaroan Berako Institutuak Bortzirie-

tako ikastetxeak elkartu zituen bi proposamen lantzeko: bata hezkuntza proiektu bateratu bat osatzea, Bortzirietako neska-mutil guztiei kalitatezko hezkuntza koordinatu bat eskaintzeko; eta bestea Bortzirietako Mapa Eskolarraren diseinua egitea, Nafar Gobernuari guztiok aurkezteko. Proposamena egin zenean eta ikastetxeek analizatu ondoren, 92ko otsailan erantzuna jasotzeko asmoz berriz elkartu ginen. Orduan Berako eta Lesakako Ikastolek adierazi zuten Proposamen bateratua ez zitzaizela interesatzen eta beraiek bazeukatela beraien proiektu berezia. Honela bada, administrazioak erabakia hartu beharko zuela onartu zen.

Administrazioak erabaki zuen, eta Bortzirietako Mapa Eskolara publikoari ezagutzera eman zitzaion. OHoko zortzi ikastetxeak Haur Hezkuntza eta Lehen Mailako Zentruak bihurtzen dira (12 urte arte) eta Berako Institutua Bigarren Mailako Hezkuntza Ikastetxea izendatzen da (12 urte arte). Institutu honetan ESO, bi Batxilergo mota eta Lanbide Heziketarako Ziklo Osagarriak ematen dira, guztia euskaraz eta gaztelaraz. Kontutan hartuz ikaslegoaren urritasuna hezkuntza eskaintza Baztango Institutuarekin osatuko da.

Euskal Autonomi Elkartetik jasotako laguntza ere erreflexionatu nahi dut. Berako eta Lesakako Ikastolek 8. maila egin zuten lehendabiziko belaunaldiaren urtea, Eusko Jaurlaritzan Garaikotxearen azkeneko urtea izan zen. Honek bi Ikastolek Zuzendaritzaren eskaerari, Hondarribiko Institutuan BBB egin zezaketela erantzun zion. Gobernu aldeketa egon zen eta gure ikasleak ez ziren onartuak izan, Ikasleen gurasooi Ajuria Enean eta Lakuan ateak itxi zizkiguten eta azkenik Joseba Arregi Irungo Institutuan tarte bat egin zigun (Eskerrik Askot). Gaur egun arazo eko-

nomikoak direla eta hainbat Ikastola sare publikora pasatzera beharturik izan direla ikusten dugu (hurbilen daukaguna Irungoa). Nola uler daiteke Euskadiko hainbat erakunde publikok Berako Ikastolarentzat dirulaguntza ematea, jakinda Beran Bigarren Mailako irakaskuntza euskaraz ziurtatua dagoela?

JOSE Mª IRAZOKI ELORRIAGA

Bera (Nafarroa)

Ertzain euskaldunak

Orain gutxi irakurri nuen Eusko Jaurlaritzak azalduko iragarkia, Ertzaintzarako 520 lanpostu berrietarako deia eginik. Txalogarria langabeziaren aurka egiten duen saioa, geure artean hain larria den arazoa konpontzeko ekintzak ez baitira zoritxarek ugariak. Bestetik, euskararen aldetik, aurrerapauso sendoa nabari da deialdian, geure hizkuntzaren eza-guera kontutan hartuko baita, frantsesa, ingeleza, alemaniera, errusiera eta arabieraren parean. Baliteke honela lortzea, adibidez, Gipuzkoako Aldundiaren atean ala Gaintzak festetan trafikoa zuzentzen dauden ertzainak euskaraz, hitz batzu besterik ez bada ere, jakitea. Eta honela ez bada tokatzen, ez dugu seguraski errusiera edo alemaniera esate baterako jakin beharrik izango, gaztelaraz hitz eginez gero nahikoa izango baita berriz ere ertzainekin elkar ulertzeko. Hori bai, gauza bat eskatuko nieke Ardanza eta bere lagunei, eta zera da: Ertzaintza izena kendu eta, kontsekuenteak izanik, 'Guarda pueblo' edo horrelakoren bat ipintzea.

J. J. IRAETA

Zaldibia (Gipuzkoa)

GAIA JARRITA

Galeuzca

Katalunia, Galizia eta Euskadi hirugarrena gerra aurretik hasi zen hura orain bilgune onena hiru hizkuntza, hiru kultura hiru herrien sormena idazle jator eta bikainok zarete aurrerapena hiru nazio txikiotako hizkuntzen itxaropena.

ANDONI SARRIEGI

Egunkaria

Batzarde Patekidea: 72564 E / Lege Gordailua: SS 800/90

OJDK IKUSKATUTAKO HEDAPENA

Administrazio Kontseiluko Lehendakaria: MARTIN UGALDE

Kontseilu Editorialeko Zuzendaria: JOAN MARI TORREALDA

Kontseilari Ordezkarria: INAKI URIA

Gerentea: FERMIN LAZKANO

Zuzendaria: MARTXEO OTAMENDI

Zuzendariordea: LUZIEN ETXEZAHARRETA

Publizitatea: MARI JOSE SARASA

HELBIDEAK

Erredakzio eta Tailerra: ANTZA S.A. Industria 01-02 Pabiloak / 20160 Lasarte-Oria / ☎: 37 45 45 / Faxa: 36 54 93

Egoitza soziala, Publizitatea eta Administrazioa: Antso Jakituna / 16-1 / 20010 Donostia / ☎: 46 90 22 / Faxa: 45 59 57

Araba: San Antonio, 20-1. ezker. / 01005 Gasteiz / ☎: 23 38 72 / Faxa: 23 38 73

Nafarroa: Iratxe Monastegia, 45-13. esk. / (Irritzi dorrea) / 31011 Iratxe / ☎: 17 80 78/79 / Faxa: 17 80 77

Bizkaia: Zabalburu Enparantza, 2-1. ezker. / 48003 Bilbo / ☎: 410 40 46 / Faxa: 410 37 15

Lapurdi / Nafarroa Beherea / Zuberoa: Pannecau 14, 1/503 Pona kutxatila, / 64100 Baiona / ☎: 59 59 35 75 / Faxa: 59 25 75 11

Voltaire ezinbestekoa

HIRUREHUN urte dira Voltaire jaio zela. 1694ko azaroan etorri zen mundura François Marie Arouet, Voltaire izenez ezagutzen dugun idazle famatua.

Hamar urterekin, jesuitek zuzenduriko Louis-le-Grand ikastetxean sartu zen. Gero, aitzak bultzatuta, Zuzenbidea ikasteari ekin zion. Erabakia zeukan ordurako, ordea, zein izango zen bere bizitzako egitekoa: idaztea.

Konta ezin ahala obra idatzi zuen, baina ipuinak eta filosofia saiakerak dira aipagarrienak, seguruenik: 'Kandido' (Ibon Sarasolak maisuki euskaratua), 'Gutun filosofikoak' (une honetan euskaratzen ari) eta 'Tolerantziaren tratatua' (noizko berau?), batipat.

Intolerantzia eta fanatismoa 'fanatikoki' gaitzetsi zituen. Tortura eta injustiziaren kontra su eta gar burukatu zen. Eliza katolikoari gupidagabeki eraso zion, oskurantismoa eta intrasigentziaren sorleku zelakoan. Baina bera ez zen atea izan. Suntsitu beharreko topikoa da hori. Voltaire deista baitzen. Bere ideia iraultzaileak zirela eta, pertsegitua, atxilotua eta erbesteratua izan zen. Ingalaterran hiru urte erabakior pasa zituen. Askatasuna eta tolerantziaren paradisu bihurtu zen Ingalaterra beretzako. Ideologiekiko errespetua, zientzia eta merkataritzaren hazkunde, sinesmen erlijioso desberdi-

nen adiskidetasuna: Ingalaterra, zinez, zibilizazioa zen. 'Arrazoiaren iriak' abantaila hartu zion Frantziari arlo gehienetan.

Ingalaterrako erbestaldiaren ondoren, 1734an, 'Ingalaterrari buruzko gutun filosofikoak' izeneko liburua eman zuen argitara. Bere bizitza osoan zehar defenditu zituen ideia eta helburuak azaltzen dizkigu bertan. Argien Mendeko pentsaeraren lekuko leialak, aurrerapenean eta gizaterian sinesten du eta era guztietako fanatismo eta intolerantziak arbuiatzen. Voltairek gogor erasotzen die zuzengabekeria eta aburu iturri diren erregimen politikoei, fanatismo itsuak eragiten dituzten erlijioei, gizakiak dohakabe bihurtzen dituen metafisikakeriari.

Garaiko gizartearen akatsak kritikatu eta salatzeaz gain, bere asmo eta nahiak adierazten dizkigu: erlijioan, dogma eta zeremoniarik gabeko erlijio natural baten alde ageri zaigu; politikan, instituzio liberal ingelesean alde; filosofian, determinismoa eta askatasuna uztartuko dituen mundu zorientsuagoaren alde. Zientziaren aurrerapenei muzin egiten dien Pascal etsipenduaren aurka, ilustrazio zientifiko eta teknikoaren abantailak aldarrikatzen ditu, merkataritza, txertoak, Locke eta Newton goraituz. Bi ideia nagusi azpimarra ditzakegu liburuan zehar: zientziaren handitasuna eta ongi eratutako gizartearen premia. Zientziaren garapenak gi-

zartearen aurrerapena eta ongizatea ekarriko dituela uste du.

Frantziaren eskandalu handia sortarazi zuen liburu honek: «eskandalosotzat, erlijioaren, ohitura onen eta ahaltsuei zor zaien errespetuaren aurkakotzat» hartua izan zen eta Parlamentu aurrean erre zuten. Voltairek ihes egin eta ezkutatu beharra izan zuen berriro.

Voltaire ilustratua zen, baina ez inozoa, inondik ere. Lisboako lurrikarak (1755) urrunarazi egin zuen Leibnizen optimismo gehiegizkotik: ez gara, benetan, daitekeen mundurik hobereanean bizi. Kandido, bere bidaiaren bukaeran, ez da ez sasibaikortasunean ez etsipenean erortzen: bere jardina lantzeari ekiten dio. Bizitzaren ikuspegi moderno berria ageri zaigu hor: mundua ez da perfektzio hutsa, ezta zentzugabekeria hutsa ere: gizakiaren ekintza arrazionalaren bidez landu daitekeen lur-eremua baizik.

300 urte igaro dira Voltaire jaio zenetik. Entziklopedista handi hark defenditutako ideien gainean oinarritu eta eraiki da geure mundu modernoa. Halere, fanatismoak eta integritateak ez dira desagertu inola ere. Horregatik, Voltaire behar-beharrezkoa dugu gaur egun ere.

JON SUDUPE
IRAKASLEA

Egonkortasuna nagusi...

ELKARTE Autonomoko azken hauteskundeak esan-guratsuak eta setatiak izan dira eta, aurreikuspen demoskopikoei besterik iragarri arren, aspaldiko datuak berriro azaleratu dituzte. Esaterako, gertatutakoaz ez dut ezer asmatu. Diotenez, aurreikuspenak zailak dira, batez ere etorkizunekoak. Zehatzago, igandeko hauteskundeak aspalditik egoera egonkor batean bizi garela agertzen dute, beronetan indar abertzaleek eta ez-abertzaleek hauteslegoa erdi bana bereganatzen dutelarik.

Hasteko, badirudi, alderdi abertzale eta ez-abertzaleek azpisistema politiko bana dutela. Azpisistema ez-abertzalean Estatu mailan gertatzen denaren eragina gero eta nabarmenagoa da eta beronen funtzionamenduan berezitasun batzuk daude: 1) eragina estatu politikaren polarizazio graduarekin batera aldatzen da, haundia goa polarizazioa sakondu egiten denean eta alderantziz, 2) alderdi batek galtzen dituen botuak beste alderdi estatal batek eskuratu, eta 3) azpisistema honek luzaro iraungo du gurean eta beronetara ohitu beharko dugu: PSOE, PP eta IU, euren gora-behera elektoralekin, nekez desagertuko dira. Azpisistema honetan, estatu politikaren isladapen graduak euskal nazionalismoak duen osasuna adierazten du.

Egun, eskasa, abertzalegoak ez dituelako behartu alderdi hauek lojika 'euskaltzale' batetara makurtzera eta galdu egin duelako aspaldian inposatzen zien gizarte kontrola.

Azpisistema abertzalean, daturik harri-garriena, espero ez zelako, EAren mantentimendua izan da. EAren jaitziera, eta ia desagerpen iragarria, alde guztietatik aldarrikatu den uanean, EAk bere guneari sendo eutsi dio eta epe laburrera zenbait ondorio ekarri ditu: koalizioak zaildu ditu, EAJri EAren asimilazioa oztopatu eta euren arteko harremanetan simetria ezartzerara behartu du eta, azkarki jokatu balaute, euren aurrean gune sozialdemokrata bat aurkituko dute, nahigabe agian. Nolanahi ere, euskal nazionalismoak lauzpabost urtetik hona erronka berberak ditu. EA eta EAJri dagokienaz, batasunerantz jo beharko lukete? Ez ote dugu beharko erreferentzia nazionalista indartsurik gizarte kontrola errekupeatzeko? HBren kasuan, bere mahaikideek, seguruenik, dagoeneko hauteskunde onorioak ateratu dituzte, batez ere ETArekiko harremanen komenientziari buruzkoak.

Bi azpisistemen artean, UAren kasua dugu. Ene ustetan, UAk, gailurra jo duen arren, hazkunderako euskal nazionalismoak historikoki erabili izan dituen me-

kanismo berberekin, alde batetik, euskal nazionalismoari egin dio kalterik haundiena, eta bestetik, aurreko bi azpisistemen artean, HBren kasuan izan ezik, Elkarte Autonomoaren batasunaz zuten 'kontsentsu' inplizitoa hautsi egin du eta diskurtsoak berregokitzera behartu ditu.

Amaitzeko, zoriez, ekaitz honen erdian indar nazionalistak mantendu egin dira, baina baita ere mantendu dira dituzten erronka atzeraezinak. Aurrean, hala esparru politikoan nola sozialean herri desegituratu bat du, ez du hirü herrialdeetan alderdi hegemonikorik eta abertzale guztien artean eraikuntza nazionalaren oinarri amankomunak zehaztear daude. Euzkadi, eta baita Euskadi ere, berritzeko asmoz nazionalismoak bere diskurtsoan printzipio demokratikoak eskatzen dizkion aldaketak sartu beharko ditu eta azpisistema espainiarzaleak (autonomista izan edo ez) azalera ateratzen dituen aniztasun ideologiko eta identitarioaren aurrean badu zer sakondu. Baina, egonkortasuna da nagusi, eta egoera hau ez da azken igandean aurkitu berria, aspaldikoa baino.

XABIER AIERDI
EHU-KO SOZIOLOGIA IRAKASLEA

BERRIAKZIRI

LUIS ALBERTO LACALLE
Uruguayko lehendakaria
EL MUNDO

«Aditzera eman dugu

euskal diputatuek gure herrira etorri behar dutela ETA eta Euskal Herria maila berean jartzerik ez dagoela azaltzeko»

JOSE ALBERTO PRADERA
Bizkaiko diputatu nagusia
EL CORREO

«Politikan aritzea ekonomikoki galgarria da»

MARILYN HORNE
Estatubatuar mezzosopranoa
EL PAIS

«Rap deritzotena

erritmoa eta errimak baino ez da, eta larriena gazte askok hori musika dela pentsatzea da»

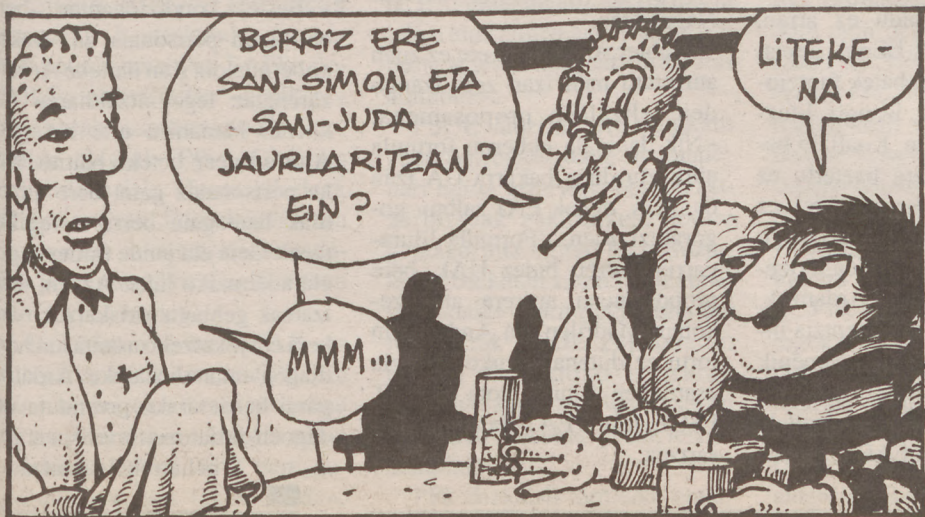
JULIAN GOROSPE
Txirrindulari ohia
EGIN

«Nire us-
tez, Mari-

noren eta nire aldekoen arteko kontu hori onuragarria izan zen txirrindularitzarentzat, pasioa areagotu egiten baitzuen»

ZAKILIXUT

© Olariagak

Ardanza: «Gobernu sendoa edukitzea nahiko nuke, ez dindilizka egotea»

Balizko koalizio guztiak aintzat hartuko dituztela diote EAJko buruzagiek

Abenduan turroia gobernua osatua dela jatea espero du Jose Antonio Ardanza. Hala ere, 1990eko hauteskunderen ostean «ustez egoera errezagoan» otsailera arte ez zela osatu nabarmendu zuen EAEko lehendakariak. Koalizio gobernu aukera guztiak irekita daudela iritzi arren, zuzenean sostengu sendoa eskaintzen duen babesa eskuratu nahi du.

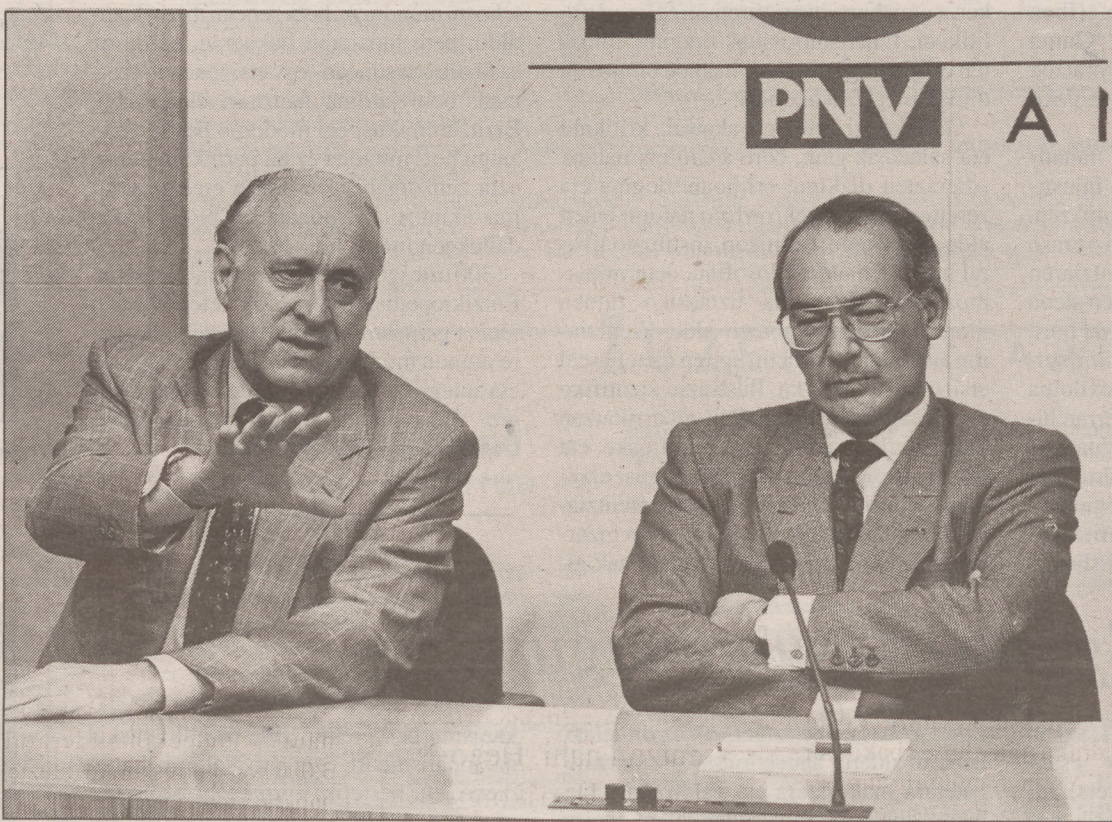
INAKI URIARTE / BILBO

Koalizio aukera guztiak zabalik daudela iragarri ondoren Jose Antonio Ardanza parlamentarien gehiengo osoaren babesa izango duen gobernu osatzeko asmoa daukala adierazi zuen atzo. Babes horrek ez luke adieraziko halaberharrez, koalizio hirukoitzaren formula onartzea baina bai parlamentarien gehiengoaren botoak izatea. EAEko lehendakariak ez zuen baztertu gobernuan egon gabe ere alderdiren batekin adostea laguntza iraunkorra Parlamentuan.

PSE-EEren aldetik gobernu hirukoitzaren aurka zabaldu diren ahotsei erantzunez, Ardanza oso arriskutsutzat jo zuen gehiengo osoa ez daukan gobernu baten aldeko apustua egitea. «Nik gobernu sendo bat nahi nuke, ez egotea dindilizka, azken batean behartzen banaute hori egitera —gehiengo errelatiboa daukan gobernu— denek jakingo dute zergatik egin den, nire helburua ez da gobernu ahul bat egitea» azpimarratu zuen Ardanza.

PSE-EE oposiziora pasatzea beraien erantzukizuna dela nabarmendu ondoren, alde zuretik baldintzarik ez jartzeko eskatu zien Jose Antonio Ardanza alderdiei. «Bakoiak ikusiko du zein baldintza jaritzen dituen, ezen baldintza horiek bete behar badira derrigorrez eta gero zailtasunak badaude gobernu bat aurrera eramateko, herriak jakingo du zergatik gailbitzan gailbitzan bezala».

Ildo berean Xabier Arzalluzek argitu nahi izan zuen gobernu osatzeko ez dela EAJren erantzukizuna Parlamentuarena baizik, eta EBBko lehendakariak gehitu zuenez, hor ordezkatuta dauden alderdi guztien zeregina da gobernarritasuna erraztuko duten formulak bilatzea.

Xabier Arzalluz eta Jose Antonio Ardanza atzo egindako prentsaurrekoan.

XOUSE SIMAL

✓ Derrigortuta egon ezean EAJ ez da saiatuko alderdi bakarreko gobernu egiten, «horren oinarri ahularen gainean gobernu erantzukizuna hartzea arriskutsua delako».

BAKARRIK ARRISKU HANDIA

Derrigortuta egon ezean EAJ ez da saiatuko alderdi bakarreko gobernu egiten. «Oinarri horren ahularen gainean, eta noraino helduko diren ez dakigun laguntzekin gobernu erantzukizuna eskuratzeko arriskutsua» dela esan zuen Jose An-

tonio Ardanza. Ildo horretan, EAJ ez besteez herriaren interesen aldeko jokabidea eta ez alderdikoia izatea espero duela adierazi zuen.

Aldi berean udal hauteskundeak bitarteko gobernu osatzeko arbuia zuen. «Zortzi hilabete tan pin-pan-pun gobernu izango

litzateke» azaldu zuen. Ardanza lehendakariaren ustez gobernu horrek ez luke sinesgarritasunik ez osperik izango. «Gainera, zaila da zortzi hilabete barru zer egingo duten sailburuekin eta beroien ekipoekin» gaineratu zuen.

Joseba Egibarren ustez handitu egin da hauteskunde hauen ostean EAJk duen lidergoa. «Besteak gure hautetsien erdian daude» ohartarazi zuen bozeramaile jeltzaleak. Ildo horretan EAJri herria egituratzea eta, aniztasuna gordez, atomizazioa saihestea dagokiola iritzi zion.

Gobernu osatzeko baldintzak

I.U. / BILBO

■ Jose Antonio Ardanza datoren asteazkenean hasiko da alderdiekin biltzen. Goizean Ramon Jauregi hartuko du eta Jaime Mayor Oreja gero. Arratsaldean, berriz, Carlos Garaikoe txea pasatuko da Ajuria Enetik. IUk eta UAk ostiralera arte itxaron beharko dute.

Euzko Alderdi Jeltzalearen hautagaiak hiru baldintza jarri zituen gobernu osatzeko: egitarauan ados jartzea, ahalik eta babes handiena lortzea eta sortutako gobernuak Euskal Autonomi Elkartearen txertakuntza gauza-

tzeko tresna izatea.

Gobernu koalizio bat bera ere baztertu gabe, eta alderdiekiko preferentziak azaldu ez arren, EAJren eta PSE-EEren artean sorturiko gobernu batek funtzionatzeko arazoak izango lituzkeela iragarri zuen. Koalizio bera osatzeko aukera baztertu ez bazuen ere, «gobernu horrek ez luke sendotasun nahikoa izango txertakuntza eta kohesioa lortzeko» ohartarazi zuen Ardanza. Herri Batasunaren presentzia instituzionalari buruz aipamenik egin ez arren, Nafarroako eta Gipuzkoako kasuak hor daudela nabarmendu zuen EAEko lehen-

dakariak. Bi horietan erakunde abertzaleak presentzia iraunkorra du Parlamentuan eta Batzar Nagusietan.

Xabier Arzalluzek ere ez zuen aurreratu nahi izan zein izango den jeltzaleen proposamena. «Nik dakidala gobernu formula aurkeztu duen bakarra UA izan da, hots, denak EAJ salbu» gogorarazi zuen. «Formula liluragarri» horren bidez UAk, bere proposamena aurrera ateratzeko, Madril eta Andaluzian lortu ez dutena lortuko luketela esan zuen ironiaz, hots UA, PP, PSOE, IU eta EA gobernu berean sartzea.

ANALISIA

PELLO URZELAI

Ardanzaren jokaleku berria

Euskal Autonomi Elkarteko Parlamentuaren egungo osaketarekin Ardanza ez zaio buruhausterik faltako, bai hurrengo gobernu osatzeko, baita gobernatzeko ere. Gobernu formula edozein izanda ere, adostasun zabalak lehen baino beharrezkoagoak izango ditu, eta horretarako malgutasun handiagoa jokatzen moduan. Hauke ez dira orain arteko jardueran ezaugarri izan, beraz nonbaitetik eskuratu beharko ditu.

Horrez gain, bi kondizionante berriekin egingo du topo Ardanza espero den bezala lehendakari hautatzen badute. Batetik, gobernu beste era batera zuzendu eta koordinatu beharko du. Bestetik, hastear dagoena bere azken legegintzaldia izan daiteke.

Urriaren 23ko hauteskunderen emaitzek argi utzi dute hurrengo gobernuan EAJren pisuak (eta bere lehendakariarena) handiagoa izan behar duela. Ardanza orain arte baino estuago eraman beharko du eta zuzenago esku hartu beharko du bere kontseilarien zereginetan. Hauteskunde kanpaina zehar Ardanza berak aitortu duenez, kontseilari autonomia gehiegi eman die eta ondorioz deskoordinazio arazoak izan dira. Eta batzutan bi gobernuen itxura ere. Horri guztiari buelta emateko beste jokamolde bat izateko asmoa agertu zuen Ardanza kanpainaren hasieran. Joan den igandeko emaitzek derrigortu egingo dute jokamolde berri hori erakustera. 22/12 edo 22/11 edo 22/8 proportzioak beste aukerarik ezten ez diolako. Horrek ekarriko du lehendakari beste era batera antolatzea, Gobernuaren antolaketa berriari buruz Administrazioa Hobetzeko Batzordeak eginitako dokumentuak proposatzen duen bezala. Adibidez, lehendakariari sostengu estrategikoa emateko lehendakari gabinet bat sortzea, edo lehendakariari lotuak dauden area batzuk (Hizkuntza Politikarako Idazkaritza edo Emakunde) lehendakariaren ardurapetik kentzea.

Beste kondizionantea bere etorkizun pertsonala da. Azken gobernualdia izan daiteke Ardanza zarentzat, legegintzaldiaren bukaeran hamahiru urte eta piku Ajuria Enean beteko baititu. Nere pertsonalaz gain, bere alderdiak hautagaia berriz errepikatzea ideia eta jende faltan dagoela adieraziko luke. Azken aldian izateak gehiago arriskatzeko aukera eta jokatzen askatasun handiagoa eman diezaike. Ardanza garai berrietarako prestatuta ote dagoen da datozen urteotan argitu beharreko zalantza.

urriak
23

Lau gaixo psikiko botoa ematera behartu dituztela salatu dute

BILBO

Azteratu psikikoentzako Bilboko Udaloste izeneko egoitzan hauteskundeetan manipulazioa eta irregulartasunak izan direla salatu dute Bizkaiko Foru Aldundiko enpresa batzordeko CCOO eta LAB sindikatuetakako ordezkariak.

Sindikatuak azaldutakoaren arabera, egoitzan lan egiten duen eta igandean jai zuen gizon batek, bertako lau gaixo hartu eta botoa ematera eraman zituen Tibolira. Botoa PSE-EEri ematen bazioten gosaltzera gonbidatuko zituela, eta Maria Milla Ortiz egoitzako zuzendaria eta alderdi honetako hautagaia hautatua suertatzen bazen, bazkaria eta bidaia bat ordainduko ziela agindu zien. Igande arratsaldean nahiko urduri egon ziren lau gaixoak eta botoa PSE-EE alderdiari ematera behartu zituztela esaten zuten behin eta berri.

LAB eta CCOO sindikatuetakako ordezkariak alderdi politikoei eta IFAS departamentuari gertatutako manipulazioa eta irregulartasunak jakinaraziko eta eman beharreko pausuak emango dituzte. Hau ez da horrelako manipulazioa salatu duten lehen aldia, baina orain arte ez zuten manipulazioaren frogarik lortu.

Jaurlaritza osatzeko Ardanzak deitu ez izana kritikatu du HBk

Jarduneko lehendakariaren «intolerantzia» salatu du koalizioak

Jose Antonio Ardanzak ez du HB deitu hurrengo Jaurlaritza osatzeko eta horrek koalizioaren haserre eragin du. Jarduneko lehendakariaren jarrera «intolerantetzat» jo du Herri Batasunak eta elkarrizketa ez laguntzea leporatu dio.

GASTEIZ

Hurrengo Jaurlaritzaren osaketari buruz hitz egiteko datorren asteazkenean eta ostegunean ordezkariak lortu duten alderdiekin bilduko da Ardanza. HBekin, ordea, ez da bilduko eta erabaki hori ez da koalizioaren gustukoa izan.

«Jeltzaleen jardura politikoa erakusten du erabaki horrek, EAJren mugikortasun eza eta intolerantzia. Gainera koherentzia falta nabaria da, elkarrizketarako deia egin baitzuten (hauteskunde kanpainan) eta orain, aldiz, inkomunikazioaren alde egin dute apustu», jakinarazi du koalizio abertzaleak prentsa ohar baten bitartez.

Erabakiak koalizioa gutxies-teko helburua du HBren ustez: «Baliteke HBk ez duela ezer esateko irudia eman nahi izatea. Baina ez dago ikusi nahi ez duen baino itsuagorik, HB sendotuta atera baita hauteskundeetatik eta gainera Gipuzkoan lehen indarra izateaz gain Euskal Herria egituratzeko alderdi erabakiorra da».

Ardanzak HB deitu izan balu bereak eta bi entzun beharko zi-

HBk Araban izandako emaitzen balorazioa egin zuen atzo.

JONTXU

✓ «Ardanzak ez ditu gure kritikak entzun nahi. Hego Euskal Herriko gizartea krisian murgildu du eta desegituratzea bistakoa da».

tuen prentsa oharren arabera. «Ardanzak ez ditu gure kritikak entzun nahi. Hego Euskal Herria gizarte krisira eraman du eta desgaturatzea begi-bistakoa da. Gainera ez da gauza izan autodeterminazio eskakizunei jaramon egiteko, ezta ekonomi politika aurrerakoa egiteko ere».

ARABAKOAK POZIK DAUDE Arabako Herri Batasunak, bestalde, igandeko emaitzak baloratu zituen atzo

prentsaurrekoan. Mati Iturralde zerrendaburuak eta Txabi Gaunak ontzat jo zituzten Araban lortutako emaitzak eta Europako hauteskundeekin alderatuta 3.000 boto berreskuratu dituztela nabarmendu zuten.

Antton Morcillo Araban HBko koordinatzaileak esan zuen ia ezinezkoa zela europarretan galdutako 4.000 botoak berreskuratzea, baina poztu egin zen 1.000 izan ezik besteak bereganatzea lortu duelako koalizioak. HBk, hala ere, legebiltzarkide arabar bat gutxiago izango du Gasteizko Parlamentuan. Morcillok D'Hont Legeari egotzi zion, eta esan zuen: «Lege horrek kalte egin digu oraingoan, nahiz eta beste zenbaitetan gure alde egin duen. Kasu honetan UAk eta Eak 4.500 boto behar izan dute legebiltzarkide bakoitzarentzat, guk aldiz 7.000».

Gaunak Unidad Alavesa kritikatu zuen. Adierazi zuenez, UAk eskuin muturretik, EAJk egin-dako «erregionalismoagatik» eta gizarteko etsipenetik lortu ditu botoak. Gaunak, halaber, UAKo interbentoreen jarrera salatu zuen, beste alderdien boto pape-rak estali omen zutelako alderdi foralistaren paperekin.

Transferentzien Batzorde Mistoak azaroaren 2an bilduko da

GASTEIZ

Euskal Autonomi Elkartera beste eskumen bat traspasatzea erabakiko du azaroaren 2an Transferentzien Batzorde Mistoak. Nekazaritzako elikagaien politikari eta gai honetan iruzurraren kontrako borrokari buruzko eskumena da batzordeak sinatuko duen transferentzia.

Aipatu eskumena 50,5 milioi pezetan (2,2 milioi libera) baloratuta dago eta horrekin batera zazpi funtzionari ere traspasatuko dira EAera.

Bi administrazioak beste hiru transferentzia ere negoziatzen ari dira: titulu estatala duten artxibo eta liburutegiak, hidrokarburuak eta errepide bidezko garraio mekanikoa. Eskumen horien inguruan zailtasun teknikoak daudela adierazi dute negoziatze-tako iturriek, baina ez dela bestelako arazorik espero.

PORTU ETA AIREPORTUEN ESKUMENIK EZ

Bestalde, Espainiako Gobernuak ez dituela portu eta aireportuen gaineko eskumenak ez dituela EAera aldatzeko asmorik berretsi du Jose Borrell Herrilari eta Garraio ministroak. Madrilgo Kongresuan mintzatu zen herenegun Borrell aipatu eskumenak traspasatzearen kontra.

Galdera IUko Francisco Frutos diputatuak egin zion. «Espainiako Konstituzioak dio portuak Estatuko interesekoak direla eta Administrazio Zentralak kudeatu behar dituela», erantzun zion ministroak. Horrela, Bilboko Portua esaterako, «duen garrantzia ekonomikoagatik elkarre autonomoko esparrutik harantzago» doala adierazi zuen.

PP: «EAJ hauteskundeetako emaitzen garrantzia ezkututzen saiatu da»

BILBO

Euzko Alderdi Jeltzaleak igandeko hauteskunde autonomikoetako emaitzek EAEko politikara ekarri duten «lurrikara» estali nahi izana salatu du Leopoldo Barreda PPko Bizkaiko lehendakariak. Hauteskundeek Bizkaian izan dituzten emaitzen balorazioa eskaintzeko emandako prentsaurrekoan egin zituen adierazpen horiek.

Barredaren ustez, «EAJk ez dio garrantzirik ematen PPK izan duen boto igoerari eta igoera hau ez du gizartearen aldaketa nahia modura ulertzen. EAJ bere gogobetetasunean laketzen da». EAJren boto kopuru igoera de-

zente gelditu izanari garrantzia eman zion Barredak, «bere itzala, EA, indar handiz agertu da eta lehen alde zituen hautesle batzuk beste alderdietara joan dira, PPrak adibidez».

PSOE alderdia ere kritikatu zuen Barredak, «bere biziraupenari buruz gizarteari beharrezko zerbitzuak eskaintzeaz baino gehiago hitz egiten du». Sozialistek Bizkaian zuten «potentzialia feudal» txikitu egin dela eta herritarrak PSOE Espainiaren egoera ekonomiko txarraren erantzuletzat jotzen duela uste du Leopoldo Barreda PPko lehendakariak.

PPk Bizkaian lortutako emaitzei buruz, 1990eko hauteskunde

autonomikoetatik hona 40.000 boto bereganatu dituela eta horrek probintzia honetan PP sendotu egin dela adierazten duela esan zuen. Bere alderdiak 10.000 eta 20.000 biztanle arteko herrietan izan duen gorakada eta Bilbon bigarren indar politikoa izatera heldu izana ere azpimarratu zuen.

Bizkaiko datuak Euskal Autonomi Elkartekoekin batuz gero, PPK baduela EAE osoan integratzeko ahalmena adierazten dutela eta honek datozen udal-letarako hauteskundeetara optimismoz beterik aurkeztera bultzatzen dituela esan zuen PP alderdiko Bizkaiko lehendakariak.

VITORIA-GASTEIZKO

UDALA

AYUNTAMIENTO

DE VITORIA-GASTEIZ

OHARRA

Domusantu eguna dela eta udal bulegoak ondorengo lanegun hauetan itxita egongo direla jakinarazten zaie interesaturik leudekeen herritar guztiei.

Urriak 29 larunbata
Urriak 31 astelehena

Vitoria-Gasteiz,
1994ko urria

Abokatuak presoak bisitatzerik izan ez duelako eten da epaiketa bat

MADRIL

Francisco Javier Martinez Izagirre ustez ETako 'Bizkaiko komandoko' kidearen kontrako epaiketa atzeratu egin da. Epaiketa atzo zen egitekoa Madrilgo Entzutegi Nazionalan, goardia zibil baten kontrako atentatuan Fabio Moreno haren hiru urteko semea hiltzeaz akusatuta.

Martinez Izagirre 'Usansoloko Javiren' abokatuari ez zioten presoak bisitatzen utzi Valdemoroko espetxean eta, beraz, ezin izan zuen defentsa prestatu. Abokatuak idazkia auzketu zion atzo epaimahaiari kexua agertuz, eta honek epaiketa atzeratzea erabaki zuen.

Akusatuari defentsarako eskubidea oztopatu zitzaizola argudiatu zuen bere aldetik epaimahaiak eta tamalgarriztat jo zuen baita ere Espetxe Erakundeak abokatuari bere defenditu bisitatu ahal izateko nahikoa erraztasun eman ez izana.

Epaiaketa eteteaz gain, epaimahaiak Espetxe Erakundeetara jotzea erabaki du presoaren komunikatzeko arauen berri eman eta zerk oztopatzen duen abokatuaren bisita azal diezaioten. Datorren urteko urtarillaren 19rako finkatu zuen Madrilgo Entzutegi Nazionalak Francisco Javier Martinez Izagirreren kontrako epaiketari berrekiteko eguna.

FABIO MORENOREN HILKETA

Fiskalak 92 urteko kartzela zigorra eskatu du haren kontra. Hilketa, atentatua eta hilketa saio delituak leporatzen dizkio. 1991ko azaroan Usansoloko Javik, ihesi den Carlos Iglesias Chouzas 'Gadafirekin', Antonio Moreno goardia zibila hiltzea erabaki zuela dio fiskalak.

Zenbait egunetan haren atzetik ibili ondoren, azaroaren 7an autoaren azpian, gidariaren ondoko eserlekuaren azpian, bonba jarri zioten martxan jar-tzerakoan lehertzeko prest. Egun berean aipatu goardia zibila bere bi semeekin igo zen autora. Bonba lehertzean Fabio izeneko semea hil zen. Antonio Moreno goardia zibilak eta Alexander beste semeak zauri larriak izan zituzten atentatu hartan.

Juan Cruz Allik ez du amaitutzat jo Nafarroako Gobernuaren krisia

«Beti dut gobernukideak kargugabetzeko aukera»

Nafarroako Gobernuaren krisiak bere horretan jarraitzen du, Juan Cruz Allik ez baitu gobernu taldea berregituratzeko aukera baztertu. Lehendakariak atzo adierazi zuenez, «beti daukat gobernukideak kargugabetzeko edo dimisioak eskatzeko aukera, baina aurretik ongi neurtu behar dut honelako erabaki baten kostua».

A. UNANUE / IRUÑEA

Azken egunotan Gobernuaren balizko berregituraketaren inguruan informazio ugari kaleratu diren arren, Allik ez zuen horiek gezurtatzerik edo baieztatzerik nahi izan. «Handik eta hemendik jasotako iritzietan oinarritutako eleberrri asko ari naiz irakurtzen egunotan, baina azken erabakia neuk hartu behar dut eta hartzen ez dudana bitartean ez da krisirik izango, ezta konponbiderik ere», esan zion EGUNKARIAri Diputazioaren Jauregiko pasiloetan.

Nafarroako lehendakariak gehitu zuenez, gobernu osaketa konfiantzazko kontu bat da funtsean bat eta ezer erabaki aurretik ongi neurtu behar du aldaketaren batek izango lukeen kostua: «Egunero egiten dut gogoeta esku artean ditudan gaiez eta gai hau, Gobernuarena, konfiantzazkoa da. Horregatik, irekia dago oraindik, beti daukadalako gobernukideak kargugabetzeko edo dimisioak eskatzeko aukera.

Sanzek bere konfiantza daukala esan du Alli lehendakariak. J. LACALLE

Dena den, honelako erabakiak oso garrantzitsuak direnez, ezer erabaki aurretik ongi neurtu behar izaten da aldaketak izango duen kostu politikoa».

Une honetan kolokan dauden Ricardo de Leon Gizarte Ongizateko sailburua eta Jose Ignacio Lopez Borderias Herrilatako sailburua dira. Asteleheneko gobernu bilkuran Allik 48 orduko epea eman zien euren etorkizunaz gogoeta egiteko, dimisioa aurkeztuko ziotelakoan. Haatik, hiruek herenegun arratsaldean egin zuten bileran inork ez zuen kargua borondatez uzteko asmorik azaldu.

Miguel Sanz lehendakariordeari dagokionez, badiardi Allik oraingo karguan utziko duela. Nafarroako lehendakariak atzo adierazi zuenez, «Sanzen nire konfiantza dauka gobernuko kide den aldetik. Konfiantza erre-

tirutzen ez diodan bitartean, oraindik badaukala esan nahi du». Allik jakin badaki Sanzen kanporaketak ondorio larriak izango lituzkeela UPNren baitan, lehendakariordeak berak ohararazi duenez Gobernutik botatzen badute alderdi barruan dagokion botere kuota eskatuko du eta. Horregatik, Allik nahiago izan du momentuz Gobernuan uztea, honela lotuago edukiko duelakoan.

Allik esandakoaren kontra, gobernu krisia itxia dagoela eta aldaketarik ez dela izango ziurtatu zuen Jesus Aizpun UPNko lehendakariak. Honen arabera, «ez da dimisiorik egongo eta ez dute inor kenduko kargutik. Honek zinez poztzen nau, ona delako alderdiarentzat. Hauteskundeetarako bost hilabete falta dira eta, denbora honetan bakea lortzen badugu, irabazi egingo dugu».

Urralbururi buruzko datuak Nafarroara bidali ditu 'Roldan auziko' epaileak

MADRIL

Luis Roldanen kasua ikertzen ari den Madrilgo epaileak Nafarroako Auzitegira bidali ditu Goardia Zibileko zuzendari ohiaren sumarioan Gabriel Urralbururi eta Antonio Aragoni buruz ageri diren datuak. Modu honetan Ana Mercedes del Molino epaileak bitan zatitu du Roldanen sumarioa. Aurrerantzean Madrilgo Goardia Zibileko zuzendari ohiarekin lotura zuzena duten aferak bakarrik ikertuko dituzte eta PSN-PSOEko agintari ohiak lotutakoak, berriaz, Francisco Javier Muñoz Cuesta Iruñeko fiskalaren esku egongo dira.

Honen berri Antonio Romero IUko diputatuak eta Martin Landa alderdi bereko parlamentari nafarrak eman zuten atzo, Ana Mercedes del Molino epailearekin elkarriketatu ondoren.

Bileran 'Roldan auzian' akusazio gisa agertzeko asmoa azaldu zioten IUko ordezkariak eta epaileak, bestalde, sozialistek buruzko datuak dagoeneko Nafarroan daudela jakinarazi zien.

Muñoz Cuesta fiskalak sozialistek Nafarroako Gobernuan agintzen zutenean herrilaren adjudikazioen truke Urralburuk eta Aragonen diru komisioak jasotzen zituzten argitu beharko du orain. Lehendabizi Madrilgo igoeritako agiriak aztertuko ditu eta, hauetan delitu zantzuak atzemanaz gero, epaile bati diligentiak hasteko aginduko dio.

'Roldan auziko' sumarioa sekretupean dago oraindik, baina jakina da bertan Urralburu eta Aragon ageri direla. Hauen inguruko susmoak udaberrian hasi ziren, sozialistak artean Nafarroako Gobernuan zeudela Urralbururen emazteak eta Aragonen Luis Roldanen testaf-

roaren bitartez zenbait inbertsio pribatu egin zituztela jakin zenean. Lotura honek faborezko tratuen susmoa piztu zuten, Roldanen testaferra Huarte enpresako zuzendari komertziala zelako eta enpresa honek milaka milioi pezetako adjudikazioak lortu zituelako Iruñeko Gobernuaren aldetik.

Aragonen berehala utzi zuen Ebroko Konfederazio Hidrografikoko lehendakari eta Urralburuk ere uko egin zien PSN-PSOEko idazkaritza nagusiari eta parlamentari karguari. Geroztik susmoak areagotu baino ez dira egin, Roldanen kontabilitate sekretuan G.U. eta A.A. inzialak agertu baitira hainbat diru kopururen alboan. Ikerketa iturrien ustez, honek adierazten du Nafarroako agintari sozialistek eta Goardia Zibileko zuzendari ohiak diru komisioak jasotzen zituztela urteetan.

Villosladaren bahiketan parte hartu zutela aitortu dute hiru akusatuak

MADRIL

Adolfo Villoslada industria gizona bahitzeaz akusatutako hiru lagunek —German Rubenach, Juanjo Zubieta eta Javier Goldaraz— aitortu zuten ETak bere gain hartutako ekintzan parte hartu izana, eta ukatu egin zuten beste auzipetuak, Jesus Javier Nieto Barandak, gertaerarekin zerikusia duela.

Madrilgo Entzutegi Nazionalan egindako epaiketan Adolfo Villosladak berak deklaratu zuen. Industriari nafarrak azaldu zuenez, bahiketak iraun zituen 84 egunak etzanda edo eserita egotea ahalbidetzen zion gela txiki batean sartuta igaro zituen. Bahitzaileak ondoko gela handiago batean zeuden. Bi gelak loturik zeuden.

Villosladaren esanetan, bahitzaileek eduki zuten baldintza fisikoak «animal batenak baino okerragoak» ziren, baina ez zuten inoiz jo eta berarekin hitz egiten zuten. Behin, musean aritu zen bere bahitzaileekin.

Rubenach, Zubieta eta Goldarazek defentsaren galderak soilik erantzun zituzten. Rubenachek azaldu zuenez, berak eta Irunberriko gertakizunetan hilk gertatu ziren Susana Arregik eta Jon Lizarraldekin bahitu zuten Villoslada, 1989ko azaroaren 24ean. Horretarako, Frantziatik jasotako informazioaren laguntza izan zuten. Zubieta informazioa egiaztatzeaz arduratu zen, garai hartan Villosladaren lantegi batean egiten baitzuten lan. Goldarazek berriaz, bahitzaileak eta bahitua zuloaraino eramane zuten bere autoan, eta gauza bera egin zuen aske utzi zutenean.

Fiskalak 27 urteko kartzela eskatu zuen Rubenachentzat, legez kanpoko atxiloteta, lapurreta biolentoa, eta ibilgailu baten legez kanpoko erabilera delituengatik. Goldaraz eta Zubietaarentzat 22 urteko kartzela zigorra eskatu zuen fiskalak.

Jesus Javier Nietoren kasuan, fiskalak zortzi urteko zigorra eskatu zuen, bere autoa uzteaz akusatuta. Nietok eta gainontzeko hiru akusatuak berriaz, ukatu egin zuten. Txemi Gorostiza abokatuak bere absoluzioa eskatu zuen.

Kamiok eta Zubimendik deklaratu dute Jarrairen kartel bat dela medio

Txuma Olaberri zauritu zuteneko kartelagatik daude auzipetuta

Joseba Kamio eta Mikel Zubimendi Jarraiko militanteek Inigo Iruin abokatuarekin batera Donostiako Instrukzio Epaitegian deklaratu zuten atzo. Erakunde horrek ateratako kartel baten erantzule izateaz akusatu dituzte bi gazteak.

AINHOA GERRA / DONOSTIA

1993ko maiatzean, 'Hiltzai-leak, Euskal Herritik botako zaituztegu' izenburupeko kartela atera zuen Jarrai erakundeak. Kartelak irainak eta kalumniak jasotzen zituela esan zuen Ministerio fiskalak eta hori dela-eta epaiketa ireki da.

«Ertzaintzaren informe batean, komunikabideetan atera garen intentsitatearengatik edo, gu biok kartelaren erantzukizun zuzena daukagula suposatzen dute», azaldu zuen Zubimendik. Hala eta guztiz ere, beraiek ez dutela inongo erantzukizunik eta nork daukan ere ez dakitela esan zuten, «gazte erakunde politiko bateko militanteak garen heinean, gure erantzukizun guztiak maila politikoan jasotzen ditugu».

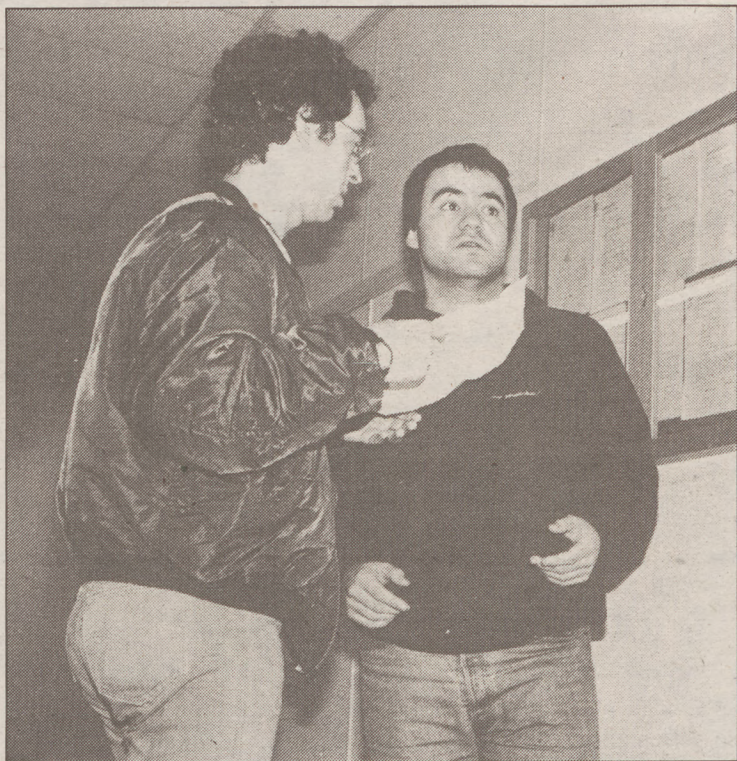
«1992ko maiatzean Jarraik biltzarra egin behar zuen Txurdinagan. Biltzarra da erakundeko egitura eta zuzendaritza eratua eta Jarrain dauden erantzukizun politikoak zigortzen dituen organoa. Ertzaintzak ez zuen biltzarra egiten utzi eta etenaldian gelditu dira Jarrairen egituraketa eta biltzarrak zigortu behar zituen erabakiak», gogorarazi zuten.

Pakito eta Txelis auzipetuak Brosetaren hilketa dela eta

MADRIL

Francisco Mujika Garmendia 'Pakito' eta Jose Luis Alvarez Santacristina 'Txelis' Manuel Brosetaren hilketagatik auzipetu ditu Baltzar Garzon Entzutegi Nazionaleko epaileak. UCDren gobernuan Autonomientzak o Estatu idazkaria izan zen Broseta eta 1992an hil zuten Valentzian.

Broseta hiltzeko agindua eman zutela argudiatuz auzipetu ditu Garzonek Pakito eta Txelis, Frantziar espetxeratuta dauden ETAko kideak. Atentatuaren egilezat berriz Juan Jesus Narbaez Goñi eta Itziar Alberdi Uranga jo ditu epaileak, eta auzipetu egin ditu baita ere. Erabaki horren ondotik, laurak bilatu eta atxilotzeko agindua eman du Baltasar Garzonek, estraditatu ditzaten.

Kamio eta Zubimendi Jarraiko kideak Donostiako epaitegian. GILLENEA

Kamio eta Zubimendiren ustez, epaiketa baino askoz ere garrantzitsuagoa da kartela atera aurretik Iruñean gertatu zena. Txuma Olaberri 21 urteko gazteak lesio sendaezinak izan zituen eta orain ibiltzen, irakurtzen eta hitz egiten berriz ikasi behar du. «Hau ezin da ahaztu, auzi honetan bera da benetako protagonista eta gai honen inguruan dauden erantzukizun zuzenak eta zeharkakoak aztertu behar dira», azaldu zuen Mikel Zubimendik.

Kartelari buruz, aztoramen sozial handia zegoen egoera politikoaren baitan kokatu beharra dagoela esan zuten, «zenbait egunetan Txuma Olaberri hilik ala bizirik zegoen jakin gabe egon ginen». Iruñeko etxe batean

ke pote bat sartu zela eta ondorioz 70 urteko Alejandro Gorroiz hil zela eta ezin ahaztu diren beste zenbait kasu garrantzitsu ere izan direla gogoratu zuten Jarraiko militanteek.

'Osakidetza kasuko' errekurtsu guztiak atzera bota ditu epaileak

GASTEIZ

Gregorio Alvarezek, Gasteizko 1. Instrukzio Epaitegiko epaileak, atzera bota ditu 'Osakidetza kasuko' errekurtsu guztiak. Hamabi pertsona daude nahastuta 'Osakidetza kasuan' eta horietatik seik errekurtsua aurkeztu zuten.

Mario Gonzalez, Alberto Lertxundi, Isabel Herrero, Ana Isabel Jimenez, Pablo Sastre eta Jose Angel Martin kide sozialistek epaileak emandako autoa errekurritu zuten joan den irailean. Gonzalezek eta Lertxundik uste zuten ez zegoela ziorik eurak auzipetzeko. Gonzalezek argudiatu zuen ez zegoela bere kontrako froga garbirik eta Lertxundik bere nagusien agintera izateagatik egin zuela egindakoa jakinarazi zion epaileari.

Besteek epailearen jokabidea legez kanpokatzen jo zuten, diligentziak Auzitegi Gorenera eraman behar zituela uste baitute Jose Luis Marcos Merino Bizkaiko diputatu sozialista inplikaturik zegoelako. Halaber defendi-

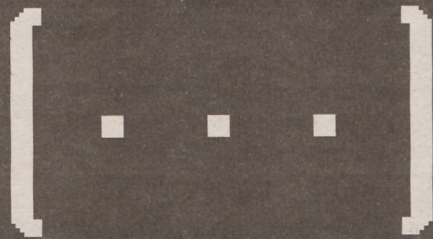
tzeko eskubidea ukatu zitzaiela argudiatu zuten.

Epaileak emandako autoak dioenez, Isabel Herrero epe kanpo aurkeztu zuen errekurtsua, eta besteen argudioak ez dira «sendoak». Halaber Alvarez epaileak dio irailean, eta ez lehenago, hartu zuela Marcos Merino auzipetzeko erabakia ordura arte ez zuelako frogarik jortu. Marcos Merinok estaltzaile gisa jardun zuen epailearen arabera.

Defenditzeko eskubidea ukatu zaienik ere ukatu egin du epaileak. Sumarioa sekretupean izan zuen irailera arte, eta orain Auzitegi Gorenera eraman du. Epaileak gogoratu die Gorenak kasua berriro hartu arte beren eskubideak defenditu ditzaketela.

Epailearen autoa salatzen kasuan nahastutakoek beste errekurtsu bat aurkezteko eskubidea dute. Arabako Entzutegiak ez badu errekurtsua aintzat hartzen Auzitegi Gorenera iritsiko da. Gorenak beste erabaki bat hartu behar du, Marcos Merino auzipetzeko suplikatorioa eskatu edo ez hain zuzen ere.

BADATOR GAZTEMANIAK! JAIALDI HIRUKOITZ BATEKIN

Pauline ahotsik gabe geratu zaigu

Pauline Black, "The Selecter" taldeko kantari karismatikoa ahotsik gabe geratu zaigu. Hala ere, gaztemaniak! aurrera doa eta lehengo martxari eutsiko dio bere jaialdi hirukoitzarekin. Horretarako "The Boogie Brothers" izango ditugu gure artean; soul eta rocka kanpusean.

19.00etan
Unibertsitatearen
Ibaetako
Kanpusean.
**SARRERA
DOHAINIK**

EN APOYO
**PLATAFORMA
Q,7
LAGUNDUZ**

gm!
gaztemaniak!

no paramos para que no pares

EL DIARIO VASCO

Gipuzkoako Foru Aldundia
Diputación Foral de Gipuzkoa
Gazteria eta Kirol Departamentua
Departamento de Juventud y Deportes

SIGNOS DE IDENTIDAD

Bigarren graduan dauden intsumitu presoek gose grebari ekin diote

Sakabanaketa salatu eta desobedientzia zibila bultzatu nahi dute

Espainiako Estatuko espetxeetan bigarren graduan preso diren 50 intsumituk gose greba mugagabea hasi dute gaur gauerdian. Gazteok karrikaratutako manifestuaren arabera, baraualdiaren xedea intsumituen kontrako errepresioa, kartzela eta dispersioa salatzea eta desobedientzia zibila bultzatzea da.

JUAN KRUIZ LAKASTA / IRUÑEA

Gaur gauerdian hasita gose greba mugagabea diren intsumitu presoek ekimen horren bitartez adierazi nahi dutena laburbiltzen duen manifestua karrikaratu zuten atzo, Nafarroako talde antimilitaristek eginiko agerraldian. Horren arabera, bi dira xede nagusiak. Batetik, intsumituen kontrako kartzela, dispersioa eta errepresioa etetea eta, bestetik, desobedientzia zibilerako deia zabaltzea.

Gazte presoan irudikoz, «Gobernuak, behingoz, benetako irtenbide politiko erreala bilatu beharko lituzke». Idazkiaren arabera, «intsumituen mugimenduak ez du kartzelaren ordezkioa den inolako penalizaziorik onartuko», eta gauzak horrela, grebariok intsumitu preso ororen askatasuna aldarrikatzen dute.

Hori guztia gauzatzetik izan dadin, gose grebariek deialdi berezia egin diote gizarteari oro har. «Militarismoaren kontrako jarrera har dezan eta mobiliza dadin eskatzen diogu».

Gose greba egingo duten presoan artean 38 Iruñeko kartzelan daude, zazpi Iruñeko espetxetik Estatuko zazpi espetxetara eramandakoak dira, bat Gasteizen dago, hiru Zaragozan eta bat Albacetén.

ELKARTASUN ADIERAZPEN ANITZ

Patxi Leone Kalkitzat-eko kideak azaldu zuenez, datozen egunotan kalean ekintza anitz egingen dira gose grebariei elkartasuna adierazteko, hala Iruñean nola Nafarroako zenbait herritan.

Bestalde, Antonio de la Cuesta 'Toñin' Huajolotes musika taldeko abeslaria hirugarren graduari uko egiteagatik Iruñeko Audientzian epaitu zuten atzo. Napar-mex musika egiten duen taldeko gainontzeko partaideek Navalcarneroeko espetxera eramantzen duten taldekidearen omenez euripean kontzertu berezia eskaini zuten Audientziaren atarian.

Toñin Huajalotes musika taldeko kidea epaitu zuten atzo.

JOXE LACALLE

Nafarroako Parlamentuari bidea ireki

IRUÑEA

■ Espainiako fiskal nagusiaren eta Botere Judizialaren Kontseilu Nagusiko (CGPJ) presidentearekin bildu ondoren pozik agertu zen atzo Javier Otano Nafarroako Parlamentuko presidentea. Ganbarako Giza Eskubideen Batzordeko kideak Madrilén izan ziren asteazkenean aipatutako bi bilera horietan intsumiso nafarren egoerari buruz hitz

egiteko, beraien ustez «bartzerturik» daudelako.

Carlos Granados fiskal nagusiak azaldu zuenez «sentsibilizazio» gehiago eskatuko die Komunitate guztietako epaileei intsumisioen epaiketetan, «Kode Penala aldatzen ari baikara». Alde horretatik, eta aldaketa hauek amaitu arte urtebete igaro daitekeenez, «Granadosek berak esan zigun saiatzeko intsumisioaren artikuluak azkarrago aldatzen».

Hau lortzea, ordea, ez da erraza izango, Parlamentuko taldeen artean ez baitago adostasunik intsumisioen aferan. «Lan handia egin beharko dugu alderdi guztien artean. Ez da erraza izango; batzuentzat soldadutzari uko egiten diotenek ez dute inolako zigorrak jaso behar; beste batzuk, ordea, uste dugu kartzela zigorra zuzenena ez bada ere, zigorraren bat izan beharko lukeela ukapen horrek», esan zuen Otanok.

Euskadiko III. Topaketa Feministak izango dira Leioan abenduaren 6tik 8ra

G. AGIRRE / BILBO

'Mugarik ez emakumeontzat' lelopean Euskadiko III. Topaketa Feministak egingo dira datorren abenduaren 6tik 8ra Leioako Kanpusean. Jardunaldiotan bi gai nagusi aztertuko dituzte: 'Euskal mugimendu feministaren egoera eta perspektibak' eta 'Emakumea eta boterea'.

Arantxa Urkaregi talde antolatzaileetako ordezkariak atzo azaldu zuenez, «Euskadiko II. Topaketa Feministak orain dela hamar urte izan ziren. Ordutik hona, aldaketa ugari izan da emakumeen egoeran eta mugimendu feministan bertan. Hau dela eta, III. Topaketak antolatzearen beharra sortu zaigu, egungo egoeraz eta mugimendu

feministaz zein emakumeon etorkizunaz guztion artean eztabaidatzeko».

Abenduak topaketa hauetan bi gai nagusi jorratuko dituzte: 'Euskal mugimendu feministaren egoera eta perspektibak' eta 'Emakumea eta boterea'. Hala ere, bestelako gaiak buruzko ponentziak aurkeztea posible izango da. Ekarpen guztiak kontuan hartzeko asmoz, gai nagusiak eztabaidatzeaz gain, bestelako txostenei buruzko eztabaida paraleloak eta tailerrak antolatuko dituzte. III. Topaketa Feminista hauek zenbait helburu dituztela azaldu zuen Urkaregi. Batetik, talde feministen esperientziak ezagutzea. Bigarrenez, emakumeen eta bereziki mugimendu feministaren egoerari lotuta gai

ezberdinei buruzko hausnarketa eta eztabaidarako baliabide kolektiboak eratzea.

Azkenik, Urkaregi adierazi zuenez, «mende hau amaitzean eta 2000. urtea hurbil dagoenean, eginkizun eta jardunbide berriei aurre egiteko emakumeon burua prestatzea da Topaketaren beste helburuetako bat».

Abenduaren zortzitik hamarrera izango diren Topaketa hauen antolatzaileetarik batzu honako hauek dira, Egizan, EAEko Emakume Asanblada ezberdinak, Nafarroako Koordinadora Feminista, Lanbroa, Donostiako Emakume Independienteak, Maria de Maeztu Forum Feminista, Emakume Internazionalistak, Bizkaiko Emakume Gazteen Koordinadora...

LABURREAN

HAUR nafarrak, hizkuntzak ikasten lehendabizikoak

Nafarroa da Estatu osoan hizkuntza ikasketak sei urteko haurrentzat ezarri duen lehendabiziko autonomia elkartea. Haurrak sei urte dituztelarik hasten dira oinarriko hezkuntza ikasketak egiten, eta aurretik Nafarroako 60 ikastetxe oinarriko hezkuntzako lehen kurtsoetik hasi dira ikasleei ingelese (55 ikastetxetan) edo frantsese (bost ikastetxetan) irakasten.

GASTEIZko katedral zaharra itxi egin dute

Eraikuntzaren zati bat erortzeko arriskuan dela eta, Gasteizko Santa Maria katedrala jxtea erabaki du Arabako Foru Aldundiak. Katedral zaharra izenarekin ezagun den elizak, zartatu handiak ditu eskuin aldean eta erdiko zutabeak okertuta daude behar baino pisu handiagoari eusten diotelako. Diputazioak ez du erabaki oraindik noiz hasiko dituen berritze lanak, baina urtarrean dirulaguntza eskatuko dio Europako Batasunari konponketa lanei aurre egin ahal izateko.

MONTAGNIER baikor HIESaren sendabidearen inguruan

HIESaren sendabidea laster aurkituko dela adierazi zuen atzo Madrilén Luz Montagnier-ek, GIB birusa aurkitu zuen ikerleak. «HIESaren inguruko guztiak jakiteko xehetasun gutxi batzuk besterik ez dira falta, eta horiek aurkitutakoan berehala jakin ahal izango da tratamendu egokia zein den», jakinarazi zuen.

DROGAK eragindako heriotzak aztergai

Drogamenpekotasunaren Foru Planak azken egun hauetan erabaki duenez, Nafarroan drogen kontsumoak eragindako heriotzen azterketa egiteko lan taldea osatuko da. Kezka hau sortu da aurretik arrazoi honengatik herrialdean hil diren lagunen kopurua ikusi eta gero, hamabost bat lagun hain zuten.

Ke arteko egunak oroituaz

Bi lagun hil ziren Erandion duela 25 urte kutsaduraren aurka deitutako istiluetan

Duela 25 urte, 1969an, jazo ziren gerora 'Erandioko istiluak' izena hartu zuten gertakariak. Erandio (Bizkaia) inguruan biltzen ziren arlo kimikoko industrien gas isurketa egin eta herritarrek protesta egin zuten eta istiluetan bi lagun hil zituen Poliziak. Gaur gertakari horien urteurrena betetzen dela eta, talde ekologistek hainbat ekitaldi antolatu dituzte.

A. ERASUN / DONOSTIA

1969ko urriaren amaieran Erandion protesta ekitaldiak areagotu egin ziren industria kimikoek isurtzen zituzten gas kutsakorrak zirela eta. Urriaren 28an kutsadura jasangaitza bihurtu zen, azken hilabeteetan hainbatetan gertatu bezala, eta herritarren protestei langileen greba ere gehitu zitzaion. Poliziak tiroka erantzun zien manifestatzaileei eta balaz hainbat zauritu gertatu ere bai. Antton Fernandez 55 urtekoa eta Jesus Mari Murueta 31 urtekoa larri zauritu ondoren hil ziren.

Gertakari horien ondoren, Indumetal eta Remetal enpresak ixteko eskatzeaz gain, protestaldiak areagotu egin ziren manifestazio eta lanuzteekin. Baina, garai hartako prentsak agerian uzten duenez, aurrekariak aspaldikoak ziren. 1968. urtean bertan Erandion nohizbehinka gas kutsakorren isurketak gertatzen ziren eta ondorioz hauen kontrako erreakzioak izaten ziren. Urriaren 29an bi lagun hil ziren istiluen ondorioz. Agintariek berehalako neurriak agindu zituzten kutsadurari aurre egiteko. Hala ere, talde ekologisten ustez arazoari ez zaio aurre egin eta horren adierazgarritzat jartzen dituzte Barakaldon gertatu berri den Rontaldeko sufre (IV) oxidoaren isurketaren ondorioak.

MUGIMENDU EKOLOGISTAREN AURREKARI

«1969ko urriaren 28ko gertakariak gogoratzea bizi-baldintza jasangaitzera kondenaturik egon nahi ez duen herri baten borroka latza onartzea da» Eguzki talde ekologistaren ustez. Erandioko 69ko borroka, gainera, «euskal ekologismoaren aitzindaritzat» hartzen du Eguzkik, hasieran kutsaduraren aurkako borroka zena «ondoren gure herriaren aldeko mugimendu aberatsa» bihurtu delako. Josu Cerratok idatzi duen 'Erandio: kutsadurak

Erandio eta Ibar Ezkerra kutsadurak etengabe astindutako inguruak dira.

XOUSE SIMAL

odola edan dio' liburua aurkeztuko du gaur talde ekologistak Bilbon. Liburuan Erandioko gertakari inguruan garai hartako prentsak esandakoak biltzen dira, gertatutakoaren berri emateaz gain.

Duela 25 urte bezala, «isur-

keta kutsakorrek pertsonen osasuna kaltetzen» jarraitzen dutenez, Rontalderen kasuan heriotza eragiten ere bai, Erandio Bizirik taldeak iganderako martxa bat antolatu du urteurrena dela eta. Erandion errausteko planta bat jartzea ere eragotzi nahi dute

martxaren bitartez. Erandiotik, Fanotik eta Astrabudatik aterako den ibilaldi hau Bilboko Arriaga antzokiaren aurrean amaituko da. Hortik Sakolnira joango dira partehartzaileak eta kontzentrazioa egingo dute eguerdian.

Erreka plataforma ekologistak bat egin du mobilizazio honekin, duela 25 urteko gertakariak euskal ekologismoaren hasiera izan zirela gogoratuz: «Bizi-baldintza duinaren eta ingurugiroaren aldeko borrokaren hasiera».

JOSU CERRATO 'Erandio: kutsadurak odola edan dio-ren' idazlea

IRITZIA

25 urte iraganda

Eguzkiko lagunek eskatuta, azkenean lortu nuen denbora pixka bat izatea orri batzuk idazteko Erandion 1969. urtean gertatutakoei buruz, langileen odolaz bustitako urri gorri hura gogorazteko. 'Erandio, kutsadurak odola edan dio. 25 años después de nuevo en el ojo del huracán' liburua izango da lan horren emaitza.

Gertatutakoa errepasatuz, egun haietako oroitzapenak, oroitzapen ezabaezinak, berritu egin ditut, eta berriro ere sentitu ditut duela 25 urteko urri hartan herri zigortu honetaz guztiz jabetu ziren nahigabea, beldurra, amorrua, erandiar guztiak sakon markatu zituztenak.

Nahigabea, egiaztatu egin baitzen urte askotan isilarazitako sufrimendua; beldurra, ahaltsuen eta beren berrero mertzenarioen harropuzkeria eta krudelkeria ikusita; amorrua ere bai, amorru bizia, 'ordenaren zerbitzarien' indarkeria basatiaren aurrean sentitutako ezintasuna gogoraz-

tean. Uste dut sentazio horiek berak izango dituztela liburua irakurriko duten guztiak.

Baina hori ez da guztia. Ez du bakarrik gogorazten aspaldi gertatuagatik oraindik ere zuzenean ezagutu genituenon eta urteotan bultzatu ditugun mota guztietako herri mobilizazioen bidez haien berri izan zutenen oroimenean bizirik iraun duten gertaera batzuk. Ezingo luke horrelakorik egin. Ez baita gertaera bakana. Ez eta jadanik gaindituta dagoen garai baten ondorio deitoragarria ere. Egun, hogeita bost urte geroago, kutsadurak pertsona bat hil du, hemendik gertu, ibaiaren beste aldean. Eta orduko polizia armatu grisaren tokia hartu duten polizia ugari eta kolore askotakoek edozein protesta ekintza gogortasun hiltzailez erreprimitzen jarraitzen dute eta herri honek oraindik gehiago birrindu nahi duten ezin konta ahala mehatxu ditu gainean.

Ezinbestekoa zen bereziki ai-

patzea Bizkaiko zabor guztiak Erandion erretzeko proiektua (hori bai dela errausteko planta 'ultramoderno eta kalterik eragiten ez duena'). Erandiok, desarrailismo frankistaren ondorioak zuzen-zuzenean jasan zituenak, mehatxu berriei egin behar die aurre, orduan bezala orain ere aurrerapenaren izenean datozenak. Beren aurrerapenaren izenean, ordea. Izan ere, orduko pilaketa industrial eskergaren ondorioak jasan behar izan genituen, baita, geroago, zatika erortzen ari ziren zenbait planta kimikoren hil aurreko estertoreak ere. Eta, orain, horien eraispenak eragindako langabeziaren eta miseriaren ondorioak ere ordaintzen ari gara; gainera, bide eta beste edozein motatako azpiegitura izugarriak egiteko proiektu postindustrialen benetako olde baten aurrean gaude. Eta, errematea, errausteko planta.

Rontalde, azken heriotzaren eragilea, ez da frankismoaren he-

redentzia (10 urte baino ez ditu, eta hain zuzen ere zenbait urtetan bere agonia gertutik jasan behar izan genuen Erandioko planta bat ordezkatu zuen). Orduan kalterik ez zuela eragingo sinestarazi nahi izan ziguten eta Barakaldoko Udalak, auzotarren eta ekologisten protestei jaramonik egin gabe, onartu egin zuen proiektua argi eta garbi dementziala zen toki batean. Orain, halako oinarri demokratikoz hartutako erabaki haren ondorio batzuk ordaintzen ari gara. Guztiz sinestuta nago erandiarrek zentzuz jokatu eragotzi egingo dutela egunen batean deitoratu behar izatea sasipolitikari batzuek hartutako erabakia onartu izana, bestetan bezala oraingo honetan ere ez baitituzte gure herriaren nahiak ordezkatzeko.

**FISIKARI BAT
BEHAR DA,
EGAduna eta UBIn
klaseak emateko.**

Interesatuok ostegun eta ostiralean hurrengo telefono honetara deitu: 94/6726737

Egun haietako oroitzapenak berritu egin ditut, eta berriro sentitu dut duela 25 urteko nahigabea, beldurra eta amorrua.

Gobernu Batzarraren bilera zela eta protesten bilgune izan zen atzo Leioako Kanpusa.

SAMPEDRO

Protesta ekintzak EHUUn

Ikasleek irtenbideak eskatu dizkiote Unibertsitateko gobernuari

EHUko Gobernu Batzordea biltzekoa zela eta, fakultateetako ikasleek zenbait protesta ekintza egin zituzten atzo Leioako kanpusean. Arte Ederretakoek irakasle euskaldunak eskatu zituzten, Medikuntzakoek MIR azterketari alternatibak emateko eta Enpresako diplomatuek denak Sarrikon sartzeko. Gasteizen, berriz, Filologia Ingeleseko ikasleak dira protestan dihardutenak.

G. AGIRRE / BILBO

Euskal Herriko Unibertsitateko (EHU) Arte Ederretako Fakultateko ikasleek euskarazko adarraren aldeko manifestaldi zalapartatsua egin zuten atzo goizean Leioako kanpusean zehar. Ikasle hauek astebeteko itxialdia egin zuten joan den astean fakultatean bertan.

Manifestaldiaren ostean eskaini zuten prentsaurrekoan azaldu zuten, orain arte jorratu duten bide administratiboa guztiz amaitua dago, «antzua» izan delako. «Errektorearekin astear-

tean izan genuen bileran itxaroteko esan zigun. Bestalde, urte oso bat daramagu Buesa EAeko Hezkuntza sailburuarekin bildu nahian eta oraingoz ezinezkoa izan da. Eta azkenik, Gizarte Kontseiluarekin harremanetan izan bagara ere, honek ez du ezer egin», zehaztu zuten.

«Guk ez dakigu», nabarmendu zuten, «nork eman behar digun erantzuna, baina irtenbide bat nahi dugu ahalik eta lasterren. Oso egoera latza da, bereziki bigarren eta hirugarren mailetan eta hori da konpondu nahi duguna bost irakasle euskaldun kontratatuz. Hori, gainera, euskara plangintza berriro ere martxan dagoela adieraziko lukeen keinu bat litzateke».

Konponbiderik ezean, Arte Ederretako ikasleek beren jarrerara gogortu egingo dutela iragarri zuten.

LEIOAKO KANPUSEAN AKANPATUTA

Bestalde, Medikuntza Fakultateko ikasleak Leioako kanpuseko sarbide ondoko belardian akanpatuta daude joan den asteazkenetik. Akanpatuta egon arren egunero klaserara joaten diren ikasleek salatu zuten, «seigarren maila egin ondoren, ez dugu aukerarik me-

diku modura jarduteko MIR azterketa gainditzeko ez badugu».

Protesta ekintza horren bidez, Medikuntzako ikasleek alternatibak eskatzen dituzte MIR azterketa gainditu gabe medikuntza orokorrean jarduteko. Ildo horretan, bi urteko praktikak eginez mediku modura lan egin ahal izatea proposatzen dute.

Elkano, Oñati eta Donostiako Enpresa eskola unibertsitarioetako 400 bat diplomatu, berriz, Leioako kanpusera hurbildu ziren atzo. Errektoretzaren egoitzaren aurrean kontzentrazio bat egin ostean, ikasleek manifestaldia egin zuten kanpusean zehar.

Enpresa diplomatuek adierazi zuten, «Sarrikoko ikasle kopurua 400era mugatzea erabaki zuen aurreko Gobernu Batzordeak, baina erabakia Donostiako Fakultatea aurrean martxan jartzera baldintzatua zegoen. Aurrean ez da ireki eta 169 ikasle kaleratu dira. Emandako hitza betetzeko eskatzen diogu Gobernu Batzordeari».

Gasteizko kanpusean, azkenik, Filologia Ingeleseko ikasleak protestan dira. Behar beste irakaslerik ez dutenez, aukerako ikasgai guztiak ezin landurik dabilazala salatu zuten atzo kanpusean egindako eserialdiarekin.

HIESaren kontrako lasterketa egingen da azaroan Iparraldean

LUTXI FOURCADE / BAIONA

Bokaleko futbol taldeak eta AIDES elkarteak bultzaturik, 550 kilometroko lasterketa iraganen da Pirinio Atlantikoetako departamenduan zehar azaroaren 11, 12 eta 13an. Helburua dirua biltzea da gaixotasunaren aurka borrokatzen diren elkarten alde eta HIESaren inguruan informazioa banatzea. Biarnoko eskualdetik zehar itzulita egin ondoren, lasterketa Euskal Herrian sartuko da azken egunean, azaroaren 13an, eta Baionan amaituko da.

Duela zazpi hilabete erabaki zuten HIESaren aurka aldizkako lasterketa antolatzea Bokaleko kirol taldeak eta AIDES elkarteak, «eritasun honek franko hunkitu baitu gure departamendua, gaitzaren hedapenari dago-kionez Frantziako hirugarren toki delarik» lasterketaren antolatzaileek azpimarratu zuten. Ekitaldi berezia antolatzea erabaki zuten, lotuz kirol ekitaldia eta gaixotasunari buruzko berrien banatzea. Bokaleko lau maratoi-lasterkarik departamenduko 550 kilometroko lasterketa

eginen dute, aldizka bakoitzak hamar bat kilometro eginez, gauez eta egunez. Zeharkatuko dituzten 39 hirietan aitzin-neurri buruzko informazioa banatuko da eta dirua bilduko. «Bizia- ren bidartea» tituluko hiru-eleko txostena, frantsesez, okzitanieraz eta euskaraz, banatuko da adierazteko zer den HIESa, nola transmititzen den eta aitzin-neurrien garrantzia.

Lasterketa abiatuko da azaroaren 11n Bokaletik eta amaituko da Baionan bi egunen ondoren. Informazioa banatzeaz gain, helburutzat dirua biltzea jo dute antolatzaileek, «dirua beharrezkoa baita egunero lanean ari diren elkarten biziarazteko». Farmazia gehienetan xingola gorriak salgai direla azpimarratu zuten eta 150.000 libera jasotzea espero zuen saltze horiei esker. Bestalde, Merkataritza Ganbarak Euskal Herriko 2.000 enpresariri diru laguntza eskatuko die. Bildutako dirua AIDES, Bizi Hatsa eta ARSA elkarten artean banatuko da, gaixoei zuzenean balia dezaten asmoa adierazi baitute antolatzaileek.

Kubarekiko elkartasuna bultzatu nahi duen Uztailak 26 elkarteak sortu dute

L.K.G. / GASTEIZ

Uztailak 26 izeneko elkarteak aurkeztu dute Gasteizen. Talde honek Kubarekiko «elkartasun ekimena» bultzatu nahi du, «baina salaketa ere inolaz ere ahaztu gabe», zehaztu dutenez.

Elkarteak erakusketa batez hasi nahi du kanpora begira jardura eta «Itxaropena defenda dezagun» izeneko bilduma agertuko du Gasteizko Alde Zaharreko Pajarita aretoan datorren asteazkenetik aurrera. Erakusketa honetan 30 euskal artistak emandako obrak ikusgai izango dira eta arte lanok salduz aterako diren dirua elkartasun proiektu batzuetan erabiliko du gero Uztailak 26 taldeak. Bilduma ikusi ahal izango arratsaldeko 7etatik aurrerako ordutegian. Obrak eskulturak eta pinturak dira eta Koko Rico, Mauro, Alfredo Alvarez Plagaro, Alfredo Cemillan 'Mintxo', Ernesto Murillo edo

Mikel Valverdek hartu dute parte, besteak beste.

Uztailak 26 taldea iazko uztaillean hasi zen lanean eta denbora gutxi behar zuen lehendabiziko elkartasun proiektuetan sartzeko. Bata da La Habanako Paquito Rosales Hezkuntza Berezikio Eskola, eta bestea, Domicilio ir- lan artisa taldeak sortzeko egitasmoa da. Biok orotara 5 milioi pe- zeta inguruko proiektuak dira, diru honen bidez eskolari nahiz artisau- taldeei materialaz hornit- zeko asmoa dagoelarik.

Elkarteak bozeramaile batek «arduragakeriatzat» hartu zuen Estatu Batuek orain dela hiru ha- markada baino gehiago hasitako blokeoa. Gauzak dauden bezala eginda, salaketari eutsi beharra dagoela esan zuen, baina aldi be- rean gurean Kubaren berri ema- teko ekimenak ere —hitzaldiak nahiz beste ekitaldiak— eratzea «ezinbestekoa» dela gaineratu zuen.

HILDAKOAK

ARABA

■ GASTEIZ Gumersinda Ballesteros Lopez de Alda, 100 urte. Aurora Arrikagoitia Ugarana, 79 urte. Florencio Virumbrales Garcia, 72 urte.

■ ABEZIA Maria Rosario Arana Oribe, 77 urte.

BIZKAIA

■ BILBO Eustaquio Garcia Relloso, 97 urte. Jose Luis Eguren Lizarraga, 73 urte. Angelita Linaje Ruiz. Victor Arregi Erdaide, 77 urte.

■ BASAURI Fermin Larizgoitia Gorostiaga, 57 urte. Jose Luis Cedrun Zorrilla, 82 urte.

■ BERMEO Maria Paz San Miguel Castro, 85 urte.

■ GALDAKAO Candido Santiesteban Serrano, 64 urte.

■ MUNGIA Sabino Mendikute Exposito, 71 urte. Angel Elgezabal Bilbao, 62 urte.

■ PORTUGALETE Maria Martinez Torrealdei.

■ SOPELA Maria Beatriz Zuazo Gisasola, 88 urte.

■ ZORNOTZA Angel Lopez de la Calle Arazuri, 66 urte.

GIPUZKOA

■ DONOSTIA Jose Ramon Sese Elizalde. Eusebio Gonzalez Gonzalez, 65 urte. Luisa Mangado Legorburu, 83 urte. Francisco Mateo Diaz, 45 urte. Jose Antonio Garcia Alegre, 62 urte. Dora Beldarrain Anabitarte, 89 urte. Romana Zaldia Errotaberea, 85 urte.

■ ADUNA Sebastian Roteta Lizarribar, 74 urte.

■ ARRASATE Roman Anzin Villareal, 61 urte.

■ AZPEITIA Jesusa Azurmendi Uriarte, 74 urte.

■ BEASAIN Jose Irastorza Bereziartua, 84 urte.

■ IRUN Isabel Elizondo Zozola, 83 urte. Cristina Reguero Pascual, 76 urte.

■ LEZO Nicolas Larra Toledo, 85 urte.

■ ORMAIZTEGI Cosme Lekue Zugazaga, 77 urte.

■ PASAIA Ines Laskurain Landa.

LAPURDI

■ AKAMARRE Marie Jeanne Lagouarde-Labat, 83 urte.

■ ANGELU Louise Nunez, 63 urte.

■ BIDARTE Jeanne Garro-Garrat, 81 urte.

■ MIARRITZE Georges Mimiague.

■ ZIBURU Marie Anita Montfrond-Duguet, 84 urte.

■ ZURAUDE Jeanne Duhart-Arana, 90 urte.

NAFARROA

■ IRUÑEA Pilar Aienza Arriazu, 76 urte. Brigida Obanos Landa, 83 urte.

■ BURLATA Francisco Lorenzo Perez, 84 urte.

■ FALTZES Josefina Allo Pueyo, 85 urte.

■ ZARRAKAZTELU Elvira Iturralde Agorreta, 92 urte.

NAFARROA BEHEREA

■ ARROSA Marie Françoise Amorena, 51 urte.

ESKELAK

ESKELAK HARTZEN DIRA:

ARRATSALDEKO

4ak arte: (943) 46 90 22

4etatik 7etara: (943) 37 15 45

AHVren jarraipena «arriskuan» dela salatu du enpresako zuzendaritzak

Diputazioak dio enbargoa ez dela AHVko langileen aurkakoa, herritarren aldekoa baizik

Bizkaiko Diputazioak AHVren kontuak eta orubeak bahitu ondoren, enpresaren jarraipena «arriskuan» dagoela salatu dute zuzendaritzako iturriek. Bizkaiko Diputazioak argitu du enbargoa ez dela AHVko langile eta pentsiodunen aurka harturiko neurria, «herritarren interesen aldekoa baizik». Sindikatuak, berriz, soldatak eta pentsioak bermatzeko eskatu diete enpresari nahiz erakundeari.

M.A.J.A. / BILBO

Bizkaiko labe garaietako arduradunek «harriduraz» hartu dute foru instituzioaren erabakia, eta horren ondorioz hornitzaileekin, langileekin eta pentsiodunekin AHVk dituen konpromezuak «ezingo» direla bete adierazi zuten.

AHV «negoziatzeko prest» dagoela berretsi du zuzendaritzak. Irailaren 21ean eta urriaren 11n siderurgi enpresa publikoko arduradunak Bizkaiko Diputazioako ordezkariekin bildu ziren zorrei buruz hitz egiteko. Enpresako kideen arabera, AHVk zorraren % 25 baino «askoz gehiago» ordaintzeko formulak aurkeztu zituen. «Ondoren izan genuen harreman bakarra urriaren 13ko data zuen Diputazioaren gutuna izan zen, non azaltzen zitzaigun akordioa lortzeko azken data hilaren 20a zela» azaldu zuten AHVko ordezkariak.

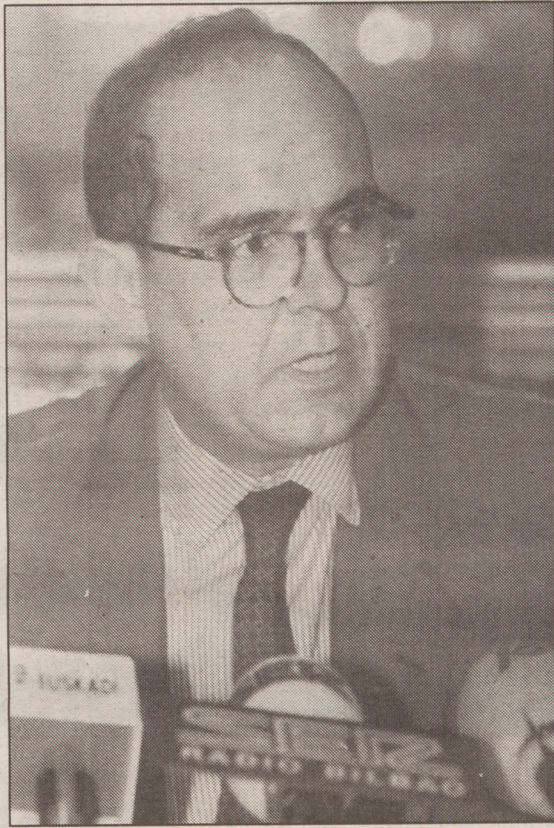
Enpresako iturriek azpimarratu zuten, AHV «ezustean» harrapatu zuen kontu eta orubeen bahiketa iragarpenak. «Ez da Diputazioak beste enpresa batzuekiko daukan ohiko portaera. Agian funtzionariaren batek gehiegizko zorrotzasunez jokatu du, AHVren planaren barruan hartzekodunekiko negoziaketek eskatzen duten oreka bertan behera uztea dakarren formula aukeratzuz» adierazi zuten atzo AHVtik. «Administrazio zentralako edo autonomikoetako beste erakundeekiko gorde dugun ildoari jarraituz, Diputazioarekin ere elkarriketaren bideari ekiteko prest gaude» gaineratu zuten.

DIPUTAZIOAREN AURREKONTUAREN HERENA

Bizkaiko Diputazioako Hazienda eta Finantza Sailak ukatu egin du AHVren kontuak eta orubeak bahitzeko erabakia «enpresako langileen eta pentsiodunen aurka» doala, eta

Bizkaiko Diputazioako arduradunak eta AHVkoak negoziatzeko prest azaldu dira.

«bizkaitarren interesak defenditzearren harturiko neurria» izan dela ziurtatu du.

Enpresak erakundeari zor dion dirutza 21.000 milioi pezetakoa da, langileen soldatei eginiko errententzioei eta Balio Erantsiaren Gaineko Zergari dago-kiena. Kopuru hau Diputazioaren gestiorako urteko aurrekontuen heren bat da.

Enbargoa AHVko langileen interesen aurka ez doala frogatzeko, Diputazioak iturriek gogoratu dute 1992, 1993 eta 1994.

urteetako errenta aitortenean dirua itzultzea zegokien langileei itzuli egin ziela, nahiz eta enpresak errentenitutako dirua ez bildu.

Horrez gain, foru erakundeak gezurtatu egin du AHVrekin gogorago jokatu duela dirua zor duten beste enprekin baino. Azken hauekin ere «berdintsu» jokatzen omen du Diputazioak: lehenago negoziatu egiten du eta, adostasunik ezean, ondasunak bahitu egiten dizkie.

Diputazioak ez du uste honetzeko Sestaoko altzairutegia-

ren proiektua arriskuan dagoela, nahiz eta lantegi horrek hartuko duen orubea bahitutako lurren artean egon. Altzairutegiaren proiektuak «Diputazioaren erabateko sostengua dauka, eta honek beharrezko neurriak hartuko ditu aurrera eramateko».

Diputazioak AHVri kobratu behar dion dirua aurrekontu foralak betetzeko beharrezkoa dela gogoratu dute erakundeak iturriek. Hortik datoz udalei eta Eusko Jaurlaritzari eman beharreko diru partidak.

Langileek soldatak bermatzea nahi dute

M.A.J.A. / BILBO

AHVko enpresa batzordeak langileen soldata bermatzeko eskatu die Bizkaiko Diputazioari eta enpresako zuzendaritzari, nahiz eta enpresaren kontuak eta lurrak bahituta egon, ELAk jakinarazi duenez.

Langileen ordezkariak foru erakundeak eta enpresako agintariak bildu nahi dute. Enbargoak 4.000tik gora langilerengan eta 14.000 pentsiodunengan izango duen eraginaz ohartarazi nahi dute. Eskakizun horiek bete ezean mobilizazioak egingo dituela mehatxatu du batzordeak.

UGTk enbargoa «berrehala» altxatzeko eskatu dio Diputazioari. Sindikatu honen iritziz, neurri hau hartzerakoan Diputazioak «ez du sentsibilitaterik izan ez langileekin ezta Ibar Ezkerreko herritarrekin ere». Sindikatuak galdetu du ea zergatik ez den erabaki hau hartu hauteskondeak baino lehen.

UGTren ustez, erakundearen benetako helburua enpresak gaur egun hartzen dituen lurrak eskuratzea da. Ildo horretatik, lurrak hirigintza eta industriarako erabiltzea proposatu du UGTk, «eta ez espekulatzeko». Azkenik, Diputazioarekin zorrak dituzten enpresa guztien zerrenda publikatzeko eskatu du, «jakiteko denek tratamendu berdina jasotzen duten».

HAINBAT ALDERDIREN ERREAKZIOAK

Xabier Arza Iluz EAJko lehendakariaren arabera, AHVren eta Diputazioaren artean sortu den gatazka ez da berezia. «Enpresa publikoa da, langileei PFEZ errentenitzen die eta BEZa kobratzen du, baina ez dio Haziendari ordaintzen». Diputazioak «asko eraman» duela deritzo Arzalluzek, eta bere jarrerak ez duela zerikusirik langileek soldatak ez kobratzearekin azpimarratu zuen jeltzaileak atzo. «Baldin eta azkarren

batek Diputazioaren kontura soldatak kendu nahi ez baditu» gaineratu zuen.

Carlos Rodriguez Herri Batasunako Mahai Nazionalako ekonomia arduradunaren iritziz, «onartezina» da AHVk 21.000 milioi pezetako zorra izatea bizkaitarrekin «bitartean banku eta konpainia elektrikoak bere kontura aberastu direnean». HBko kideak «gure sektore estrategikoak garantizatuko dituen euskal enpresa publiko industrialak» erreibindikatu zuen.

Euskal Autonomi Elkartearen PP alderdiko lehendakaria den Jaime Mayor Orejak galdera batekin adierazi zuen arazoaz pentsatzen duena.

«Zertarako balio du Gasteizen eta Madrilén agintzen duten gobernukideen arteko koalizio Gobernuak AHVko langileen milaka familiaren egoera arriskuan jartzeko gai badira ez dutelako elkarriketarako gaitasunik?».

Balenciaga
untziolak 2.400
milioiko
kontratua lortu du

ZUMAIA

Zumaia (Gipuzkoa) Astilleros Balenciaga untziolak 2.400 milioi pezetatik (100 milioi libera inguru) gorako kontratua sinatu du Holandako Jazon BV enpresarekin bi arrantzontzi izozkailu eraikitzeko.

Era berean, beste 2.000 milioi pezetako kontratuak bereganatzeko negoziatzen daude Balentziagako arduradunak. Beraien arabera, urte hasieran British Petroleum konpainiari saldu zizkion untziek «ezagunagoa» egin dute untziola gipuzkoarra atzerrian eta «bultza» garrantzitsua izan ziren.

Holandako armadoreekin sinatu berri duen kontratuak Zumaia inguruan lana ziurtatuko du epe baterako, bai Balentziagan bertan eta baita enpresa hornitzaileetan ere.

Zumaia untziolak bere instalazioetan inbertsio handiak egin ditu, pabilioi berria eraikiz.

Ardo merkatuaren
erreformari betoa
ezarriko dio
Espainiak

MADRIL

Felipe Gonzalez Espainiako Gobernuako presidentek betoa jarriko dio ardoaren merkatua erreformatzeko proposamenari, baldin eta Europako Batzordeak proposamena orain dagoen bezala aurkeztu badu. Hala ziurtatu zien Gonzalezek ardogintza alorreko zenbait elkartetako arduradunei, atzo beraiekin izandako bilera batean.

Ardoaren Mahaia osatzen duten erakundeetako —CCAE, ASAJA, COAG— ordezkariak pozik hartu zuten lehendakari espainiarraren konprometua.

Gonzalezek ziurtatu zuenez, ardoaren gaia estatuburuen bileran eztabaidatuko da urtearen amaieran, «hemendik aurrera ardoaren arazoa Estatu arazoa delako».

Europako Batasunean eztabaidatuko den ardo merkatuaren erreforma Espainiako ardo ekoizleentzat baldintza hobeak eskatu zizkieten Mahaian bildutakoek Gonzalezek.

«Egungo estatuen funtzio ekonomikoa gainerako erakunde batek hartuko du»

John K. Galbraith ekonomilariaren ustez «ez dago beste irtenbiderik»

John Kenneth Galbraith ekonomilari eta irakasle kanadarrak hitzaldia eman zuen atzo Bilbon BBK-k eskatuta. Bere iritziz «ez dago alternatibarik; egungo estatuen gizarte eta ekonomi funtzioak gainerako erakunde batek bereganatuko ditu». Beste aukerarik ezean, gaur egun «premiakotzat» jo zituen aurrekontu, gizarte eta politika fiskalak koordinatzea ongizate sistemak babesteko.

M. ARREGI / BILBO

Galbraith irakasleak egungo gizartean herrialde garatueta dagoen dialektika izan zuen mintzagai atzo Bilbon: batetik kapitalismoa bermatu duen Ongizate Estatua, eta bestetik, arlo guztietan nagusitzen ari den internazionalizazioa.

Bilbao Bizkaia Kutxak Aurrezkiaren Munduko Egunko ospakizunen barruan ekarri zuen Galbraith. Ekonomilari ezagunak 'Ekonomia globala eta ongizate politikak: aurrezkiaren zeregina eta inbertsioa' izeneko hitzaldia eskaini zuen atzo.

Egungo estatuek bereganatu dituzten arduren eta internazionalizazioaren arteko gatazka aztertutako irakasle kanadarrak. Bere iritziz egungo Ongizate Estatua «ona eta saihestezina» bada ere, ekonomi, finantza, enpresa eta kultur bizitzaren internazionalizazioa ere «positiboa da eta ezin da ebitatu». Hala ere, internazionalizazioa estatuen gizarte politikarekiko «mehatxua» balitzen hartu dela adierazi zuen.

Ekonomilariaren arabera, internazionalizazioaren eraginez ekoizleak produkzio kostuak txikiagoak diren tokietan kokatuko dira. Gainera, aurrezkiak eta inbertsioek ez lukete jatorrizko estatua aberastuko, gizarte politika ahulagoak dituztenak baizik. Bestalde, Galbraith bere analisia azpimarratu zuenez, krisi garaian ekonomia suspertzeko neurriak eskatzen zaizkie estatuei. «Baina estatu bakar batek har ditzakeen neurriak murrizten dira nazioarteko testuinguruan».

BANKU ZENTRAL INTERNAZIONALA

Egun dagoen «oinarrizko gatazka» nola konponduko den azaltzeko orduan, irtenbideak «ebitaezina denaren indarra» daukala ziurtatu zuen irakasleak. «Epe luzera jarraitu beharreko ildo argia da. Estatu modernoaren funtzio ekonomiko eta sozialak gaineratik legokeen era-

Galbraith beharrezkotzat jo du zerga, moneta eta gizarte politiken nazioarteko koordinazioa.

EFE

kunde batek bereganatu beharko ditu, edo gutxienez aginte horrek modu eraginkorrean koordinatu beharko ditu». Horrela, estatuen subiranotasun ekonomikoa «helburu zabalago eta premiazkoago bati» eman behar zaiola deritzo ekonomilariak.

Etorkizunean herrialde garatuen artean diru eta zerga politikan koordinazio «handiagoa» izatearen alde agertu zen. Ildo

honetan «etengabeko negoziatio» egon behar dela uste du.

Koordinazioa lehen pausoa litzateke. Galbraithen arabera luzera begira agintea izango duen gobernu internazionala eratu beharko da. Finantza koordinazioan berebiziko garrantzia izango du Banku Zentral internazionalak, ekonomilari kanadarraren esanetan. Bankuak nazioarteko aurrezki eta inbertsio

mugimentuak zuzenduko litzuzke, espekulazio joerak baztertu, fondoak galduko luketen estatuetako bankuei zein balore merkatuei laguntza emango lieke eta estatuetako banku zentralen funtzioak bereganatuko litzuzke.

Internazionalizazioa eta Ongizate Estatua aurrez aurre izan ez daitezkeen proposatutako irtenbideak «epe luzera begira» azaldu zituen Galbraithen.

Ekonomia ortodoxoaren kritikaria

IBON ALONSO BILBO

John Kenneth Galbraith Ontarioko Iona Stationen (Kanada) jaio zen 1908. urtean. Nekazaritzan lizentziatu zen Torontoko Unibertsitatean eta, Estatu Batuetan, Berkeleyko Unibertsitatean ekonomiako masterra eta doktoradutza egin zituen. Irakaskuntza lanak Harvarden hasi zituen eta bertako ikasketen zuzendaritzaren ardura hartu zuen. 1939an Princetonen, Cambridgen eta Bristolan irakatsi zuen.

EEBBetako Roosevelt lehen-dakariak Prezioen Administrazio Bulegora lan egitera deitu zuen 1940. urtean. Bigarren Mundu Gerran Bonbardaketa Estrategikoen Ikuskaritzan hartu zuen parte, Alemanian eta Japonian gertatutako kalte ekonomikoaren ebaluazio lanak jorratzeko. EEBBetako 'Fortune' ekonomia aldizkari arrakastatsuen zuzendari izan eta gero 1948an Harvardera itzuli zen.

Hala eta guztiz ere EEBBeta-

ko Gobernuaren aldeko lana ez zen bukatu: 1961-63 urteetan Indian enbaxadore izan zen eta John F. Kennedyren hautagai kanpaina eta, ondoren, Etxe Zurian EEBBetako lehendakariaren harreman estua izan zuen.

Kanadako eskoziar honek ekonomilari gisa eginiko lehen lanak nekazaritza arloan finkatu zituen. Arrakasta II. Mundu Gerran prezioen kontrolaren defenditzaile porrokatua izateagatik etorri zitzaion; Adlai Stevenson, J. F. Kennedy eta George McGovernen aholkularia izan zen.

Garai bateko hainbat ekonomilariaren usteetan, ekonomilari ez zirenek (politikariak, agintariak...) oso seriooki hartzen zizuten Galbraithen teoriak, eta bere alde sutsu agertu ziren. Paul Anthoni Samuelson Nobel sari-dunak zera adierazi zuen: Galbraithen ekonomia ortodoxoa kritikatzeko zuela eta ideia hauek jarraitzaile asko sortzen zituela.

Haren izaera polifazetikoa argi azaltzen da: argitaratzaile, fi-

losofo, hizlari politiko, aholkulari, nobelagile, arte-aditu, enbaxadore, txosten erredaktore, azabatxe ahokatzailerik eta eskiatzaile izan da.

Galbraithen lanen artean honakoak azpimarra daitezke: 'Kapitalismo Amerikarra' ('American capitalism', 1952). Bertan, enpresa handiak, sindikatuak eta hornitzaileen arteko erlazioak egituratzen dituen orekari buruz mintzatzen da. '1929ko Porrot Handia' ('The Great Crash', 1955). Lan honetan 1929ko urriaren izandako burtsa porrotaren analisi zehatza egin zuen. 'Gizarte Ondasuntsua' (1957) bere lan interesgarrienetako bat, hazkunde ekonomikoak biztanleriaren talde garrantzitsuen marjina-zioa ez zuela konpontzen azaltzen du. 'Industria Estatu Berria' ('The New Industrial State' 1967) lanean, berriz, enpresa handien teknogituraren eraginak ondasun eta zerbitzuen eskaria itxuratzen duela planteatzen du.

Galbraithen pentsamolde ekonomikoa

I.A. / BILBO

Galbraith ekonomia modernoaren zientziak izan duen korronte humanistaren barruan koka dezakegu. Haren argudioaren oinarria 'desorekaren sistemak' aurki dezakegu. Sistema honen definizioa zera da: merkatu ekonomiaren pizgarri eta motibazioak prezioen kontrolaren bidez egin ahal direla.

Galbraithen ustez, merkatuaren izaera oligopolistikoak prezioen kontrola erabat justifikatzen du (merkatu librean ez, alegia). Desoreka sistemaren mugen menpekotasuna gehigarriko ondasun eta zerbitzuen eskaintzan finkatzen da. Gehigarriko eskaintza honek, azken finean, eskariaren sobera beteko baitu, Gobernu politikaren laguntzaz.

Boterearen analisia funtsezkoa da izaera oligopolistikoak daukan ekonomi sistema batean. Sistema honen jarraipena teknologiaren garapen handia eta 'botere konpentsatzaileak' bermatzen dute.

Bere ustez, merkatu librearen desagertzea tragedia ez bada, oligopolioak sustatzen duen garapen teknologikoa interesatua da. Sustapen honekin oligopolioak abantaila pareagarri bat lortzen du beste lehiakide potentzialen sorrerari aurre egiteko.

Laburbilduz, Galbraithen zera diosku: oligopolioek eraberritze edo modernizazio prozesua menperatzen dutela, eta opulentzia ekonomikoak, berriz, enpresa txiki eta maila erdikoek pairamen giro bat ekartzen die, azken hauen eraginkortasuna ahulagoa izanik.

Beste aldetik, oligopolioak botere konpentsagarriak sortzen ditu, adibidez, saltzaile handien parean eskariaren oligopolioak toki hartzen du merkatuan.

Aurreko guztia aintzat hartuta, Estatuaren eskuhartzea guztiz beharrezkotzat jo daiteke: monopolioen kapitalismoarekin batera, datorren aberastasuna azalekoa besterik ez da, batipat opulentzia pribatuarekin batera ondasun eta zerbitzu publikoen pobrezia nabarmen bat sortzen delako; eta ingurugiroaren degradazioa, ikastetxeak, etxebizitzak eta aisiarako ingurune publikoen faltak somatzen dira.

Galbraith sozialismo liberal baten defendatzaile agertzen da. Ekoizpena eta behar-kizunen arazoak une berean konpontzen direla mantentzen du, hots gizarte harremanen banakuntzaren eraldaketa sakon bat egin ondoren.

Balladurrek politikarien ondasunak eta kontratu publikoak kontrolatu nahi ditu

Lehen ministroak ustelkeriaren aurkako neurriak proposatu ditu

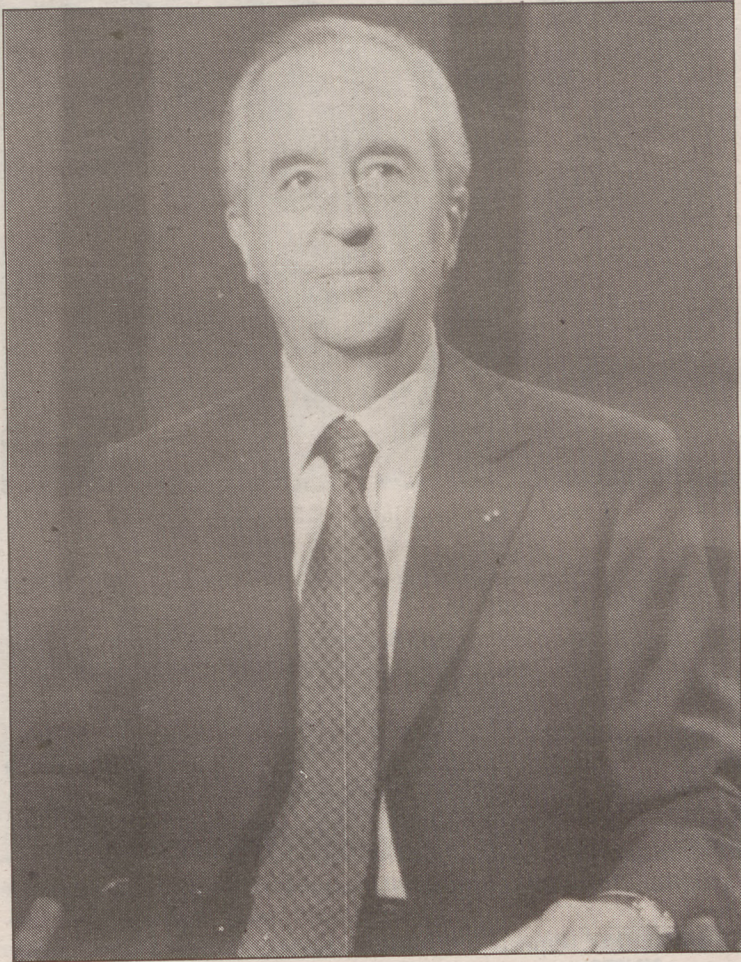
Edouard Balladur gobernuburu frantziarrak ustelkeriari aurre egiteko hiru neurri aurkeztu zituen herenegun iluntzean France-2 telebista katearen bitartez. Hauteskunde gastuak mugatzea, politikarien ondasunak kontrolatzea eta kontratu publikoen adjudikazioa zaintzea dira Balladurrek azkenaldian bere Gobernua gogor astindu duen ustelkeria gutxitzeko egindako proposamenak.

PARIS

Lehendakaritzarako hauteskunde kanpainan gehienez egin daitezkeen gastuak «gutxienez % 30 murriztean» datza Balladurrek ustelkeriari aurre egiteko lehen neurria, bere arabera «politikan diru gehiegi gastatzen baita Frantzian». Lehen ministroak proposatzen du gehienez hautagai bakoitzak 100 milioi libera (2.400 milioi pezeta baino gehiago) gastatu ahal izatea. Hautagaia bigarren itzulira iritsiko balitz, gehieneko kopurua 120 milioitara igotzea proposatu du Balladurrek. Gaur egun 171 milioi gasta ditzakete bigarren itzulira iristen direnek eta 128 milioi lehen itzulikoek.

Nolanahi ere, ez dirudi Balladurrek proposatutako mugak inorentzat arazo izan daitezkeenik. 1988ko hauteskunde kanpainan, bigarren itzulian lehiari ziren François Mitterrandek eta Jacques Chiracek 100 milioitik behera erabili zituzten euren kanpainetan.

Parlamentariak, ministroak eta hiri handietako alkateak urtero beren ondasunen aitortpena aurkeztu behar izatea proposatu zuen ere lehen ministro frantziarrak, «ez-ohizko irabaziak izan ez dituztela jakin ahal izateko». Balladurren neurri honek ez dakar berritasun handirik, 1988az geroztik, Errepublikako lehendakariak, legebiltzarkide eta diputatu erreionalek eta

Ustelkeriaren aurka egindako akatsen damu du Balladurrek.

AP

PUNTUZ PUNTU

Ustelkeriaren aurka

Korruptzioa bihurtu da Edouard Balladur gobernuburuaren azken asteotako arazo larriena. Horri aurre egiteko hiru neurri proposatu ditu France-2ko saio batean:

- **KANPAINAK MERKATU:** Lehendakaritzarako hauteskundeetan hautagai bakoitzak egin ahal dituen gastuak «gutxienez % 30» murriztea proposatu du Balladurrek. Orain 171 milioi libera gasta ditzake bigarren itzulira iristen den hautagaia eta 128 lehen bozkaldian geratzen denak. Gehieneko kopurua 120 milioi eta 100 milioira jaitsi nahi du.
- **HAUTETSIEIEN ONDAREA:** Parlamentariak, ministroak eta hiri handietako biztanleek beren ondasunen aitortpena

aurkeztu beharko dute urtero, «beren ondarea era ezohizkoan ez dela hazi egiaztatze» Hautetsien senide gertuenek ez dute beren ondarea zein den aurkeztu beharko.

- **KONTRATU PUBLIKOAK:** Administrazioek enpresa pribatuekin sinatzen dituzten kontratu publikoen gaineko kontrola areagotzea proposatu du Balladurrek. Edozein administrazio eskaintzen duen kontratu publikoetarako eskaintzak argitaratu egingo dira eta prefetak aztertu egin beharko ditu.

300.000 biztanle baino gehiagoko auzapezek beren ondasunen zerrenda aurkeztu behar baitute. Lehendakariarena besterik ez da Buletin Ofizialean agertzen.

BALLADURREK ATZERA EGIN

Azken neurria eta ziur aski garrantzitsua kontratu publikoen gaineko kontrolaren handitzea da. Duela sei hilabete, Administrazioaren eraginkortasuna eta azkartasuna aitzakia modura erabiliz, Balladurrek adjudikazioen gaineko kontrolari buruzko 1993ko sozialisten legea aldatu eta malgutu zuen. Orain atzera egin behar izan du eta neurriak gogortu: edozein administrazio (udalekoa, erregiokoa edo zentrala) kontratu publiko bat egin behar duenean, eskaintza guztiak argitaratu egingo dira eta prefetak kontrolatu egin beharko ditu. 'Le Monde-k' dioenez, kontratu publikoei esker aurrera egiten duten enpresek alderdiei edo politikoei dirua ematea debekatuta izango dute ere. 'Pantouflagearen' aurkako neurriak ere iragarrita daude, hau da, Administrazioa goi karguetan izan ondoren, arlo bereko enpresa pribatuetara pasatu eta kontratu publikoak dituztenen aurka.

Telebistan egindako agerraldian, Balladurrek ziurtatu zuen Frantzian «gehiegi hitz egiten dela» eta kritikatu egin zuen «hainbat kasutan defenditzeko eskubideak errespetatzen ez direla» eta instrukzioaren sekretua hausten» dela. Lehen ministroa damuturik zegoela esan zuen duela 18 hilabete badaezpadako espetxea mugatzen zuten zenbait arau kendu izanaz, orain, bere ustetan, epaileek gehiegi erabiltzen baitute ahalmen hau.

Balladurrek ez zuen Lehendakaritzarako hauteskundeei buruz egin zizkieten galderak erantzun nahi izan eta urtarilera arte gai honi buruz ez duela ezer esango adierazi zuen. Chiracen eta bere aldekoen artean RPRren barne sortu den gatazkari buruz ez zuen ezer esan nahi izan, «lehen ministro izatea onartu nuenan borroka politikoetatik at egotea agindu bainuen».

LABURREAN

GIZARTE

Segurantzak 54,4 milioi libera galduko ditu

Frantziako Gizarte Segurantzaren defizita 54,4 miliar liberara iritsiko da aurtun eta datorren urterako 50 miliar libera inguruko galerak aurrikusten dira. Gaixotasun segurantzako kutxaren diru galerak dira egoera honen errudun nagusi, osasun gastuen sailean 13,5 miliar liberako galtzeak izan baitira. Ospitalizazioa da, oro har, osasun eralkipenak gehien hazten dituen atala ●

EHUNDAKA gorpu Madrilgo estoldetan

Ehundaka gorpu aurkitu zituzten atzo goizean Madrilgo Chamberi auzoko estolda zahar batean. Poliziak uste duenez, Gerra Zibilaren garaian hobi komun batean sartutako gorpuak dira ziur aski estoldetan aurkitutakoak eta egoera onenean dauden hirurak Institutu Forensera eraman dituzte azter ditzaten. Estolda berria eraikitzen ari ziren langileek aurkitu zituzten hilotzak ●

COGEDIM

sozietateko buruzagia aske

Michel Mauer Cogedim inmobiliaria sozietateko zuzendari nagusiaren aske jartzea ontzat hartu zuen atzo Naonedeko (Nantes-Bretainia) dei auzitegiko akusazio ganbarak. Negozio-gizon hau, Renaud Van Ruymbeke epaileak auzipetu eta kartzelan sarrarazi zuen joan zen urriaren 3an, PR alderdi errepublikarraren Parisko egoitzaren erosketan izandako ustezko legehausteengatik ●

ATZERRITARREN eskubideen gida Frantzian

'Atzeritarren eskubideen gidaliburu' plazaratu zen atzo Frantzian, SOS-Arrazismoa erakundearen eskutik. Livre de Poche argitaletxeak argitara emandako 463 orrialdeko gidaliburu honek Frantzian gaur egun atzeritarrei aplikatzen zaien legedia, arloz arlo, zehazki azaltzen du ●

Kolera izurrite baten beldur dira Ceutan

CEUTA

Ceutako Tarajal auzoko mugan kontrolak areagotu dituzte Espainiako Polizia Nazionalak eta Goardia Zibilak, ustez Marokkon sortu den kolera izurritea Afrika iparraldeko hiri horretara sar ez dadin. Muga inguruan aritzen ez den Ceutako

Udaltzaingoa ere ohartarazi dute agintariak eta izurritea sar ez dadin bertan kontrol bat ere jarri du.

Ceutarako bidean muga zeharkatzen duten lagun eta ibilgailuetako bidaiariak ogia, arraina, okela eta barazkiak sartzea debekatu die Ceutako Gobernu Ordezkaritzak, gaixotasuna eli-

kagai horien bitartez hedatzen baita. Neurri hauek Marokkoko iparraldean kolera izurritea hasi dela dioen zurrumurrua entzutean hartu dituzte agintariak, Rabatek ez du oraindik gaixotasuna dagoenik baieztatu.

Osasunerako Zuzendaritzak debekatu egin die botikadendei beherakoaren aurkako produk-

tuak saltzea, kolera lehen sintomak somatzen dituztenak halabeharrez medikuarengana jo dezaten. Gurutze Gorriaren ospitalean eta Armadarenean lekua prestatu dute kolera gaixo daitzekenean jasotzeko. Orain arte udaltzainek ehun kilo pasatxo fruitu eta barazki atzeman dituzte udal zaborteetan.

De la Rosaren laguntzaileek deklaratu egin beharko dute

BARTZELONA

Iruzurraz eta diru publikoaren bidegabeko erabileraz akusaturik Bartzelonako Modelo espetxean preso dagoen Javier de la Rosa finantzariaren emazteak eta laguntzaileek epailearen aurrean deklaratu beharko dute datorren asteazkenetik aurrera.

Mercedes Misol emazteak, Narcis Mir bazkideak eta Joan Cruells Grand Tibidaboko oraingo lehen-dakariak (De la Rosaren proposamenez onartua) inkulpatu modura deklaratu beharko dute, atzo Joaquín Aguirre epaileak erabaki zuenez. CNL eta Tibidabo sozietateen arteko batasunaz arduratu zen Emilio Pousek lekuko modura egin beharko du deklarazioa.

Herenegun gauean, Aguirre epaileak atzera bota zuen De la Rosa askatzeko eskaera eta espetxeratze agindua auto baten bitartez sendotu zuen. Auto horretan, epaileak berretsi egin du De la Rosak delitu egin zuela Grand Tibidaboko buru zela egingdako lau operazioetan. Finantzariak jaso dezakeen zigorra (sei eta 12 urte artekoa) eta ehundaka laguni kalte egin izana argudiatu du epaileak De la Rosa kartzelan uzteko. Arturo Piñana finantzariaren laguntzailea ere espetxe berrean dago asteartez geroztik.

Oporgune bateko hiru txalet zartarazi dituzte Hego Kortsikan

AIACCIU

Zazpi lagunez osatua omen zen komando batek Santa Lucia di Porti Vecchio (Hego Kortsika) herrian den Marina di Pinarelu oporguneari eraso egin zioten asteazkenean, eguerdiko ordu bata inguruan. Bertan zeuden hamabost egoiliar aldendu ondoren, erasotzaileek hiru txalet zartarazi zituzten lehergailu eta gas botilen medioz. Alde egin aurretik operazio hau 'R' letrarekin sinatu zuten, eta horrek erran nahi luke orain dela zenbait hilabete ekintza armatuak uzten zituela iragarri zuen Resistenza taldea berriro ekiten hasi dela.

Galeote PSOEn finantzen arduradun bakarra zenik ez du sinesten oposizioak

Sozialisten finantza arduradun ohiak bigarren egunez deklaratu du

Guillermo Galeote PSOEn finantza idazkari izandakoak Marino Barbero epailearen aurrean deklaratu zuen atzo bigarren egunez. Bi egunotan, Galeotek bere gain hartu du PSOEn finantzabidearekin zerikusia duen guztia. Oposizioak ez dio Galeoteri sinetsi eta Felipe Gonzalez eta Alfonso Guerra babesten ari dela ziurtatu du.

MADRIL

Atzo arratsaldean hasitako deklarazioan, Galeotek bere abokatuen galderei eta akusazioek egindakoei erantzun behar zien, azken hauei erantzunik emango ez ziela esan bazuen ere. Herenegun, Marino Barbero epaileari erantzunez, PSOEn finantza arduraduna izandakoak ziurtatu zuen bera zen PSOEn diru bilketen azken erantzulea eta bere gainetik ez zegoela inor. Hain zuzen ere, Barberok galdetu zion Guerrak edo Jose Maria Benegasek ere finantzaketan erantzukizuna ote zuten. Iaz arte diputatua izandakoak argi eta garbi erantzun zion epaileari: «Ez ezazu gorago bilatu. Ni nintzen alderdiaren finantzen erantzule nagusia». Kazetarien aurrean atzo egindako adierazpenetan, erantzulea bera zela berretsi zuen diputatu ohiak.

'Filesa auzian' Hazienda publikoaren aurkako delituagatik

Guillermo Galeote (eskuinean) Horacio Oliva abokatuarekin.

EFE

eta faltsukeriagatik inplikaturako Galeotek gezurtatu egin zuen PSOE legez kanpo finantzatzeko sistema sortu zuenik. «Filesari buruz dakidan bakarra zuek esan didazuena, irakurri dudana eta pertsona batzuek esan didatena da: PSCK taldekide batzuk sozietate bateko akziodun izan zirela eta gai hauek sortu aurretik, akziodun izateari utzi ziotela».

OPOSIZIOAK SINETSI EZ

Oposizioak, ordea, ezer gutxi sinetsi dio Galeoteri. Rodrigo Rato PPko Kongresuko eledunaren arabera, «oso sinesgaitza da Galeote izatea hainbeste garrantzia izan zuten Filesaren moduko finantzazio sarearen erantzule bakarra». Ratok azpimarratu zuen Galeote «Guerra eta Gonzalezen konfidantzazko pertsona» zela.

«Espainiar asko bat etorriko dira nirekin oso larria den erantzukizun bati mugak jartzen ari zaizkiola esatean» esan zuen Ratok.

Felipe Alcaraz IUko diputatuak goraiatu egin zuen Galeotek alderdiari dion atxekimendua eta egindakoa «heroien eginkizuna» zela nabarmendu zuen. Alcarazen iritziz, PSOEn finantza arduradun izandakoak «bere burua akusatu du, erantzukizunak alderdiaren kupularaino iritsi ez daitezela». IUko diputatuak gogorarazi zuenez, Galeote bera izango da alderdi politikoen finantzazioa ikertzen duen Kongresuko batzordearen aurrean agertuko den lehena. PSOEn diputatu ohiak azaro hasieran deklaratu du eta IUko diputatuek «oso galdera zail eta zehatzak egingo dizkiogu» iragarri zuen Alcarazek.

CiU eta PPren arteko harremanak guztiz okertu ditu Legebiltzarreko eztabaidak

BARTZELONA

CiUren eta PPren arteko eztabaida garrantzarekin bukatu zen atzo Kataluniako Legebiltzarrean bertako egoerari buruzko hiru eguneko debatea. PPk uko egin zion hizkuntz normalizazioari buruz beste talde guztiekin batera prestatutako testua sinatzeari eta CiUk PP ez beste alderdi guztien proposamenak onartu zituen.

Herenegun Jordi Pujol eta Aleix Vidal Quadrasek izan zuten salaketan hartu-emanaren ondoren, atzo argi geratu zen CiU eta PPren arteko harremanak oso une txarrean daudela. Pujolen arabera, Kataluniako PP Jose Maria Aznarrek agindutako politika egiten ari da, hau da, CiUren aurkako oposizio zuzen eta gogorra.

Aspaldian egin ez zuen bezala, CiUk onartu egin zituen PSCK, ERCK eta ICK egindako hainbat

Jordi Pujol.

KEPA

proposamen. Aitzitik, atzera bota zituen PPk proposatutako guztiak, Vidal Quadrasek herenegun erabilitako «tonua» salatu nahian. PPk, bere aldetik, ez

zuen azkenean sinatu Kataluniako hizkuntz normalizazioaren alde talde guztiek egindako deialdia. Herenegun gauean, Joan Maria Pujals Generalitateko Hezkuntza sailburuarekin negoziaketa luzeak izan ondoren, Josep Curto PPko idazkariak proposamena sinatu zuen. Atzoko eztabaidaren aurretik, ordea, Vidal Quadrasek iragarri zuen beren sinadura kendu egingo zutela, «CiUk gure aurka darman politika erasokorra dela eta». PPko buruaren arabera, «CiUk arrazoirik gabe baztertzeta eta zigortzen gaitu» eta «elkarbizitza giroa kaltetzen du».

Curtok kritikatu egin zuen herenegungo debateari buruz TV3 telebista autonomikoak emandako informazioa bere alderdiaren aurkakoa izan zela koan eta iragarri zuen alderdiko hainbat burukidek mehatxuak jaso dituztela CiUri oposizioa egiteagatik.

Rubioren kontuak ikertzeko eskatuko dio epaileak Suitzari

MADRIL

Mariano Rubio Espainiako Bankuko gobernadore ohiak eta Manuel de la Concha Ibercorp bankuko buru izandakoak Suitzako kontu korronteak dituzten edo izan dituzten ikertzeko eskatuko die gaur herrialde horretako agintariei Jose Emilio Coronado epaileak.

Rubio eta De la Concharen ustezko kontuak ezezik, bi hauen senideek ba ote dituzten ere galde-tuko die Coronado epaileak Suitzako agintariei. Horien artean daude: Isabel Azkarate Rubioren lehen emaztea, Carmen Posadas oraingo andrea; De la Concharen lehen eta bigarren emaztea eta bere seme-alabak; eta Rubioren arreba, koinatua eta Carlos Pittaluga lehengusua.

Suitzako agintarien laguntza eskatu arren, Coronado epaileak afera hau Ibercorp auzia ikertzen ari den epailearen esku utzi nahi du, auzipetuak pertsona berberak baitira. Fiskalak, ordea, 'Rubio' eta 'Ibercorp aferak' bereizi nahi ditu. Rubio eta De la Conchari sei delitu leporatzen dizkiete: influentzia trafikoa, informazio pribilegiatua erabiltzea, funtzionari publikoek debekatuta dituzten negoziaketak egitea, ko-hetxea, Hazienda publikoaren aurkakoa eta agiri ofiziala faltsutzea.

Khmer Gorriek bahitutakoa bizirik den ezin jakin

BAIONA

Frantziako Atzerri Arazoetako Ministerioak atzo ez zuen baieztatu nahi izan Kanputxeako Khmer Gorriek joan zen uztailaren 26an bahitu zuten Jean-Michel Braquet frantziar gaztea eta berarekin batera harrapatutako ingelesa eta australiarra erahil dituztenik. Bahitzaileen kanpamenduaz herenegun jabetu zen Armada gubernamentaleko agintari batek iragarri zuen, ordea, hiru bahituak iragan irailaren 27an hil zituztela. Azken asteotan Phnom Penhen den frantziar bahituaren aita berri hori zurrumurru bat besterik ez dela adierazi zuen atzo.

Siriak Israelekin bakea lortzeko borondatea adierazi dio Clintoni

Arabiarrak eta israeldarrak segurtasunez bizitzeko modua aurkitu behar dela esan zuen Assadek

1 993. urtean PAErekin lortutako akordioaren eta Jordaniarekin herenegun sinatutako hitzarmenaren ostean, Israel Siriarekiko harremanei eusteko moduan da orain eta horrela «bake zirkulua itxi» ahal izango da. Hafez Assad Siriako lehendakariak berretsi egin zuen atzo EEBBen aurrean Yitzhak Rabinen Gobernuarekin adostasuna erdiesteko duen borondatea.

MAITE ARTOLA / DONOSTIA

Ekialde Erdira hasitako bisitaldiari jarraiki, Ammandik Damaskora iritsi zen atzo goizean Bill Clinton, Siria eta Israelen arteko bake negoziatioetan aurrerapausoak lortzeko asmoz. Richard Nixon 1974. urtean izan zenetik, EEBBetako lehendakari batek herrialde horretara egiten duen lehen bisitaldia da.

«Israelekin bake akordioa ahalik eta azkarren» sinatzeko konpromezua hartu zuen atzo Siriak. Horrela adierazi zuen Bill Clintonek Hafez Assadekin batera eskaintako prentsaurrekoan. EEBBek ere «Siriaren nahiak errealitate bihurtzeko» euren eskuetan dagoen guztia egingo dute. Bilera amaieran, buruzagi biak kontent ziren lortutako urratsekin.

«Gerra egoera amaitu nahi dugu. Bakeari esker berreskuratuko ditugu eskubideak eta orduan bukatuko dira okupazioa eta odol isurketak. Arabiarrak eta israeldarrak segurtasunez bizitzeko modua bakearekin batera helduko da», esan zuen Siriako lehendakariak.

Clintonekin elkarriketatu aurretik ere, Israelekin konponbideren bat erdiesteko borondatea azaldu zuen: «Horrela nahiko ez bagenu ez litzateke bilerarako arrazoirik egongo». Hala ere, bakeak ahaleginak eskatzen dituela esatearekin batera, zailtasunez mintzatu zen Assad. «Jendeak uste du hitz magiko baten bidez bakea lor daitekeela eta hori ez da horrela».

GAKOA GOLANGO GAINETAN Bi herrialdeen arteko negoziaketan gakoa, Israel Golango Gainetatik zein eratan erretiratuko den zehaztea da. Siriak, bakearen truke, Israel berehala alde egin dezan exigitzen du. Rabinen Gobernuak, ordea, ez da Siriaren asmoez gehiegi fidatzen eta, ondorioz, epeko erretiratzea zein segurtasun

Jerusalemara joan aurretik Afez Assadekin bildu zen Clinton.

REUTER

eremua eratzearen alde azaldu da.

Clintonekin lau orduz elkarriketatu ostean Assadek iragarri zuen Siria prest dela «ahalegin guztiak egin eta Israelekin bake osoa finkatzeko, Israel 1967ko ekainaren laugarrenaren aurretik zituen mugetara itzuli eta Libano Hegoaldetik ateratzearen truke». Hainbeste ezbehar, gerra eta ika-mika nozitu behar izan dituen lurralde horri «bakeaz gozatzeko unea iritsi

behar zaio», Assaden irudikoz.

Itxura batean, EEBB bat datoz NBeko Segurtasun Kontseilua-ren 242, 338 eta 425 ebazpenei jarraiki eta lurraldetasun printzipioan oinarritutako bakea eskuratzearekin. «Oreka berreskuratzekoan Siriaren eginkizuna oso garrantzitsua da eta Siria eta Israelen arteko adiskidetzarik gabe ezinezkoa da bakea lortzea», azaldu zuen EEBBetako lehendakariak.

Clintonen arabera, baten se-

gurtasuna ezin da lortu bestearen segurtasunaren kaltetan. Honen ildotik, bakea funtsezko osagaia da sorpresazko erasoak eragotzi eta garapen ekonomikoa eskuratzeko. «Ahal dugun guztia eginen dugu etorkizun berri eta baketsua gauza dadin», argitu zuen.

Golanen bizi diren juduak haserre bizian ziren Siria eta EEBBen asmoak ikusirik. «Siriarrak estremistak dira eta berriz ere gu makur gaitezen aginduak eman nahi dizkigute», salatu zuten.

Palestinaren haserrea baretzeko asmoz Arafatekin bilduko dira Rabin eta Peres

JERUSALEM

Yitzhak Rabin Israelgo lehen ministroa eta Simon Peres bertako Atzerri ministroa Iasser Arafat Aginte Nazional Palestinarreko lehendakariarekin bilduko dira etzi Marokkon, hirurek Casablancan egingo den konfrentzia ekonomikoan parte hartuko dutela aprobetxatuta. Israelen argitaratzen den 'Jediot Achronot' egunkariaren arabera, bileraren helburua bakarra da: Jordaniaren eta Israelen arteko akordioak palestinarrengan eragin duen haserrea baretzea.

Asteartean Jordaniak eta Israel sinatutako akordioaren kontrakoak dira erabat palestinarrak, Jerusalem eta Zisjordanian okupatuan dituzten interesen aurkakoa dela irizten baitiote. Aginte Nazional Palestina-

reko iturrien arabera, Jerusalem ekialdean palestinarrak duten subiranotasuna bortxatzen du hitzarmenak, Jordaniak hiri sakratuko meskitetan duten «lehentasuna» biltzen baitu. Horrez gain, Zisjordanian ur banaketan eta gai ekonomikoetan palestinarrak alde batera utzi dituztela arrazoiu dute.

Zisjordanian Al Fatako, PAE osatzen duten erakundeen artean nagusia dena, ordezkari batek atzo jakinarazi zuenez, aste osoan zehar manifestaldiak eta batzarrak egingo dituzte «gurre lurrean Jordaniaren eskuartzearen kontra».

Ajmed Tibik, Israelekin izandako negoziatioetan Arafaten aholkulari gertukoa izan denak, «zatarkieriatzat» jo zuen herenegun PAEko lehendakaria astearteko sinaketa ekitaldira gonbi-

datu ez izana. Peresek atzo bertan erantzun zien adierazpen horiei, eta «jordaniarrek Arafat gonbidatzeko interes handirik ez zuten» azpimarratu zuen.

HUSSEIN JORDANIAKO POZIK

Palestinaren artean ez bezala, israeldarrak ia aho batez babestu dute Jordaniarekin sinatutako akordioa. Atzo Hussein Jordaniakoak Israelgo Likud alderdiko, oposizioan dagoen alderdi eskuindar indartsua, buruarekin hitz egin zuen, akordioari emandako babes eskertzeko. Benjamin Netanyahu Likudeko buruzagiak azpimarratu zuenez, «telefonoz hots egiteko ekimena Husseinena izateak bakarrik agerian uzten du jordaniarrek eta palestinarrak sinatutako akordioaren arteko ezberdintasuna».

Fiskalek Italiako komunista ohien dokumentuak eskatu dituzte

ERROMA

Erromako Fiskaltzak Italiako Alderdi Komunista (PCI) eta honen ondorengoa den PDS alderdietako diru kontuen balantzeak eskatu dizkio Irene Pavetti diputatuaren ganbarako lehendakariari. Erromako fiskalak Italiako alderdi politikoaren lege kanpoko finantzaketa aztertzen ari dira eta, hortaz, 'Esku Garbiak' operazioak komunista ohien atean jo duela esan liteke.

PCI eta PDSko balantzeak eskatzeko erabakia orain 20 egun hartu zuten Mantelli eta Maria Teres Saragnano fiskalek. Dena den, atzo eman zuten tramitea egiteko agindua.

PCI eta PDS alderdietako finantzaketa irregularreri buruzko ikerketetan duela urte t'erdia hasi ziren fiskalak. Orduko hartan, Bettino Craxi Italiako gobernuburu izandakoak oposizioko alderdi nagusiaren aurkako salaketa aurkeztu zuen, alderdi komunista ohia antzinako SESB ohitik finantzatzen zutela arrazoituta. Hala, Achille Occhetto PDSko idazkari nagusi ohia 'Esku Garbiak' operazioan ikeritutako politikariaren zerrendara pasatu zen. Gauza bera gertatu zen egun PDSko buru den Massimo D'Alema eta Marcello Stefanini kuxazain ohia-ekin ere. PDSren erreakzioa berehalakoa izan zen: Italian, ustelkeriaren sinbolo bihurtu den Craxiren aurka salaketa aurkeztu zuen iranengatik.

Iturri judizialek atzo jakinarazi zuten, Parlamentuari eskatutako dokumentazioa jaso gabe zeukaten artean. Dena den, datozen egunotan D'Alema eta Occhetto deklaratzera deitzea litekeena dela azpimarratu zuten. PDSko buruzagiak, ordea, ez dira larritu. D'Alema atzo iritzi zionez, «fantasia da guztia» eta ez du bere aurka sumariarik irekiko diotenik uste.

ALEMANIAKO EKIALDEKO KONEXIOA Baina komunista ohien

aurkako salaketak ez dira horretan amaitu. Atzo bertan iritsi zen Berlinera Paolo Ielo, PCI-PDSk Ekialdeko Alemania ohiko Eumit enpresatik ustez jasoz zituen komisiok ikeretzen ari den epailea.

Huts egin du Errusiako Gobernuaren aurka aurkeztutako zentsura mozioak

Txernomirdinek karguan jarraitzea lortu du eta Ieltsinek etorkizun politikoa segurtatzea

Errusiako Gobernuaren kontra atzo Parlamentuak aurkeztutako zentsura mozioak huts egin zuen. Diputatuen artetik 194k egin zuten exekutiboaren aurka, eta mozioak aurrera egiteko 226 ziren beharrezkoak. Horrenbestez, Viktor Txernomirdin lehen ministroak Gobernuan jarraitzea lortu zuen, eta Boris Ieltsinek bere etorkizun politikoa segurtatzea.

MOSKU

Zentsura mozioa bozkatu aurretik Viktor Txernomirdin Errusiako gobernuburuak datorren urterako aurrekontua aurkeztu zuen Parlamentuan. Errusia krisi sakonetik ateratzeko egitasmoa zela esanez egin zuen proposamenaren alde, eta horren aurka jotzeak izango litzukeen ondorio kaltegarriez ohartarazi zituen diputatuak. «Funtsean politika ekonomiko berria da hau, eta hasieratik aurka tiro egiteak erreformen erritmoa hautsi ezezik garapenaren norabidea bera ere hautsiko luke», arrazoitu zuen Txernomirdinek.

Errusiako gobernuburuaren arabera, Errusiak «erreformetan aurrera egin behar du», eta krisitik irten eta produkzioa sustatzeko hiru baldintza oinarritzko behar dira: oreka finantzieroa, inbertsio pribatuak haztea eta herrialdean liskarrik ez izatea. Ildo horretan, 1995a ekonomia orekatzea lortuko den urtea izango dela azpimarratu zuen; 1986a krisitik irteera lortuko dena, eta 1997a hazkunde ekono-

Ieltsinek eta Txernomirdinek garaipen garrantzitsua lortu zuten atzo.

mikoaren urtea.

Errusiak aurrera egingo badu, datorren urterako aurkeztutako aurrekontu ekonomikoa onartzea funtsezkoa dela arrazoitu arren, Txernomirdinek zilegitzat jo zuen berak zuzentzen duen Gobernuaren aurka aurkeztutako zentsura mozioa, izan ere, «Errusian demokrazia parlamentarioa sendotzen ari dela erakusten baitu». Bozketaren aurretik, baina, baikor mintzatu zen eta «Errusiak exigitzen digun lana batera jorratzen jarraituko dugun esperantza dut» esan zuen.

Txernomirdinek Parlamentuko diputatuak konbentzitzea lortu zuen. Horien artetik 194k, exekutiboaren gestioaren kontra

bozkatu zuten, 54k alde eta 55 abstenitu egin ziren. Baina gobernuburuaren hitzaldiak ezezik, Boris Ieltsinek ere izan zuen eraginik bozketan. Parlamentuan ahalik eta babes zabalena lortzea funtsezkoa zuela jabetuta, Kremlinako buruak Alexandr Nazartxuk joera komunista duen Nekazarien Alderdiko kidea izendatu zuen Nekazaritza ministro. Hain zuzen, Nekazarien Alderdiak eta Alderdi Liberal Demokratikoak bultzatu zuten gehien Gobernuaren aurkako zentsura mozioa.

**PROTESTA
EKITALDIAK
KANPOAN**

Parlamentuan exekutiboaren gestioari buruz eztabaidatzen ari ziren bitartean,

Gobernuaren politika ekonomikoaren kontrako manifestazioan bildu ziren milaka lagun (hamar mila sindikatuen arabera). Ieltsinen aurkako gainontzeko protesta ekitaldietan ez bezala, atzokoan eskakizun ekonomiko eta sozialak zituzten enpresa ugari-tako langileak bildu ziren Parlamentuaren aurrean, ez komunismoaren aldeko nostalgikoak.

Batik-bat Estatuak ordaintzeko dauzkan azken hilabete hauetako soldatak exigitu zituzten manifestatzaileek. «Ez dugu ez dirurik, ez lanik. Lehendakaria kanpora!» eta antzeko leloak zioten pankartak eskuetan zituztela, Gobernu osoaren dimisioa eskatu zuten Parlamentuaren aurrean bildutakoek.

Musulmanek Bosnia ipar-mendebaldeko lur sail zabalak berreskuratu dituzte erasoan

SARAJEVO

Bosniako Gobernuaren tropek 100 eta 150 kilometro karratu konkistatu dituzte, Bihac inguruan Bosniako serbiarren posizioen aurka egindako ofentsiban, atzo Tim Spicer Unproforreko ordezkariak jakinarazi zuenez. «Bosniako serbiarrek, erasoekin zeharo harrituta, ihes egin zuten bertan tanke, artilleria, granada eta armak utzita», azaldu zuen Spicerrek.

Sarajevoko soldaduak, gehienak musulmanak, Bosanska Krupa (Sarajevo ipar-ekialdetik

300 kilometro inguruan terrena irabazi nahian dabilta orain. Bosnia Irratiaren arabera, jadanik hirira sartzea lortu dute; NBEko babes indarrek, ordea, ez dute oraindik berria berretsi.

Aipatu irratia kaleratutako informazioaren ildotik, Bosniako tropek «serbiarren bi tanke suntsitu eta beste hiru ibiltzeko moduan ez direla utzi zituzten atzo». Hauek kontuan hartuta, dagoeneko 90 dira 1992. urtean Bosniako gerra hasi zenetik suntsitutako serbiarren tankeak. Horretaz gain, Bosniako Armadak lurraldeetan 1.300 ki-

lometro karratu berreskuratu diturte urte hasieratik, herenegun Bosniako koartel nagusiak azaldu zenez.

Ofentsibaren beldur, 700 lagun inguruk (Bosniako serbiarrek gehienak) Bihacetik Donji Lapac-era —serbiarren kontrolpeko Kroaziako herrialdera— alde egin dutela iragarri zuen atzo NBEko Komisariatu Nagusiaren bozeramaileak. Peter Kesslerrek esandakoari jarraiki, bi mila pertsona baino gehiagok (serbiarrek gehienak) Kupresera —Bosnia hego-ekialdeko eskualdera— ihes egin dute.

**KRAJINAREN
INGURUKO
NEGOZIAZIOAK**

Zagrebeko ordezkariak eta Krajina-ko errebelde serbiarrek Zagreben bildu ziren atzo euren hartu-emanak onera bidean jartzeko asmoz. Martxoan alde biek treguarako akordioa sinatu zutenetik ez dira elkartu atzo arte. Kroaziaren burujabetza eta lurralde batasunaren premia azpimarratzearekin batera, Krajina berriz Kroazian integratu eta errefuxiatuak bertara itzul zitezten erabaki zuen NBEko Lagarren Batzordeak iragan urriaren 21ean.

Ruandako soldaduak epaituko dituzte bertako auzitegi militarrek

KIGALI

Ruandako bi auzitegi militar arduratuko dira iragan apirilean Juvenal Habyarima bertako lehen-dakaria hil ondoren ustez genozidio ekintzak egin zituzten Ruandako dozena mila soldadu epaitzeaz. Horrela iragarri zuen atzo Gobernuko bozeramaile batek, epaiketak laster hasiko direla jakinaraztearekin batera.

Aipatu auzitegiak bi mailatan banatu dituzte: Armadan kargu nagusiak epaitzeko eginkizuna izango du bata eta soldaduak epaituko ditu besteak.

Habyarima iragan apirilaren 6an hil zen bere aurka egindako hegazkin atentatuan. Ezbeharrak Ruandako gerra zibila berriz hastea eragin zuen. Handik hiru hilabetera amaitu zen, Ruandako Fronte Abertzalearen garaipenarekin.

Gurutze Gorriaren Nazioarteko Batzordeak, bestalde, herrialde honetako istiluak zirela kausa udan hainbat familia ihes-joatearen ondorioz, 25.000 haur senitartekorik gabe gelditu zirela azpimarratu du. Nairobin garatu dute informazioa.

Dimititu egin du Poloniako Atzerri ministroak

VARSOVIA

Andrezj Olechowski Poloniako Atzerri ministroak dimititu egin zuen atzo bere aurka fiskal nagusiak egindako salaketan ondorioz. Bera da hortaz, Poloniako 'esku garbiak' operazioko lehen biktima. Herenegun, herrialde hartako fiskal nagusia eta lehen ministrorde den Włodzimierz Cimoszewiczek 50 agintari eta goi funtzionariok osatutako zerrenda aurkeztu zuen. Haren arabera, zerrenda horretan agertzen diren guztiek hautsi egin dute kargu bat baino gehiago betetzea debekatzen duen legea, eta soldata bat baino gehiago jaso dute beraz.

Dimisioa aurkeztearekin bat, Olechowskik «Gobernuan jarraitzeko batere aukerarik gabe» utzi dutela azpimarratu zuen.

Hauteskundeak atzeratzeko eskatu du azken unean Mozanbikeko gerrila ohiak

Lehen bozketa demokratikoetara ez zela aurkeztuko iragarri zuen ustekabeen atzo goizaldean

Mozanbikeko Erresistentzia Nazionala (Renamo) gerrila ohiak hauteskundeetara ez aurkezte erabaki zuen atzo goizaldean hauteslekuak irekitzeko ordu gutxi batzuk baino falta ez zirela. Hala ere, lehen hauteskunde demokratikoei ekitea erabaki zuen bertako Gobernuak. Gaurkoa izango dute herritarrek hauteskundearen bigarren eguna.

JONE LARRAÑAGA / DONOSTIA

Hauteskundeon helburu nagusia duela bi urte Erroman sinatutako bake akordioa indartu eta 16 urte iraun zuen gerra zibilak eragindako hondamendia konponbidean jartzea da. Renamok hauteskundeetara ez aurkezteko hartu duen erabakiaren ostean, ordea, nekez iragar liteke xede horiek beteko diren ala ez.

Nazioartetik bertara joandako behatzaileen beldur handiena Mozanbiken Angolan gertatutakoa errepikatzea zen. Eta ez dira urrutiti ibili. Angolan UNITA gerrila ohiak hauteskundearen emaitzak ez onartzeak eragin zuen krisia, eta Mozanbiken berriaz, hauteskundeak ez onartzeak.

1976 urtean Portugalekiko independentzia lortu ondoren, Mozanbikeren Askapenerako Fronteak (Frelimo) hartu zuen agintea. Handik gutxira, Renamok gerra deklaratu zion aginteari. Ordutik 1992 urtera arte aritu ziren alde biak Mozanbike miseria gorrian utzi duen gerra zibilean. Duela bi urte bakea sinatzea lortu zuten azkenik, eta hauteskundeak burutu behar zuten demokratizazio prozesua hastea hitzartu.

Baina hauteslekuak irekitzeko ordu batzu baino falta ez zirela ustekabeko erabakia iragarri zuen Renamoko bozeramaile

Botoa emateko ilaran zirela jakin zuten askok Renamok atzera egin zuela.

batek. Hauteskundeak garbiak eta gardenak izan zitezen bermatzeko baldintza tekniko nahikorik ez zela argudiatu zuen, eta beraz, ez zirela hauteskundeetara aurkeztuko. Gerrila ohiak bozeramaileak zehaztu zuenez, Renamok hartutako erabakia «teknikoa da eta ez politikoa», eta hortaz «hauteskundeak bi, hiru edo zazpi egun atzeratzeko» besterik ez dutela eskatzen azpimarratu zuen.

Renamok ezustean hartutako erabakia zabaldu bezain laster, Nazio Batuek Mozanbiken duten misioko ordezkariak Maputo hiribuan dauden mendebaldeko enbaxadoreekin bildu ziren, egoerari zein irtenbide eman dakioken aztertzeko. NBEko iturriek onartezintzat jo zuten gerrilari ohiak hartutako erabakia, herrialde hartako bake prozesuan lan eta diru asko inbertitu dela argudiatuta.

Hauteskundeak bertatik zaintzeko hara joandako behatzaileen arabera, gerrila ohiak hau-

teskundeak galtzeko duen beldurak bultzatu ditu azken orduan hauteskundeetara ez aurkezteko erabakia hartzera. Izan ere, iragarpenek Joaquim Chissano egungo lehendakaria jotzen baitzuten garaitzat, eta ez Alfonso Dhlakama Renamoko buruzagia.

GERRA ZIBILA BERRIZ EZ

Dhlakamak berak, ordea, gezurtatu egin zituen zurrumurru horiek. Portugalgo irratikate bati egindako adierazpenean hauteskundeak «adarjotzea» zirela iritzi zion. «Alderdiek hauteskundeak nahi dituzte eta egiten ari diren hauek ez dira hauteskundeak, adarjotzea dira», azpimarratu zuen Dhlakamak.

Renamoko buruzagiaren arabera, hauteskundearen aurretik atzeman zituzten arazo teknikoak berri eman zioten alderdi politiko zenbaitek hauteskunde batzordeari. «Duela lau egun hauteskunde batzordeko lehendakariarekin harremanetan jarri

ginen, baino atzo gauera arte (herenegun irakurlearentzat) jaramonik ezin egin salaketei», jakinarazi zuen Dhlakamak.

Dena den, gerrila ohiak buruzagiak ukatu egin zuen Mozanbiken berriaz ere gerra zibila lehertzeko arriskurik dagoela. «Gerrara itzuli nahi izan bagenu, borrokan ariko ginen honezkero, Gobernutik probokatzen aritu baitzaizkigu etengabe», azpimarratu zuen.

Parlamentuko 250 eserlekuak eta lehendakari berria aukeratzeko, osotara 6,5 milioi lagun daude deituak hauteskundeetarako. Horien arteak asko eta asko lehen aldiz botoa ematera zihoazela jakin zuten Renamok atzera egin zuela. Nazioarteko behatzaileek atzo salatu zuten, gainera, hiriburu eta hiri handietatik kanpo bizi diren herritar pila bati ez zitzaizkion Renamok hartutako erabakiaren berri iritsi atzo, errepide eta bestelako komunikabideak oso kaskarrak baitira inguru hartan.

LABURREAN

KABILIATIK

merkantzia ugari hartu dute ustezko islamistek

Ustezko ehun islamista inguruk Kabiliako Idjer herria hartu zuten iragan asteartean. Eskopeta eta fusilez lagunduta hainbat merkantzia eskuratu zutela ere jakinarazi zuen atzo 'Liberte' egunkariak. Itxura batean, Idjerren izan ziren bitartean, istilu ugari sortu zituzten eta herritarrek euren nortasun agiriak ematera behartu zuten ●

EGIPTON bi polizia hil dira tiroketan

Bi polizia hil eta beste bost zauritu ziren Egiptoko Minya eskualdean (hegoaldean) ustezko gerrilari islamistekin izandako tiroketaren ondorioz. Polizia iturriek atzo adierazi zuten, enfrontamendua Abu Qurqas herrian (Minya eskualdean) gertatu zen, Polizia hainbat islamista atxilotu nahian zebilen unean. Iturriek gaineratu zuten beste herritar bat ere zauritu zela ●

HEGAZKINA bahitu zuenak bere burua hil du

Yak-40 hegazkina bahitu zuenak bere buruaz beste egin zuen atzo, Kontraespionatza Zerbitzu Federalak artean bahiturik ziren bi pertsonak askatzea lortu ostean. Errusiako Deguestan errepublikako hiriburuan, Majatxkalako aireportuan bahitu zuen hegazkina. Azkenengo bi lagunak aske gelditzearekin batera, bahitzaileak lehergailua eztandarazi zuen ●

BOGOTAKO karteletik zetozen 756 kilo kokainak

EEBBek eta Paraguayk egin berri duten drogen aurkako operazioan atzemandako 756 kilo kokainak Bogotako karteletik zetozen, iturri judizialek adierazi dutenez. Hasiera batean, Angel Barchini kasuaz arduratzen zen epaileak azpimarratu zuen kokaina Caliko kartelari erositakoa zela. Pilotuak epaileari azaldu zionenez, baina, kontaktuak Kolonbian egin zituzten ●

Deklarazio bateraturik egin gabe amaitu da Kubaren eta EEBBen arteko negoziazio itzulia

HABANA

Deklarazio bateraturik onartu gabe amaitu zen herenegun gauean Kubaren eta EEBBen arteko negoziazioaren bigarren itzulia. Joan den irailean New Yorken migrazio gaiei buruz hitzartutako akordioa berriro aztertzeko antolatuta zuten amaitu berri den Habanako negoziazio itzulia.

Ricardo Alarcon Kubako or-

dezkaritzako buruak ezer gutxi esan zuen alde bien artean hitz egindakoaz.

«Akordioaren balorazioa egin dugu, esfortzu berezia egitea eskatzen duten puntuak identifikatzeko», azpimarratu zuen kubatarrek «modu bateratuan aurrera egiten jarrai genezake» aurreratu aurretik.

Antzeko adierazpenak egin zituen Dennys Hays EEBBeko ordezkariatzako buruak ere. Es-

tatubatuarrak baikor agertu zen, eta oraindik «xehetasunez eztabaidatu nahi ditugun gai asko» dagoela azpimarratu zuen.

Negoizazio itzuli honek akordio handirik ez zuela eman-go gauza jakina zen arren, joan den astelehenean hasi eta asteazkenera bitartean eztabaidatutakoaz ezer gutxi jakin ahal izan da.

Alde bien arteko ezadostasunak handiak ziren Habanako ne-

goizazio mahaian eseri aurretik, baina bertatik altxatu ondoren ere ez dute zerbaitean adostu diren zabaldu nahi izan.

Hays estatubatuarrek, dena den, Washingtonek Kubari agindutakoa beteko duela azpimarratu du. Ildo horretan, migrazioei buruzko akordioan onartu bezala, urtean eman behar dituzten 20.000 bisak berehala hasiko direla ematen jakinarazi zuen.

FUTBOLA

Bigarren asaltua Arraterentzat

Urriaren hiruan atzera bota zuten aurrekontu berbera aurkeztuko du gaur Lezaman

Athleticeko bazkideen ez-ohizko batzar orokorra izango da gaur Lezaman, 1994-95 denboraldiko aurrekontua aztertzeko. Joan zen urriaren hiruan gehiengoaren ezetza jaso arren, Jose Mari Arratek aurrekontu berbera aurkeztuko du gaur. Ibaiganekeo nagusiak argi dauka taldearen egoera larria dela eta kuoten % 22ko igoyerari eutsiko dio.

RAMON BASALDUA / BILBO

Athleticek duen zorra 1.658 milioi pezetakoa da. Bere historiako handiena inolako zalan-tzarik gabe. Bilboko futbol taldeak dirua behar du egoera ekonomiko larriari aurre egiteko eta Jose Mari Arrateren ustez, bazkideek diru gehiago jarri behar dute. Horretarako, kuotak % 22 igotzea planteatuko du urriaren hiruan egin zuen bezala.

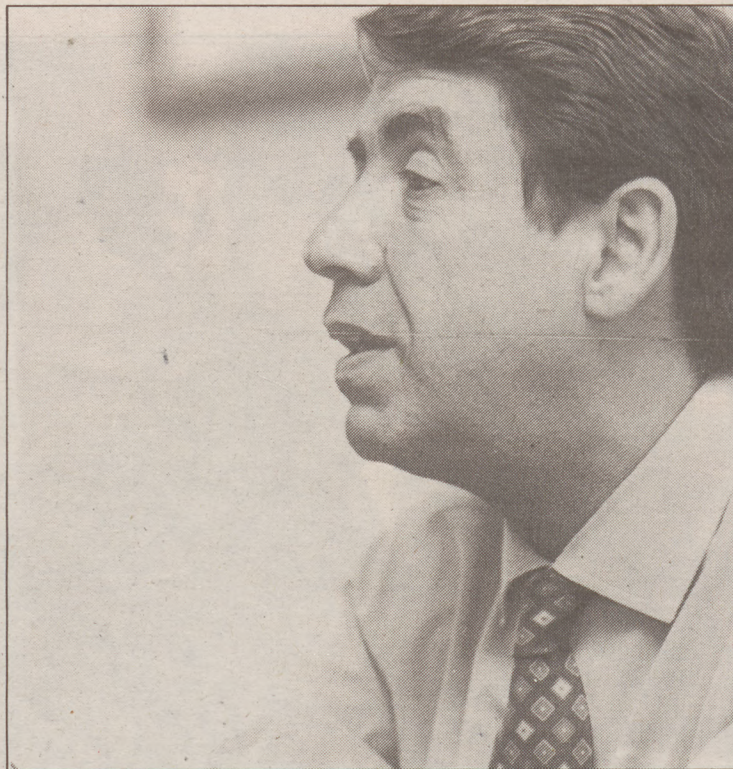
Athleticeko bazkideek ordaintzen dituzten kuotetatik lortutako dirua, taldearen aurrekontuaren % 40 da. Arratek, eta berak zuzentzen duen direktibaren ustez, bazkideek diru gehiago jarri behar dute, aurrekontuaren % 60 betetzeko. Ez da ahaztu behar, Sporting eta Valladolid taldeetako bazkideek besterik ez dutela Athleticekoek baino gutxiago ordaintzen. Beste alde batetik, bazkideek Visa-Athletic txartelarekin ordaindu ahal izango dute urteko kuota. Era berean, nahi duenak hainbat epetan ordaindu ahal izango du urtean zehar.

2.235 MILIOIKO AURREKONTUA Urriaren hiruan Lezaman egindako biltzarrean ikusitakoaren arabera, Athleticeko bazkideek ez dute gehiago ordaindu nahi. Euretari-ko batzuk, UEFA txapelketako bigarren kanporaketarekin eskuratutako dirua aurrekontuan sartzeko eskatu duten arren, Futbol Profesionalaren Ligak galarazi egiten du Europa mailako lehiketa bateko bigarren kanporaketan lortutako dirua aurrekontuan sartzea.

‘Compromisarios por el Athletic’ elkarteko partaideek argi utzi dute gaurko biltzarrean ere ezezkoa emango diotela Jose Mari Arratek aurkeztutako aurrekontuari, urriaren hiruan egin zuten moduan. Athleticeko lehendakariak aldiz, argi eta garbi dauka zein den taldearen egoera ekonomiko larriari aurre egiteko era bakarra.

Kuota guztiak

	Altuena	Baxuena
Barcelona	60.600	25.300
Deportivo	69.000	13.000
Zaragoza	75.000	25.000
Real Madrid	65.000	27.000
ATHLETIC	47.500	14.100
REALA	48.300	18.900
Sevilla	120.000	27.000
Valencia	110.000	15.000
Racing	55.000	18.000
Oviedo	63.000	42.000
Tenerife	65.000	16.000
At. Madrid	125.000	30.000
Albacete	92.000	25.000
Sporting	46.600	28.500
Celta	58.000	13.000
Logroñes	99.700	35.200
Valladolid	43.000	17.000
Español	71.500	22.000
Betis	100.000	25.000
Compostela	58.000	35.000

Athleticen egoera ontzeko kuotak igo behar dira Arrateren ustez. SIMAL

Nekearen eraginez...

R. B. / BILBO

Aitor Larrazabalek ezin izan zuen atzo zuri-gorriek Lezaman egin zuten entrenamendua amaitu. Loiuko atzelariak arazo txiki batzuk ditu baina ez dirudi Santanderko Racing taldearen aurka jokatzeko arazorik izango duenik. Jabo Iruretak zazpi gizon izan ditu lesionaturik azken lau asteotan. Pixkanaka osatzen ari dira baina zuri-gorriek kontu handia izan beharko dute azken partidu guztietan jo eta ke aritu

diren gizonekin. Aitor Larrazabal, Genar Andrinua, Ziganda, Garitano eta Karankak, besteak beste, minutu asko jokatu dute azken asteotan eta epe laburrera atsedenik hartzen ez badute, le-sioren bat izan lezakete.

Beste alde batetik, Julen Guerrero eta Jon Andoni Goikoe-txeak ez ziren bere taldekideekin batera aritu atzoko entrenamen-duan. Bere errehabilitazioa bide onetik doan arren, badirudi Iru-retak Newcastle taldearen aur-kako partidurako nahi dituela.

Luis Perez.

GILLENEA

jendeak eta zaletuek ere gogoia izaten dute partidu honetarako. Gainera, nik uste emaitza ona lortuko dugula», zioen atzo Li-gan bost gol daramatzen Kodrok.

John Toshackek ziurrenik Luis Perez berriro ere titular jarriko du bihar

E. ESNAOLA / DONOSTIA

Seguruenik Luis Perez hernaniarrak hasieratik jokatu du bihar Barcelonaren kontra, aurreko igandean Valladoliden gertatu bezala. John Toshack ez dago gustora Luis Garciarekin lanarekin. Hernaniarra, gainera, ongi ari da. Oviedoren kontra, duela bi aste, berak hautsi zuen partidua, eta joan den igandean, berak eman zuen Realaren gol bakarreko pasea.

Reala Anoetan aritu zen atzo, atek itxita. Toshackek garrantzi berezia eman zien falta eta kornerrei. Estrategia ere ukitu zuen. Jakina da Realeko entrenatzaileari asko gustatzen zaizkiola

Barcelonaren kontrako neurketak, eta beti prestatu izan duela zerbait berezia. Aste honetan ez da aparteko gauzarik ikusi baina agian zerbait prestatuko du galestarrak. Imanol eta De Pedro izan daitezke nobedadeak.

Txema Lumberras ez zen atzo aritu, abduktoreak kargatuta ditudelako, «baina bihar —gaur— entrenatu ahal izango da, eta gauzak ongi baldin badoaz, larunbatean jokatzeko prest izango da», zioen Eduardo Escobar medikuak. Jokin Uria erabat osatua dagoela baieztatu zen atzo, eta taldeak uneotan daukan ezker lateral bakarra denez, bihar titularra izango da ziur.

Kodro bosniarra ere zelaian

izango da, Barcelonaren kontra Realeko azken lau golak egin dituen jokalaria. Garbi du Kodrok zer egin behar den: «Nik uste segituan egin behar dela gola, gero sor daitezkeen espazioak aprobetxatzen dituen jokalaria bat badaukagulako». Interpretatuz, jokalaria hori, Luis Perez da. Ez da lehenengoa aldian Kodrok horrelakorik aldarrikatzen duena. Frogatu egin da, gainera, bosniarrak arrazoiak duela, Luis Perez hernaniarrekin hobeto jokatzen baitu, Luis Garcia mexikarrarekin baino.

Gogo handiz dabil bosniarra. «Guztiok izaten dugu gogoia Barcelona hona etortzen den bakoitzean. Guk bezala, taldeko

Pizo Gomezek eta Bustingorrik ezingo dute Mallorcan jokatu

IRUNEA

Pizo Gomezek eta Eukeni Bustingorrik seguruenik ez dute jokatzetik izango heldu den igandeko partidua. Herenegun Osasunak Cordoban bertako taldearen kontra jokatu-tako Kopa norgehiagokan txartel gorria ateratu zuten. Arbitroaren aktaren arabera, Osasunako bi jokalariek epailea nahi ez zuen lekutik hartzera bidali zuten. Gauzak horrela —jokalariek horrelakorik egin zutela ukatu badute ere— Lehiaketa Batzordeak seguru asko bioi partidu bateko zigorra ezarriko die.

Hori gertatzen baldin bada, Txetxu Rojo Osasunako entrenatzaileak eskemak aldatu beharko ditu talde nafarrak heldu den igandean Mallorcan bertako taldearen kontra jokatuko duen norgehiagokari begira. Orain arte maiz ageri izan dira Pizo Gomezek eta Bustingorriren izenak teknikari bizkaitarren hasierako hamaika-koetan, eta bi hutsuneak garrantzi handikoak izanen dira. Rojok, dena dela, ez du oraingoz kazetarien aurrean gertatutakoari buruzko baliorazioarik egingo izan; izan ere, ez zen atzoko Taxoareko entrenamenduan izan. Bera eta Cordoban izan ziren gaitortzeko jokalariek ez ziren atzo arratsaldera arte Iruñera heldu.

Osasunak, Cordoban 2-1 galdut, porrot egin zuen herenegun Kopa lehiaketako lehen kanporaketako lehendabiziko partiduan. Gauzak horrela, txapelketan aurrera egin ahal izateko Sadarren azaroaren 9an 1-0 edota bi goleko aldeaz garaitu beharko du Bigarren B Mailako talde andaluziarra.

Eibarrek 0-2 irabazi zuen Palentzian. Talde gipuzkoarreko golak Del Valek eta Arezanak egin zituzten, biak ere neurketako lehen zatian. Arakistainen mutilek zuten arazorik izan kanporaketa euren alde jartzeko. Nor-malean Ligan ohizkoak ez diren jokalariek nahikoa txukun jokatu zuten Palenciaren aurka. Gauza arrarorik ez bada, Eibarrek aurrera egingo du Kopan. Ligan bezala dabil, ondorioz, Eibar Kopan: ongi.

FUTBOLA

Jorge Valdanori
kendu egin diote
zigorra

MADRIL

Azkenean, Jorge Valdano Real Madrideko entrenatzaile argentinarrek ez du hilabeteko zigorra beteko, Lehiaketa Batzordeak zigorra kentzea erabaki baitzuen atzo arratsaldean. 600.000 pezetako isuna, 100.000 pezetetan utzi diote, bestalde. Presio handia izan du herenegundik aurrera Lehiaketa Batzordeak, jende askori gehiegizkoa iruditu zitzaiolako zigorra.

Jabo Irureta Athleticeko teknikoarentzat zigorra ez zen justua. «Bai izan dela entrenatzailearen akatsa, baina berekin batera jende gehiago ere bazegoen». Justizian, epaileek epaitzeko ez dituztela era berdinak izaten esan du irundarrak. Duela urte batzuk, Cadizko Ramon Blanco entrenatzailea ez zuten zigortu antzeko zerbai egin arren. «Epaileek gauzak desberdin interpretatzen dituzte», zioen Iruretak.

Floro ere ez zegoen ados Valdanori ezarri zigorrarekin. «Lau atzeritar zelaian batera edukitzeagatik bai zigor zitekeela ekonomikoki baina ez partiduekin», iritzi zion Real Madrideko tekniko eta egun Albacetekoa den Florok.

Bartzelona aldean batzuek ez zuten iritzi garbirik azaldu. Aitor Begiristain eta Albert Ferrer-ek ez zuten aipamenik egiterik nahi izan. Gipuzkoarrak esan zuten araudia ez duela ezagutzen. Ronald Koeman holandarrak, berriz, «akats bat edozeinek izan lezake», zuen aipatua, «baina Espainian jada ez nau ezerk harritzen». Barcelonako lehendakaria den Jose Luis Nuñez-ek ezjakinarena egin du egunotan, ondoren ezer aipagarririk ez esateko. Badazegoen, ordea, zigor hau kritikatu zuen Barcelonako kiderik. Johan Cruyff-ek ez zuen ulertu zigorra, «absurdua» zelakoan. Carles Busquets atezainarentzat partiduen zigorra gehiegizkoa zen, «eta nahikoa izango zen zigor ekonomikoa». Iritzi berekoa zen Eusebio jokalaria.

Gehiengoa zigorraren kontrakoa zen, eta horrek eragin handia izan du Lehiaketa Batzordearengan. Valdanok, beraz, bere taldea normal entrenatzen eta zuzentzen jarraituko du.

ESKUBALOIA

«Batzuek monumentua merezi dute»

Juantxo Villarreal harro ageri da Granollersen aurka bere jokalariek eginiko lanarekin

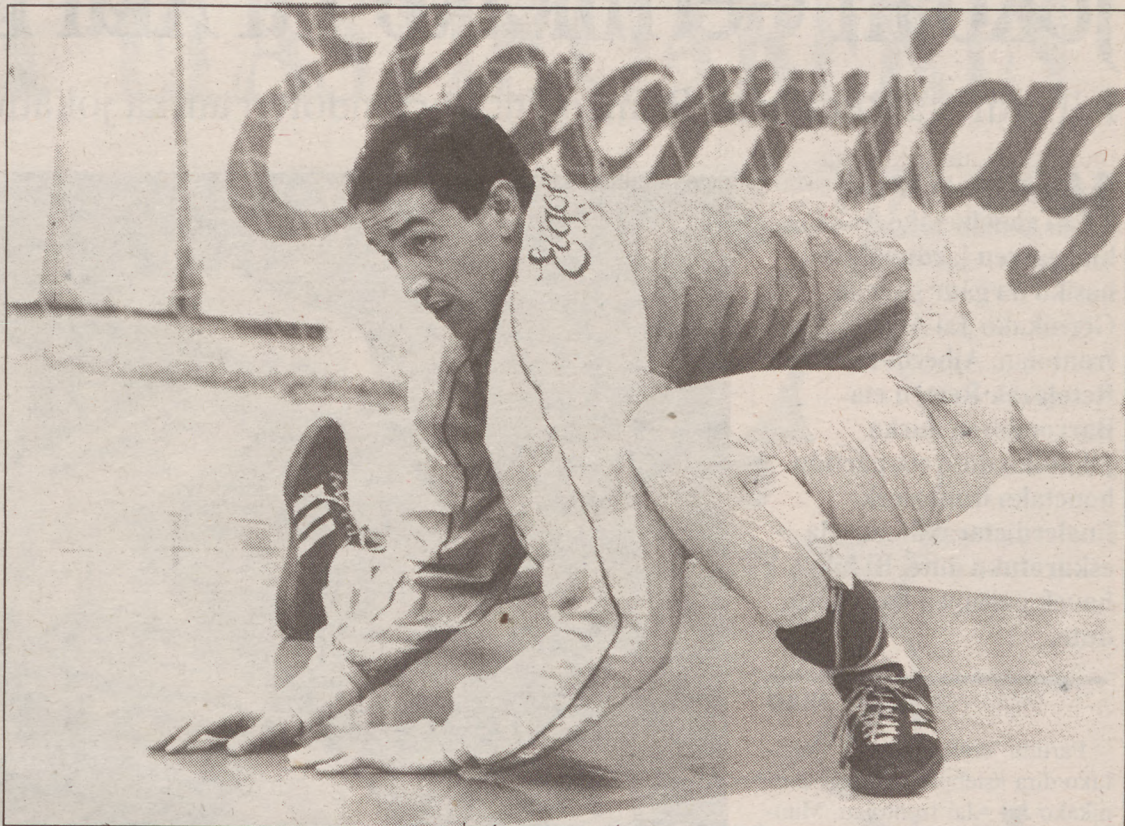
Elgorriaga Bidasoak Asobal Kopako azken faserako txartela eskuratu zuen herenegun, Artalekun Granollers 30-26 irabazi eta gero. Joanean gol bateko aldea (18-19) lortu zuten Juantxo Villarrealen mutilek eta, beraz, merezimendu osoz sailkatu dira txapelketa honetarako. Tekniko irundarra harro ageri da bere jokalariek eginiko lanarekin.

DONOSTIA

Iñaki Ordoñez eta Oleg Kisselev sasoirik onenean ez zedela eta denboraldiko lehen porrota jaso ondoren hartu zuen Elgorriagak Granollers taldea. Gainera, Fernando Boleak ez zuen jokaterik izan, lesionatuta, beroketa ariketak egin zituen arren —aragoiarrak ez du bihar Bidasoak Juventud Alcalaren kontra jokatu duen partiduan parte hartzerik izango—. Ez zen batere lan samurra Granollers taldeari nagusitzea egoera honetan, baina irundarrek ondo baino hobeto egin zuten.

Defentsan serio, kontraerasoetan eta jaurtiketetan betiko maila erakutsi zuten Villarrealen gizonak, eta horri esker nagusi izan ziren markagailuan hasieratik. Tomas Svensson lan bikaina egin zuen atean, eta Perunicek hartu zuen aurkariaren atea zulatzeke erantzukizuna berriro ere. Ohi den bezala, bera izan zen goleatzailerik onena Bidasoaren aldetik, 8 golekin. Granollers dagokionez, Veselin Vujovic izan zen gizonik aipagarriena, 9 golekin.

Partiduaren ostean, pozik

Bolea lesionatu egin zen partidua hasterako eta bihar ez du Juventud Alcalaren kontra jokatu. GILLENEA

agertu zen Juantxo Villarreal entrenatzailea. Bere iritziz, monumentua merezi dute Kisselev eta Ordoñez jokalariek. «Momentu larria gainditu behar izan dugu. Kisselev eta Ordoñez-ek monumentua merezi dute. Gainera Bolea lesionatu egin da...».

Teucroren aurkako porrotaren ostean egun zailak igaro ditu Villarrealak. Garaipen honekin, ordea, badirudi berriro bere tokira itzuli dela dena. Teknikoak biharko partiduan besterik ez du pentsatu nahi. «Juventud Alcalaren aurkako partiduan bakarrik pentsatu behar dugu. Gero astebeteko atsedena dugu, eta ondoren Europako Kopako partidua. Horiek dira gure hurrengo helburuak».

Teka eta Barcelonak ere lortu dute azken faserako txartela

DONOSTIA

Teka taldeak lortu du Asobal Kopa honetako emaitzarik ikusgarriena. Julian Ruizek zuzentzen dituen gizonak Ligako azken partiduan erakutsitako irudi eskasa hobetu nahi izan zuten, eta gupidarik gabe jipoitu zuten Puleva ahula: 43-18.

Txetxu Villaldea zortzi golekin, eta Talan Dushebaev zazpi-ekin, izan ziren Santanderkoen artean goleatzailerik onenak.

Pulevaren aldetik Rullanek 6 egin zituen.

Cadagua Galdar eta Barcelonaren arteko kanporaketa askoz ere interesgarriagoa izan zen (34-34). Bi taldeek joko maila bikaina eskaini zuten eta bigarren zatian Barcelonak zazpi goleko aldea izan bazuen ere, azkenean Cadaguak berdintzea lortu zuen.

Seguros Soliss eta Pilotes Posadaren arteko kanporaketa atzo gauean jokatu zen. Joanean gali-ziarrek 37-33 irabazi zuten.

Athletic Club

APARTEKO ASANBLADA
OROKORRA

BAZKIDE KONPROMISARI Jaun/Andereei Aparteko Aanblada Orokorra GAUR, urriak 28, 19.00etan Lezamako Santa Marian Athletic Clubek dauzkan Kirol Instalazioetan izango dela gogorarazten zaie.

Bilbo, 1994ko urriak 28.

ZUZENDARITZA BATZA

AUTOBUSEN ORDUTEGIA: Athletic Clubek, 18.00 eta 18.15ean Ibaiganetik (Mazaredo Zumarkalea, 23) irtengo den autobus zerbitzua antolatu duela jakinarazten die konpromisari Jaun/Andereei.

SAN MAMES
FUTBOL ZELAIA

Bihar, larunbata, 18:00etan
Liga Txapelketa, 2. Maila "A"

BILBAO A. C. - F.C. BARCELONA

TXARTELDEGIA: Stadiumean

Lezamako Kirol Instalazioak

Igandea, hilak 30, 11.30ean
Gazteen Ohorezko Maila

Athletic Club - C.D. Logroñés

Athletic-Newcastle zuzenean ikusteko, DOHAINIK lortu itzazu sarrerak.
906 35.11.25

LANCIA

BILASA rekin dabil

Athletic

Autonomia, 53 Tf. 427 58 20 BILBO Alameda Rekalde, 48 Tf. 410 12 55

PILOTA

Mundialeko finalerdietarako txartela jokoan Gernikako Jai Alai frontoian

Alberdi eta Retolazak Remen eta Barrondoren aurka jokatuko dute gaur gauean

Munduko IV. Zesta Txapelketako hirugarren jardunaldia hasiko da gaur gauean Gernikako Jai Alai frontoian. Alberdi eta Retolazak Remen eta Barrondoren aurka jokatuko dute eta partiduko honetako irabazleek finalerdietarako txartela eskuratuko dute. Bi bikote hauek garaipen bana lortu dute.

RAMON BASALDUA / BILBO

Partidu erabakigarriak jokatuko dira asteburu honetan Gernikako Jai Alai frontoian, Munduko IV. Zesta Txapelketako hirugarren jardunaldian. Hasieran espero zen bezala, parekotasuna izan da nagusi, eta Rekalde eta Goitia izan ezik, gainerako bikote guztiek ez dute finalerdietarako txartela eskuratu.

B multzoari dagokionez, Rekalde eta Goitia sailkatuta daude; Arrasate eta Marmouyet, berriz, kanporatuta daude, Uriarte-Danny eta Benny-Felixen aurka galdu ostean. Gauzak horrela, azken bi bikote hauek bihar arratsaldean jokatuko duten partiduko irabazleek jokatuko dituzte finalerdia.

A multzoan gauzak ez daude batere argi, bi jardunaldi jokatuta ostean lau bikoteek garaipen bana dute eta. Asteburu honetan jokatuko diren partiduetako irabazleek lortuko dute finalerdietan parte hartzeko aukera.

Rikardo Alberdik gogor egin beharko du lan aurreko koadroetan Remen gaingintzeko.

I. OTXOA

MUNDUKO TXAPELDUN BI

Juan Ramon Rementeria 'Remen' eta Jon Barrondok Rikardo Alberdi eta Abel Iriondo 'Retolaza' izango dituzte aurkari gaur gaueko hamar t'erdietatik aurrera jokatuko den partiduan. Txapelketako gainerako partiduekin gertatzen den legez, ezin da faboritorik azpimarratu, parekotasuna baita nagusi bi bikoteen artean. Remen eta Barrondok negargarri jokatuta zuten Jau-

regi eta Aranbururen aurka Munduko Txapelketari hasiera eman zion partiduan. Konpa eta Elorzaren aurkako norgehiagokan, ordea, bermeotarra eta gipuzkoarrak joko ederra erakutsi zuten.

Gauza bera esan daiteke Alberdi eta Retolazak osaturiko bikoteaz. Ez ziren fin ibili Konpa eta Elorzaren aurka, baina Jau-regi eta Aranbururen aurka partidua ederra egin zuten.

JAIALDIAK

Gaurko partidua

GERNIKA. 22.30. Aperribai - Aranza II / Madariaga - Egiguren I. Munduko Zesta Txapelketa: Remen - Barrondo / Alberdi - Retolaza.

IRUN. 20.00. Erremontea: Altuna - Etxabe / Urretabizkaia - Iriarte. Esku huska: Ansola - Tapia I / Retegi III - Unsain.

GOLFA

Jimenez, Mitchell eta Torrance dira lehen liderrak Volvo Masters torneoan

DONOSTIA

Txema Olazabal hondarribiarak hamabigarren postuan amaitu zuen Cadizen jokatzen ari den Volvo Masters torneoan lehen jardunaldian, 70 kolperekin eta beste sei jokalarirekin berdinduta. Olazabalek lau *birdie* eta hiru *bogey* egin zituen bere ibilbidean, parraren azpitik kolpe batekin bukatzeko. Amaieran, «nahiko» bat ezartzen zion hondarribiarak bere lanari. «Ondo egon da, baina ez oso ondo esateko moduan».

Lehen jardunaldi honetan hiru gizon ezarri ziren lidergoan ber-

dinduta. Miguel Angel Jimenez, Peter Mitchell eta Sam Torrancek 65 kolpe behar izan zituen 18 zuloak egiteko, zelaiko errekorra berdinduz. Miguel Angel Jimenez izan zen protagonista nagusia, joko benetan sendoa erakutsi baitzuen egun guztian zehar. Volvo Masters honetan irabaziz gero, abenduan Jamaican jokatuko den Munduko Txapelketan parte hartzeko txartela eskuratuko luke.

Peter Mitchell eta Sam Torrancek ere lan bikaina egin zuten. Bata belatuetako arazoekin dabil, eta beste bronkitisarekin. Atzo erakutsitako mailarekin se-

gitzen badute, garaipena lortzeko hautagai nagusien artean egongo dira dudarik gabe. Dena den, ikusi egin beharko da hurrengo egunotan arazo fisiko horiek ez dieten ondorioz sortzen.

Aipagarria da Colin Montgomeriek —Merituaren Ordenako liderra— eginiko 69 kolpeak, Severiano Ballesterosek bezalaxe. Beste faborito batzuk ez ziren hain ondo aritu, eta oso atzean sailkatu ziren: Sandy Lyle eta Bernhard Langer (71 kolpe), Nick Faldo (74 kolpe) edo Jose Riverok (79 kolpe) asko hobetu beharko dute beren jokoa aurreko postuetara itzultzeko.

Txema Olazabal.

UGARTE

Madariagaren kontra

Jaime Ugarte Euskadiko Txirrindularitza Federakundeko lehendakariak esan du Javier Madariagak ez diola esan Espainiako Federazioan bokal izateko kargua hartu behar zuenik, eta erabakia berea baino ez dela. Ugartek adierazi duenez, Madariagak Espainiako Federazioan ez du probintziakoak ere

MERCEDES Benz Baskoniaren babesle

Mercedes Benz autogintza enpresak Gasteizko Baskonia saskibaloia taldearen babesle izateko hitzarmena izenpetu zuten atzo alde bietako arduradunek. Era horretan Taugreseko jokalariek enpresaren publizitatea eramango dute jantzetan. Baskoniak, dena den, lanean segitzen du beste zenbait enpresaren laguntza lortu ahal izateko.

VAN BASTENek ez du nahi beste ebakuntzarik

Marco Van Basten futbol jokalaria holandarrak ez du nahi beste ebakuntza bat jasaterik. «Hurrengo urtearen hasieran esaten badidate ebakuntza egin behar didatela, ezetz esango diet. Horrela jarraitzea baino hobea uztea dela pentsatzen ari naiz». Datorren astelehenean 31 urte beteko dituen Van Bastenek fisikoki ongi dagoela dio. 1993ko maiatzaz geroztik, geldirik dago.

MATTHAEUS:

«Papinek lelokeria ugari esaten du»

Alemaniko Bayer Munich futbol taldean iskanbila askotxo izan da azken egunotan. Jean Pierre Papin frantziarrak, besteak beste, esan du barneko arazo anitz taldetik at eztabaidatzen direla, eta ez barruan. Lothar Matthaeus kapitainari ez zaio gustatu aurrelariak esandakoa, «eta Papinek lelokeria ugari esaten du», adierazi du. «Gertatzen dena zera da —dio Matthaeus—, Papinek oraindik ez dakiela alemaniera eta ez dela gauzak ongi enteratzen».

ZOAZ PARISERA EGUNKARIAREN ELASTIKOAREKIN

Behobia-Donostia herri lasterketa azaroak 13

Nola parte hartu?

- EUSKALDUNON EGUNKARIAREN elastikoa *erosi* lasterketaren inskripzio guneetan (500 pezeta/ 22 libera)
- EUSKALDUNON EGUNKARIAREN elastikoa *soinean* dutela lasterketa bukatzen dutenen artean zozketatuko da bi pertsonarentzako bidaia PARISera (ostiraletik igandera)
- Saritua nor den EUSKALDUNON EGUNKARIAK kirol orrietan argitaratuko duen oharren bidez jakinaraziko da

EUSKALDUNON **Egunkaria**

• SALMENTA GUNEAK •

Donostia, FORTUNA KIROL ELKARTEA
Donostia, EASO SPORT
Donostia, DEPORTES APALATEGI
Donostia, LAISTER
Donostia, CORRE CORRE (Hernani, 31)
Donostia, CORRE CORRE (Easo, 14)
Donostia, DEPORTES ZUBELDIA
Azpeitia, ARADI KIROLAK
Bergara, BOLINTXO KIROLAK
Eibar, DEPORTES ASCASIBAR

Hernani, DEPORTES MITXEL
Irun, MUGANIX
Arrasate, LORAMENDI KIROLAK
Errenteria, SUSPERREGI KIROLAK
Tolosa, ARALAR KIROLAK
Zarautz, NERE SPORT
Gasteiz, DEPORTES LEJARRI
Iruñea, DEPORTES ZARIQUIEGUI
Bilbo, CORRE CORRE (Santutxu, 3)
Bilbo, CORRE CORRE (Lehendakari Agirre, 11)
Hendaia, PATRICE CANOE KAYAK

Tolosako 26.

Abesbatza lehiaketa

Abesbatzen musika eszenatokira

Gaurtik Finlandia, Alemania, Danimarka eta Euskal Herriko ordezkariak lehian Tolosan

Gaur hasiko da Nazioarteko 26. Abesbatza Lehiaketa Tolosan, folklore eta polifonia sailean, Finlandia, Alemania, Danimarka eta Euskal Herriko ordezkarien emanaldiekin. Bihar eta etzi arratsaldean beste lau saio izango dira eta asteartean egingo da amaiera ekitaldia. Tartean ahots taldeen eta haur abesbatzen lehiaketak egingo dira.

JOXEMI SAIZAR / TOLOSA

Edorta Kortadiren hitzaldiak hasera eman zion aurtengo abesbatza lehiaketari. Ondoren bi ekitaldi garrantzitsu izan dira, Europako Sari Nagusia eta Joakin Pildaini eskainitako omenaldi-kontzertua. Suediako Mats Nilssonen abesbatzak errez irabazi zuen joan zen igandeko Sari Nagusia eta musikari tolosarren obra abangoardistak entzuteko parada izan genuen.

Gaurtik aurrera ohizko lehiaketaren fase garrantzitsuenak hasiko da Tolosa. Hiru lehiaketa dira: ahots nahasi eta berdineko abesbatzena (folklore eta polifonia sailetan), ahots taldeen lehiaketa berria (musika profanoa eta sakroa) eta haur lehiaketa, aurtan 18. edizioa beteko duena.

TALDE ATZERRITARRAK EUSKARAZ

Gaur arratsaldeko zortziretan Finlandiako Grex Musicus ahots nahasietako abesbatzak zabalduko du aurtengo lehiaketa. Ondoren Heidenheim-eko (Alemania) Cor des Schiller-Gymnasiums abesbatzeko emakumeek, Danimarkako Kammerkoret Cameratako ahots nahasiek eta Ordiziako Oroith abesbatzeko emakumeek kantatuko dute Leidor zineman. Sail bakoitzean launa kanta interpretatu beharko dituzte. Euskal kanta eta folklore sailean Tomas Garbizuren 'Xauli, xauli' da ahots nahasientzako behartua eta Norberto Almandozen 'Olentzero' ahots berdinentzako behartua. Talde bakoitzak aukeratutako hiru obren arteko bat euskaraz izan beharko du (finlandiarrek eta danimarkarrek Javi Bustoren 'Sagastipean' eta alemaniarrek konposatzaile beraren 'Nere sukaldeixoan') eta beste biak jatorrizko herrialdeko folklore kantak izango dira. Polifonia sailean Palestrinaren 'Sient Cervus' da behartua ahots nahasietan eta Andre Claret-en 'Sanctus' ahots berdinetan. Talde bakoitzak garai desberdinetako beste hiru

Ordiziako Oroith abesbatza izango da lehiaketako euskal ordezkaria.

obra aukeratu ditu. Guztira hogei minutuko emanaldia izango du abesbatza bakoitzak sail bakoitzean.

Lehiaketa honetako epaimahaia Migel Amantegi (Euskal Herria), Peter Broadbent (Bre-

tainia Handia), Marin Chonev (Bulgaria), Italo Montiglio (Italia), Claude Panterne (Frantzia) eta Emil Petrovics (Hungria) zuzendari eta irakasle ospetsuez osatua dago. Garaikurra eta diru sarietaz gain, euskal obraren inter-

pretazio onena saritzen da, entzulegoak beste saria ematen du eta puntuazio handiena duen abesbatzak datorren urtean Arezzo-n (Italia) ospatuko den Europako Sari Nagusian Tolosako lehiaketa ordezkatzeko du.

Amalia Ibañez: «Obrak aukeratzekoan epaimahaia eta entzuleak kontuan ditugu»

JOXEMI SAIZAR / TOLOSA

Amalia Ibañez Oroith abesbatzako zuzendaria azken entseietan harrapatu dugu Tolosako abesbatza lehiaketarako prestatzen. Duela hiru urte lortutako arrakasta izatea zaila dute, baina itxaropenik ez dute galtzen. Ibañezen azken lehiaketa izango da hau zuzendari gisa.

EGUNKARIA.— Nola izan da zuen aukeraketa lehiaketa honetarako? Abesbatza berria zaretela esan daiteke?

AMALIA IBAÑEZ.— Hamar urte daramatzagu Oroith abesbatzan lan egiten. Ahots nahasiekin aritu gara eta duela bi urte hasi ginen ahots zuriko taldearekin. Udan Debrecengo lehiaketan izan ginen lehen aldiz eta sari bat jaso genuen. Grabaketa bidali genuen Tolosara eta CITEk aukeratu gintuen.

EGUNKARIA.— Zein izan da zuen prestakuntza lehiaketa honetarako?

IBAÑEZ.— Oso urte gogorra izan da ahots zurientzat, lan bikoitza egin behar izan dutelako. Hungariatik etorri eta udako oporrak hartu genituen, baina irailetik ia egunero ari gara entsaiatzen. Gainera egitarau oso desberdinak ditugu bi lehiaketetan.

EGUNKARIA.— Azal itzazu gaur abestuko dituzuen obrak.

IBAÑEZ.— Folklore atalean Almandozen 'Olentzero' da be-

hartua, oso polita eta airosoa da. Guk aukeratu ditugu Garbizuren bi obra, 'Eperrarena' (Tolosa eta feriaz hitz egiten du) eta 'Mari Migel', eta Bustoren 'Zurrin zurrin'. Entzunak genituen, baina berriak dira guretzat, inoiz abestu gabekoak. Polifonia sailean berriz Caplet-en 'Sanctus' da behartua eta gero garai desberdinetako obrak aukeratu behar genituen. 'Lauda' kontenporaneo da gogorrena guretzat, ondo abesteko oso zaila delako. Palestrinaren XVI. mendeko obra bat eta Schuberten beste bat kantatuko ditugu. Azken hau beharbada egokiagoa da talde handiagorik batentzat.

EGUNKARIA.— Joan den igandean egin zen Europako Sari Nagusian obra zailak eta lehorrak kantatu zituztela diote adituek.

IBAÑEZ.— Epaimahaiari begira hautatutako obrak ziren dudarik gabe, baina neri gustatu zitzaizkan estiloa. Batez ere irabazi zuen talde suediarrena, beste guztien gainetik egon zen. Guk erreperitorioa aukeratzekoan bi gauzak ditugu kontuan, epaimahaia eta entzuleak. Obra zailgiak aukeratu eta gero maila ez baduzu ematen...

EGUNKARIA.— Azken aldiz duela hiru urte egon zineten Tolosako lehiaketan eta orduan bi sari eramán zenituzten, haur lehiaketan eta folklore sailean. Aurtan ze itxaropen duzue?

IBAÑEZ.— Oso zaila izango da sari bat eskuratzea. Bi helburu ditut: gure lana ondo betetzea eta taldeko kideak gustora gelditzea saioaren ondoren. Hori baino zerbait gehiago lortuz gero oso pozik jarriko nintzateke, baina oso zaila da. Une batean dena dago jokoan.

EGUNKARIA.— Ezagutzen al dituzu beste lehiakideak?

IBAÑEZ.— Ez, baina prentsaren bidez badakit maila oso oneko abesbatzak direla, lehiaketa askotan sarituta.

EGUNKARIA.— Eta lehiaketari buruz zer duzu esateko?

IBAÑEZ.— Gustatzen zait. Beste lehiaketa batzuk gogorragoak dira kanporaketa batzuk izaten direlako. Hemen une batean dena jokoan jartzen duzu. Beste taldeekin neurtzea gustatzen zait. Maila oso ona dago hemen eta beste taldeak ezagutu eta beraien neurtzeko aukera ona ematen du.

EGUNKARIA.— Aurtengo berrikuntza ahots taldeen saila da. Zuek ez al duzue horrelako talderen bat osatzeko asmorik?

IBAÑEZ.— Ez, nik behintzat ez. Aurtan utziko dut abesbatzaren zuzendaritza eta ondoren Gorka Aierbe jarriko da postu horretan. Berak horretarako joera handiago du agian, baina oso gauza mugatua dela iruditzen zait. Oso jende kualifikatu eta prestatua behar da horretarako.

Lapurdikoa Abesbatza Jaialdia gaur hasiko da

L. E. / BAIONA

Gaur hasiko da Lapurdiko kostaldean urtero egiten den 'Euskal Herriko Abesbatza Jaialdia', Hendaia eta Getariaren artean kokatzen dena. Departamenduko Adampa Musikaren Erakundeak antolatutako jaialdia Kontseilu Nagusiaren diru partaidetza-rekin.

Euskal Herriko koru ezagunek eta atzeritik etorritako goi mailako hainbat taldek interes handia emango diote ekitaldiari. Gaur Ziburuko elizan 21.00etan, Europako abesbatza aipatuenerikoa ariko da: Oxfordeko New Collegeko abesbatza. Edward Higginbottomek zuzendu 32 gizon ahotsek osatzen dute. 1379ko urteaz geroztik hiri unibertsitario aipatua ari da abesbatza. Gaur Berpizkunde garaiko musika eta mundu barrokoa nagusituko dira beren agerraldian.

Bihar Iruñeko Orfeon Pamplones eta Donibane-Lohizuneko Arinen abesbatza, Lohizuneko Jondoni Joane elizan ariko dira. Igande arratsan, berriaz, 18.00etan, Hendaia-ko eliza nagusian beste gertakari bat izango da, San Petesburgeko abesbatza etorriko delako lehendabiziko aldiz. Hor izango da ere Donostiako San Inazio korua.

Bi asteburutan eratzen den Jaialdiak datorren astean hiru kantaldi eskainiko ditu. Azaroaren 3an, 21.00etan, Grand Hotel-eko aretoan Aritzak taldearen txanda izango da. Talde euskaldunak herri musikatik sail klasiko aberatsa egin duen bidea aurkeztuko du.

Azaroaren 4an, Donibane-Lohizuneko eliza nagusian berriro 21.00etan bi abesbatza agertuko dira: Baionako Xaramela taldea eta Pabeko Kontserbatorioko abesbatza. Azken egunean, azaroaren 5ean Getariako elizan Michel Tranchant korua eta Errenteriako Andra Mariaren emanaldiak izango dira.

Hainbat erakunde publikoek sostengatzen duten ekitaldi honek kalitateari garrantzia handia ematen dio eta baita ere talde ezberdinen topaketa berari. Jacques Sauryk zuzendutako Jaialdiko ikuskarrien sarrera 70 liberatan (1.750 pta) izango da salgai.

Ama Say ala 'Say Ama'?

Ibar Ezkerreko taldeak hirugarren diskoa atera du Esan Ozenki zigiluarekin

Hitz jokoak gogoko dituzten pertsonak aukera ona izango dute Ama Say taldeak estudioan grabatu duen bigarren CD honekin. Hamalau kantu euskaraz, doinu samur eta *hard core*-a tartekatuz. Ibar Ezkerreko taldearen lan berria entzuteko gogoak daukanak bihar izango du aukera Hernaniko plazan.

INIAKI URIARTE / BILBO

Ama Say-k lagunarteko festa bilakatu zuen bere hirugarren diskoaren aurkezpena. Lagunartean eta saihets gaitzak diren tortila zatien artean ez ziren falta izan Ibon Bilbaoren kantuak gitarra akustikoaz. 'No iz pop' zuzeneko lanaren ondoren Ibar Ezkerreko taldeak 'Say Ama' diskoan aurkeztu dituen atal bi-ziak utzi zituen diskodendan.

Samurtasuna zaratarekin tartekatzen dute, 'Adi holden' eta 'Zerbait ezberdin' kantatan indarra eta gogortasuna, 'Beldurrik ez' eta 'Ametsekin ametsetan' kantetako doinu baretuen alboan datoz. «Musikan badaude kanal handiak eta mundu guztiak jotzen du kanal horietara, dela *heavy*-a edo *rock and roll* mota ezberdinetara. Orain geu, beste talde txiki askorekin batera, berreizten ari gara, kultura zabaltzen ari gara, kultura musikala» dio Carlos Alonso baxu joleak.

Estilo finko bat ez daukatela iritzi arren, Carlos Alonsok badaki nora doan. «*Hard core*-a egiten dugu eta abesti samurrak ere. Egia esan, ez ginen ausartzen abesti samurrak egiten, geure giroa gaztetxeetako giroa eta tabernetako giroa da, nahiko gogorra. Saiatzen ginen kanta gogorrak egiten, baina konturatu ginen iseka egiten gela geure buruei, abesti lasaiak

Ama Say taldeak hirugarren diskoaren aurkezpena festa giroan egin zuen.

XOUSE SIMAL

gustatzen bazaizkigu saiatzen gara egiten».

IBAR EZKERREKO KUMEAK

Taldeakideak Barakaldo, Portugaleteta eta Urtuella-koak dira eta horrek bere zantzua utzi die, doinuetan ez bada ere, bai hitzetan. «Beti pentsatu da Ibar Ezkerrean *punk* edo *heavy* egin behar zela, baina pop taldeak ere badaude, baina gaiak azaltzeko orduan era ezberdinak erabiltzen ditugu». Letrak ez dira errez hartzen, interpretazio askorako bidea ematen baitute.

Badaude lau kanta lasaiagoak eta beste batzuk bortitza goak, *hard core* eta beste. 'Regina, 'Mila kolore' delakoa baxulariak gogokoen. «Batzuk uste izango dute amodio kanta dela, bi zati ditu. Lehenengoan protagonista Zamudioko zoroetxean zegoen lagun bat da, bertara sartu nintzenan sortu zitzaidan zirrarazaiatu

nintzen idazten. Bigarren atala ipuin batean oinarritua dago. Inklusa batean bizi den neska bati monjak esaten diote haurdun dagoela, baina berak ez du ulertzen zer den hori. Dirudienek aitarekin egiten zuen amodioa, eta Regina deitzen zion aitak bere amaren izenarekin. Kantu tristea da».

LAGUNTZAILE ASKO ESTUDIOAN

Ama Saykoak ez dute lagun-tzarik falta izan grabaziorako. Angel Valdesek berotasuna eman dio perkusioari, Mikel Anestesia eta Parabellum-eko baxulariak ere hor egon dira Tio Pepe estudioan. Hondarribiko Beti Mugan-ekoak ere hurbildu ziren estudioa, talde honetako Nagoreren ahotsa da entzuten dena 'Mila kolore', 'Papillons noirs' eta taldearen izen bera daukan 'Beti mugan' kantuan. Casa Usherreko gitarra

jolea eta Bala Galduak taldeko Inakik ere bere azterna utzi dute.

Diskoa kalean, taberna eta leku txikietan aurkeztuko dute, makrokontzertuak ez baitituzte gogoko. «Ematen du edatera eramaten duzula jentea, musika entzutera baino gehiago» kexu da Carlos Alonso. Disko berria entzuteko asmoa daukanak bihar izango du aukera, Hernanin.

Fermin Muguruzak «Euskal Herrian dagoen talde interesgarrienetako bat» esanaz aurkeztu zuen Ama Say.

Rock, Reggae eta Ska kontzertua izango da gaur Donostian

DONOSTIA

Rock, Reggae eta Ska musiken jaialdia izango da gaur Donostian Gipuzkoako Diputazioko Kultura eta Gazteria Sailaren babesarekin. Kontzertua iluntzeko zazpietan hasiko da Ibaetako Kanpusean eta hiru taldek hartuko dute parte: Orgasmic Tothpicks, Ke Rule eta Boogie Brothers. Hasiera batean azken talde honen ordean The Selecter taldeak parte hartzea aurrikusia zegoen, baina aldaketa egon da azkenean.

Orgasmic Tothpicks taldea lau kidek osatzen dute: Alvaro, Mikel, Ritxi eta Ernesto. Orain gutxi lau abesti biltzen dituen 'Underribi' diskoa kalera-itu zuen taldeak. Musika egiterakoan 70eko hamarkadako doinuak, arabiarak eta 90eko hamarkadako Rock independentea deiturikoa aintzat hartu eta nahasketa egiten dute.

Ke Ruleko taldekideak Santutxukoak dira eta Euskal Herriko rock talde batek inoiz egin duen bide azkarrena izan du, bederratziz hilabetetan inork ezagutzen ez zuen taldea izatetik 60 kontzertutan parte hartzera igaro baita.

XX. Mendeko Musikaren Jaialdian bi obra berri estreinatuko dira

BILBO

Datorren abenduaren 7an hasi eta 29an amaituko den XX. Mendeko Musikaren Jaialdian bi obraren estreinu mundiala egingo da. Hamalagarrena den edizioak, jaialdi honen izpirituari jarraikiz, aurretik inoiz publikoki interpretatu ez diren bi lan eskainiko ditu. Jesus Eguigurenen 'Egokitxapena' eta Jose Manuel Berenguerren 'Bagatelas' dira bi obra berriak. Biak ala biak hari eta haize talde batek interpretatzekoak dira eta ez dute orkestra sinfoniko baten beharra. Eguigurenen obra abenduaren 7an es-

treinatuko da eta Berenguerrena, berriz, hilaren 21ean.

Aurtengo edizioak zortzi kontzertu eskainiko ditu eta guztiak Bilboko Arte Ederretako museoan entzun ahal izango dira. Zortzi horietatik bi erabat berriak izango dira eta beste batzuk ez Euskal Herrian ez eta Espainian ere inoiz interpretatu gabekoak dira. Jaialdi honen helburua, sarritan musika klasikoaren inguruko emanaldi eta jaialdietatik kanpo geratzen den musika berri eta garaikidea eskaintzea da. Gaur egungo konpositoreen musika estreinatzea gauza arraroa izaten da oraindik ere. Konposi-

toreei zaila zaie euren musika ezagutaraztea proposamen tekniko eta estetiko aurrerakoi eta ezohizkoak egiten dituztelako gehienetan.

Bilboko jaialdian kontzertuez gain, izango da bestelako ekitaldirik ere. Bilboko Bilbo Bizkaia Kutxaren egoitzan musika garaikidearen inguruko lau mintegi antolatuko dira. Mintegi hauek 'Gaur egungo musikaren egoera' zikloaren bederatzigarren edizioaren barnean eskainiko dira. Bereziki musikaren profesionalen zuzendutako hitzaldiak izango dira baina hala ere sarrera libre izango dute.

PECATA MINUTA

ANTZEZLANA

Aitzpea Goenaga

Elena Irureta

Loli Astoreka

Ana Cabarcin

Urriak 28 ostirala (euskaraz) 20.00etan
Urriak 29 larunbata (gazteleraz) 20.00etan
Urriak 30 igandea (gazteleraz) 19.00etan

BILBOKO Arriaga Antzokia

Labayruk berbaldiak antolatu ditu euskarari buruz

BILBO

Labayru Ikastegiak berbaldi batzuk antolatu ditu Bilbon Derioko Udako Euskal Ikastaroaren 25. urteurrena ospatzeko. Berbaldiak atzo hasi ziren, eta beraz, gaur izango da bigarrena. 'Euskal literatura eta testuak alfabetatze-bide' gaia duela jardungo du Igone Etxeberriak eta esatari lanetan, berriz, Jesus Eguskiza 'Eguzki' ariko da.

Azaroaren 3an, ostegunean, izango da hurrengo hitzaldia. 'Euskeraren egoera soziolinguistikoa'. Bizkaiko uri baten azterbidea: Markina' izango da gaia eta bi izango dira hizlariak: Patxi Juaristi eta Igone Menika. Azaroaren 4an, Asier Astigarraga mintzatuko da 'Ahozko literatura eta herri-musika: euskeraren taupadak bizkortuz' gaiaren inguruan.

Berbaldi honen ondoren etenalditxo bat egingo da eta hilaren 10ean izango dute segida. Mahaingurua antolatu da egun horretarako, Francisco Garmendiak, Rosa Miren Pagolak eta Pello Salaburuk hitz egingo dute 'Euskeraren etorkizuna eskolaz gainera ko mailetan' gaiari buruz. Azaroaren 11n egingo da azken hitzaldia: 'Euskeran eskolatu osotasunean. Derioko Ikastaroaren esperientzia' Adolfo Arejitaren eskutik. Berbaldi guztiak BBK-k Bilboko Elkano kalean duen Kultur Gelan izango dira, iluntzeko zazpi t'erdietan hasita.

Aurreko jaialdietan Abezala, aurtengo edizioak ere opera eskainiko du. Oraingoan Mozarten 'La flauta mágica' obra ezaguna eskainiko dute Musique 2001 eta Teatro Lirico Europa konpainiek, Salzburgeko Kammer Oper-ekin prestatutako ikuskarian.

GASTEIZ

Iaz Wolfgang Amadeus Mozarten 'Don Giovanni' taularatu zuten eta 1992ko edizioan Giacomo Pucciniren 'La Boheme', biak ere Milanoko Teatro Lirico Arturo Toscaniniren eskutik. Ikuskariotan zuzendaritza artistikoa egin zuen Giorgio Lalov-ek Gasteizko Nazioarteko Jaialdira ekarri du berriro ere opera edo antzerki lirikoa, gaur gaueko 8,30etan Mozarten 'La flauta mágica' obra antzeztuko baita Principal antzokian.

Musique 2001 konpainiako musikoek eta Europa Antzerki Lirikoko kantari-aktoreek Kammer Operrekin batera prestatu dute ikuskaria. Musique 2001 enpresa pribatua da, helburua «konpositore handiak jakinaraztea» besterik ez duena, aritzen diren hirien garrantzia alde batera utzirik. «Horretarako Musique 2001 konpainiak lan honetako artista amorratuak bildu ditu, eta ezagunak ez diren arren ez dira kasarrak, indarrean dagoen 'izarren sistemaren' biktimak baizik», esan du konpainiak.

«Operak bizirik segitzea nahi dugunez, modu bakarra da obrak antzezteko erregulartasun pixka

Gasteizko

XIX. Antzerki Jaialdia

Opera, ohi denez

Mozarten 'La flauta mágica' eskainiko dute gaur Principal antzokian

batez, publikoak deskubritu ditzan. Publiko mota guztiek operaz bere jatorrizko lekuan gozatu dezaten: antzokian», erantsi du. «Arte biziaren iraupenak ez du telebista, zinema edo bideoaren esanetara izan behar; opera jaioa da antzokiatarako eta beharrezkoa da artistaren eta publikoaren arteko harremana», iritzi du.

Esanak esan, gaurko saioa ikusteko sarreraren prezioa altu samarra da. Sarrera abonotik kanpo dago eta 3.000 pezetakoa da garestiena eta 2.000 merkeena. Horrezaz gainera, komunikabideetako kritikoek ez dute ohizko sarrera jaso ikuskaria ikusi ahal izateko, eta Gasteizko Udaleko Kultura sailak zehaztu duenez, arrazoia da Musique 2001 eta Teatro Lirico konpainiek beraiek eman behar dituztela kasu honetan baitira ardura-dun zuzenak.

AZPITITULUAK ERABILIKO DIRA

Europa Antzerki Lirikoa Milanon sortu baina gaur egun Parisen dago. Gaurko saioan azpтитuluak era-

Giorgio Laloven ekoizpen berri bat berriro Gasteizen dago.

OLALDE

biliko dira «ikuskariari ahalik eta hobekin jarraitzeko» eta eszenatokian 30 kantari baino gehiago mobilizatuko ditu, Lalovek atzo Principal antzokian egindako

aurkezpenean jakinarazi bezala. Mozarten opera honek bi aktu dituela eta libretoa Emanuel Schikanederrena dela informatu zuen.

JAVIER A. ALVARADO

'GOLFUS DE ROMA'

Fitxa

Gasteizko XIX. Antzerki Jaialdia. **Taldea:** O.M. Teatro S.A. **Antzezlanean egilea:** Burt Shevelove eta Larry Gelbart. **Zuzendaria:** Stephen Sondheim. **Aktoreak:** Javier Gurrutxaga, Lorenzo Valverde, Marta Martorell, Gabino Diego. **Lekua:** Principal antzokia.

Hemen ez dago ikasbiderik

Principal antzokia mukuru beteta zegoela, Jaialdian programatuta zeuden 'Golfus de Roma' obraren bi emankizunetatik lehena eskaini zuten.

Lehenik eta behin, onartu beharra dugu jenero musikala (agian izandako esperientzia mingarrien ondorioz) ez dugula oso gustokoa, are gutxiago ikuskizuna lotsagabeki lerratzen denean oso hurbileko duen beste jenero baterantz, errebitarantz alegia. Nolanahi ere, Mario Gas erregaitzak muntatu eta zuzenduriko ikuskizunak erruz erantzun zion Jaialdiko ikusleen artean eragindako ikusminari.

'Golfus de Roma' bere garaian Burt Shevelove eta Larry Gelbart-ek idatzitako izen bereko obraren bertsioa da eta, aipagai dugun muntaia honetarako, Mario Gasek berak egin zuen adaptazioa Begoña Barrenarekin batera. Obra musikala

da, elkarrizketak, abestiak eta ko-reografia neurtuak tartekatzen dituena. Musika, zuzeneko, konpainiako sei musikarik jotzen dute.

Horrelako lanen helburua batez ere dibertitzea eta laketaraztea da (argi eta garbi horixe gogorazten digu ikuskizunaren hasierako eta amaierako abestiak), eta horretarako istorio soil bat sortzen da, bukaera zoriontsua eta guztiz igarritza duena. Horrela, komedia musikala hau, Broadwayko estilo iparramerikar jatorrenari jarraiki, publikoak bertan aurkitu nahi dituen elementu guztien jabe da: dekoratu arranditsua, soinean arropa gutxi daramaten nesken baleta, abesti sinple eta efektiboak, ganorarik gabeko elkarrizketak, nahiz eta txisfez eta zenbait ironiaz beteak (sexistegiak, bide batez esanda,...) eta abar. Horrek guztiak jadanik jenero hau duela hainbat

hamarkada jaio zenean berea zuen leloa —'dibertsioa negozio gisa— betetzea helburu duen ikuskizuna osatzeko. Hori dela eta, txisteez, komentario iragarriek... ez dute inolako asmo kritikorik eta finkatutako erritmo dramatikoaren eta dibertimendu hutsa eragiteko helburuaren arabera pilotzen eta antolatzen dira. Horregatik —eta baten batek oraindik ere zalantzarik izango balu edo han esaten ez zena ikusi edo entzun uste izan balu— obrari amaiera ematen dion aipatu abestiak oso argi adierazten digu: hemen ez dago ikasbiderik.

Gainerantz, esango dugu muntaia lan serioa eta kalitatekoa dela; zuzendaritza artistikoa gogoragarria da eta, horretara, beren errendimenduetan aldeak dituzten aktoreak gidoiak eskatzeko dituen naturaltasunaz eta trebetasunaz mugitzen dira.

Javier Gurrutxagak, ikuskizuneko benetako figurak, espreski bere histrionismo nabarmenarentzat moldatuta dirudien paper bat (esklabu erromatar argi bat, aske izatea lortzeko bere jabe ganorabakoaren —Gabino Diego— eta Kretako birjina aingerutar baten arteko maitasun harremana errazten duena) betetzen du, hori nahiko era egokian errentabilizatuz.

Hortaz, ikuskizuna duina izan zen eta publikoari hain zuzen ere honek bertan aurkitu nahi zuena eskaini zion.

IV. BERTSO ASTEA

Gaur, ostirala, arratseko zortzietan
Aita Salestarren ikastetxeko aretoan

—BERTSO SAIOA—

Igor ELORTZA / Xabier SILVEIRA
Unai ITURRIAGA / Millan TELLERIA
Jon ENBEITA / Angel Mari PEÑAGARIKANO

SARRERAK: 500 pta.

SALMENTA: Salestarren ikastetxean zazpietatik aurrera.

Filme kolonbiar bat Viennaleko faboritoen artean

VIENA

Vienako —Austria— 'Viennale' Zinemaldiko ikuslegoaren lau filme gogokoenen artean dago 'La estrategia del caracol' Sergio Cabrera zinema zuzendari kolonbiarraren pelikula. Atzo amaitu zen Zinemaldi honetan ez da lehiaketarik antolatzen baina.

Zinemaldiko filmeak ikustera hurbildu den ikuslegoak gogokoen dituen lau filmeetarik bata da, beraz, 'La estrategia del caracol' eta hauek dira beste hirurak: 'Ame no wadachi' Nobuyuki Ito japoniarrarena, 'Palombella Fosa' Nanni Moretti italiarrarena eta 'Muriel's Wedding' P.J. Hogan-ena. Azken hau da ikuslegoaren faboritua.

Zinemaldian ikus ahal izan den Hegoamerikako filme bakanetarik da 'La estrategia del caracol'. Baina, Kubako filme bi, 'Fresa y chocolate' eta 'Tequiero y te llevo al cine', eta Juanma Bajo Ulloaren 'La madre muerta-ren' emanaldiak ere egin dira.

'La estrategia del caracol' filmearen ardatza Kolombiako hiriburuko etxebizitza bateko bizilagunak dira.

Taslina Nasrinek Gotemburgeko liburu azoka zabaldu du

GOTENBURG

Taslina Nasrin idazleak Gotemburgeko (Suedia) liburu azoka zabaldu zuen atzo. Bere hitzaldian anaitasunaren aldeko deia egin zuen, bere idazlanengatik fundamentalista islamiarrek hiltzeaz mehatxatu duten idazleak. Bangladeshetik ihesi Suedian bizi da, bertako idazleen elkarteak lehendakaria eman dion babesari esker.

Herrialde guztietako 27 erakusmahai bildu ditu Gotemburgeko azokak.

Donostia misterioaren besapean

Gaur hasiko da Fantasiatzko eta Beldurrezko Astearen V. edizioa

Gaur hasiko da Donostian Fantasiatzko eta Beldurrezko V. Astea eta, horrenbestez, azaroaren 3a artean arlo honi lotutako filme ugari ikusi ahal izango dira Antzoki Zaharrean. Filmeekin batera errealitate birtualaren itxuraegilea, 'Donostia 13' fanzinea eta Astearen inguruan Juanma Bajo Ulloak egingo duen laburmetraia azpimarratu behar dira gainera.

A. ORMAETXEA / DONOSTIA

Fantasiatzko eta Beldurrezko V. Astea abian jarriko da gaur Donostian eta bai beldurra bai fantasia ardatza duten filme ugariaren emanaldia egingo da azaroaren 3a bitartean. Emanaldi guztien artean bost filme nabarmendu zituen Jose Luis Rebordinos Donostiako Udaleko Kultur Patronatuko Zinema zuzendariak atzo Donostian eskainitako prentsaurrekoan: 'Havenly creatures' Peter Jackson-ek zuzendu eta gaur bertan ikusi ahal izango dena, 'Dellamorte, Dellamore' klausura ekitaldian emango den Michele Soavi-ren filmea, 'The Mask', 'Justino, un asesino de la tercera edad' eta 'The bride with white hair II'. Azken hau estreinako aldiz ikusiko da Europen.

Emanaldiez gain, ekitaldi batzuk antolatu dira. Juanma Bajo Ulloa Gasteizko zinema zuzendariak Astearen baitan grabatuko duen laburmetraia azpimarratu behar da alde batetik. Vetacam

Donostian errealitate birtualaren itxuraegilea kokatu dute.

A.G.

sisteman egingo da eta filmeak ikustera hurbiltzen diren ikusleak izango dira protagonista nagusiak. Gerora, Donostiako Fantasiatzko eta Beldurrezko Astea mundu zabalean ezagutzera emateko erabiliko da laburmetraia.

200 K/O ABIADURAN MOTORREZ

Bulebarrean kokatu den 'Venturer' errealitate birtualaren itxuraegilea da beste elementu aipagarria. Hamalau laguntzako lekua du barruan eta berari esker pantailako akzioan parte hartuko du ikusleak. Hain zuzen, motor lasterketa baten emanaldia egingo da 'Venturerko' pantailan. Motorrak 750 zentimetro kubiko ditu eta 200 kilometro orduko abiadura darama. Ildo honetan, apa-

railuaren barruan dauden lagunek motorraren atzealdeko eserlekuan daudela uste izango dute, sentsazio hori biziko dute.

Era berean, 'Donostia 13' fanzinea kaleratuko da Asteak iraungo duen egun guztietan eta beldurraren eta fantasiaren alorreko filmei buruzko informazioa zehaztuko da bere orrialdeetan. Gainera, Els Visitants Valentziako antzerki taldeak 'La familia Vamp' antzezlan taularatuko du gaur gauerdian Antzoki Zaharrean egingo den inaugurazio ekitaldian, eta emanaldi bera ikusi ahal izango da bihar Konstituzio Plazan.

Antzoki Zaharra galaz jantzi da beldurrari eta fantasiari ongi etorria eman nahian. Bai kanpoaldea bai barrualdea apaindu egin ditu Alberto Saavedrak.

'Vanya' filmearekin fedea edukitzen ikasi duela esan du Brooke Smithek Valladoliden

DONOSTIA

'Vanya' filmeko protagonista den Brooke Smith Valladoliden izan zen atzo lan hau aurkeztu eta honen emanaldian izateko. «'Vanya-k' fedea izaten eta esperantza hitzaren benetako zentzua ulertzen irakatsi zidan», esan zuen Smithek hiri honetan egindako prentsaurrekoan.

Brooke Smithen ustez, «luzemetraia indar handia dauka, itxoiten ikasten duzu, etorkizuneari sinesten, bizitzen eta sentitzen. Nik gorpuzten dudan pertsonaia zoragarria da eta bera-

rengan somatzen da maitasuna existitzen dela».

Aktorea Sonya pertsonaia da filme honetan. Sonya maiteminduta dago baina berak maiten duenak ez ditu sentimendu berberak izaten gaztearekiko. Aitak, gainera, ez dio kasurik ere egiten Sonyari. «Pelikula zaila da ulertzen», esan zuen Smithek, «baina uste dut Valladolideko jendearen bihotzera helduko dela eta berari zer pentsaturik emango diola».

'Vanya' Louis Malle frantsek zuzendu du, Valladolideko 32. Zinemaldiak ziklo bat eskaini zionak, hain zuzen. Filmea

Anton Txekhoven lan batean dago oinarrituta.

«Ez da zaila izan lan egitea, lagun talde bat izan garelako. Zailena filmaketa izan da, gelditu eta gero segitzea. Antzerkian errazagoa da erritmoa. Jokatu egiten duzu eta amaitu arte ez zara gelditu ere egiten».

Malleren pelikulak familia baten historia kontatzen du, jadanik erretretan dagoen intelektual baten inguruan bizi dena. 'Vanya' faboritua da Brooke Smithen ustez, aurtengo Urrezko Galburua irabazteko Valladoliden.

Bardeetako bizimodua biltzen duen liburua kalean da

IRUÑEA

'Las tardes de la Bardeña' Antonio Zabalaren balio etnologiko handiako liburua aurkeztu zuen atzo Sendoa argitaletxeak. Lau liburukitan banandutako obrak Humbelino Ayape Basterra Caseda (Nafarroa) herriko agureak Zabalarik kontatutakoak biltzen ditu. Zabalak 1977an ezagutu zuen casedar zaharra, eta harrezgeroztik ordu asko eta asko eman zituen berarekin solasean, agurea duela bi urte hil zen arte.

Humbelino Ayapek —hiztun ona eta kontalari trebea— bizitza, ohiturak eta Bardeetan egindako lana izaten zituen mintzagai. Ayaperen haurtzaroa, gaztaroa, heldutasuna eta zahar parteko kontuak biltzen ditu liburuak, haren ahotik atera ziren moduan.

Aipatu guztia dela medio, lana biziki interesgarria gertatzen da hala etnologia nola hizkuntzaren aldetik. Hizkuntzari dago-kionez, liburua gaztelaniaz idatzirik dago —hizkuntza horretan mintzatzen zen Ayape—, eta oso bitxiak dira biltzen dituen Caseda eta inguruko hitzak, esamoldeak eta joskerak, gehienak galtzearen daudenak.

Alfarok irabazi du Nafarrako sormen literario saria

IRUÑEA

Jose Javier Alfaro Calvo tuterarrak 'El asfalto y la piel' izeneko olerki lanaz Nafarroako Sormen Literario saria patrikaratu du. Nafarroako Gobernuak Hezkuntza eta Kultura sailleko lehiaketako epaimahaiak Alfarok eguneroko bizimodua isladatzeko eta maitasuna tratatzeko orduan erakutsitako trebezia azpimarratu zuen.

Jose Javier Alfaro Kortesen jaio zen, eta egun Tuteran matematika irakaslea da.

IRAGARKI MERKEAK (943) 46 90 22

**SEBASTOPOLEKO
TITIRITEROAK**

TF: 908 77 23 47

31 x 33 mm

31x33
MODULO

EGUN BAT 2.200 pta/74 l
ASTEBETE 10.700 pta/357 l
BI ASTE 18.900 pta/630 l
HILABETE 26.250 pta/875 l

31 x 33ko
BI MODULO

EGUN BAT 4.400 pta/147 l
ASTEBETE 21.400 pta/714 l
BI ASTE 37.800 pta/1.260 l
HILABETE 52.500 pta/1.750 l

m

Orri debozionarioa

Arduraduna: PATXI PETIRENA

zer da berri

Hikako adizki alokutiboak: sintetikoak

EGON		ETORRI		IBILI		JOAN	
<i>nago</i>	nagok/n	<i>nator</i>	natorrek/n	<i>nabil</i>	nabilek/n	<i>noa</i>	noak/n
<i>dago</i>	zagok/n, zegok/n	<i>dator</i>	zatorrek/n, zetorrek/n	<i>dabil</i>	zabilek/n, zebilek/n	<i>doa</i>	zoak/n
<i>gaude</i>	gaudek/n	<i>gatoz</i>	gatozak/n	<i>gabiltza</i>	gabiltzak/n	<i>goaz</i>	goazak/n
<i>daude</i>	zaudek/n, zeudek/n	<i>datoz</i>	zatozak/n, zetoza/n	<i>dabiltza</i>	zabiltzak/n, zebiltzak/n	<i>doaz</i>	zoazak/n
<i>nengoan</i>	nengoan/nan	<i>nentorren</i>	nentorreen/nan	<i>nenbilen</i>	nenbileen/nan	<i>nindoan</i>	nindoan/nan
<i>zegoen</i>	zegoan/nan	<i>zetorren</i>	zetorreen/nan	<i>zebilen</i>	zebileen/nan	<i>zihoan</i>	zihooan/nan
<i>geunden</i>	geunden/nan	<i>gentozen</i>	gentozaan/nan	<i>genbiltzan</i>	genbiltzaan/nan	<i>gindoazen</i>	gindoazean/nan
<i>zeuden</i>	zeudean/nan	<i>zetozen</i>	zetozean/nan	<i>zebiltzan</i>	zebiltzaan/nan	<i>zihoazen</i>	zihoazean/nan
<i>nagokio</i>	nagokiok/n	<i>natorkio</i>	natorkiok/n	<i>nabilkio</i>	nabilkio/n	<i>noakio</i>	noakiok/n
<i>...</i>	...	<i>...</i>	...	<i>...</i>	...	<i>...</i>	...
<i>dagokit</i>	zagokidak/n, zegokidak/n	<i>datorkit</i>	zatorkidak/n, zetorkidak/n	<i>dabilkit</i>	zabildak/n, zebilidak/n	<i>doakit</i>	z(ih)oakidak/n
<i>dagokio</i>	zagokiok/n, zegokiok/n	<i>datorkio</i>	zatorkiok/n, zetorkiok/n	<i>dabilkio</i>	zabildak/n, zebilidak/n	<i>doakio</i>	z(ih)oakiok/n
<i>...</i>	...	<i>...</i>	...	<i>...</i>	...	<i>...</i>	...
<i>nengokion</i>	nengokioan/nan	<i>nentorkion</i>	nentorkioan/nan	<i>nenbilkion</i>	nenbilkioan/nan	<i>nindoakion</i>	nindoakioan/nan
<i>...</i>	...	<i>...</i>	...	<i>...</i>	...	<i>...</i>	...
<i>zegokidan</i>	zegokidaan/nan	<i>zetorkidan</i>	zetorkidaan/nan	<i>zebilidan</i>	zebilidaan/nan	<i>zihoakidan</i>	zihoakidaan/nan
<i>zegokion</i>	zegokioan/nan	<i>zetorkion</i>	zetorkioan/nan	<i>zebilion</i>	zebilioan/nan	<i>zihoakion</i>	zihoakioan/nan
<i>...</i>	...	<i>...</i>	...	<i>...</i>	...	<i>...</i>	...

EKARRI		ERAMAN		EDUKI	
<i>nakar</i>	nakarrek/n	<i>narama</i>	naramak/n	<i>nauka</i>	naukak/n
<i>nakarte</i>	nakartek/n	<i>naramate</i>	naramatek/n	<i>naukate</i>	naukatek/n
<i>dakart</i>	zakarreat/nat, zekarreat/nat	<i>daramat</i>	zaramaat/nat, zeramaat/nat	<i>daukat</i>	zaukaat/nat, zeukaat/nat
<i>dakar</i>	zakarrek/n, zekarrek/n	<i>darama</i>	zaramak/n, zeramak/n	<i>dauka</i>	zaukak/n, zeukak/n
<i>dakargu</i>	zakarreagu/nagu, zekarreagu/nagu	<i>daramagu</i>	zaramaagu/nagu, zeramaagu/nagu	<i>daukagu</i>	zaukaagu/nagu, zeukaagu/nagu
<i>dakarte</i>	zakartek/n, zekartek/n	<i>daramate</i>	zaramatek/n, zeramatek/n	<i>daukate</i>	zaukatek/n, zeukatek/n
<i>gakartza</i>	gakartzak/n	<i>garamatza</i>	garamatzak/n	<i>gauzka</i>	gauzkak/n
<i>...</i>	...	<i>...</i>	...	<i>...</i>	...
<i>dakartzat</i>	zakartzaat/nat, zekartzaat/nat	<i>daramatzat</i>	zaramatzaat/nat, zeramatzaat/nat	<i>dauzkat</i>	zauzkaat/nat, zeuzkaat/nat
<i>...</i>	...	<i>...</i>	...	<i>...</i>	...
<i>nindekarren</i>	nindekarreen/nan	<i>ninderaman</i>	ninderamaan/nan	<i>nindukan</i>	nindukaan/nan
<i>nindekarten</i>	nindekartean/nan	<i>ninderamaten</i>	ninderamatean/nan	<i>nindukaten</i>	nindukatean/nan
<i>nekarren</i>	nekarreen/nan	<i>neraman</i>	neramaan/nan	<i>neukan</i>	neukaan/nan
<i>...</i>	...	<i>...</i>	...	<i>...</i>	...
<i>gindekartzan</i>	gindekartzaan/nan	<i>ginderamatza</i>	ginderamatzaan/nan	<i>ginduzkan</i>	ginduzkaan/nan
<i>...</i>	...	<i>...</i>	...	<i>...</i>	...
<i>nekartzan</i>	nekartzaan/nan	<i>neramatza</i>	neramatzaan/nan	<i>neuzkan</i>	neuzkaan/nan
<i>...</i>	...	<i>...</i>	...	<i>...</i>	...
<i>dakarkit</i>	zakarkidak/n, zekarkidak/n	<i>daramakit</i>	zaramakiat/nat, zeramakiat/nat	<i>dakit</i>	zakiat/nat, zekiat/nat
<i>dakarzkiz</i>	zakarkizak/n, zekarkizak/n	<i>daramazkit</i>	zaramazkiat/nat, zeramazkiat/nat	<i>daki</i>	zakik/n, zekik/n
<i>...</i>	...	<i>...</i>	...	<i>dakigu</i>	zakiagu/nagu, zekiaagu/nagu
<i>dakarkiot</i>	zakarkioat/nat, zekarkioat/nat	<i>daramakiot</i>	zaramakioat/nat, zeramakioat/nat	<i>dakite</i>	zakitek/n, zekitek/n
<i>dakarzkiot</i>	zakarkzioat/nat, zekarkzioat/nat	<i>daramazkiot</i>	zaramazkiot/nat, zeramazkiot/nat	<i>dakizkit</i>	zakizkiat/nat, zekizkiat/nat
<i>dakarkio</i>	zakarkioak/n, zekarkioak/n	<i>daramakio</i>	zaramakioak/n, zeramakioak/n	<i>...</i>	...
<i>dakarzkio</i>	zakarkzioak/n, zekarkzioak/n	<i>daramazkio</i>	zaramazkioak/n, zeramazkioak/n	<i>nekien</i>	nekian/nan
<i>...</i>	...	<i>...</i>	...	<i>zekien</i>	zekian/nan
<i>dakarkigu</i>	zakarkiguk/n, zekarkiguk/n	<i>daramakigu</i>	zaramakiagu/nagu, zeramakigu/nagu	<i>genekien</i>	genekian/nan
<i>dakarzkigu</i>	zakarkziguk/n, zekarkziguk/n	<i>daramazkigu</i>	zaramazkiagu/nagu, zeramazkiagu/nagu	<i>zekiten</i>	zekitean/nan
<i>...</i>	...	<i>...</i>	...	<i>nekizkien</i>	nekizkian/nan
<i>dakarkiet</i>	zakarkieat/nat, zekarkieat/nat	<i>daramakiet</i>	zaramakieat/nat, zeramakieat/nat	<i>...</i>	...
<i>dakarzkiet</i>	zakarkzieat/nat, zekarkzieat/nat	<i>daramazkiet</i>	zaramazkieat/nat, zeramazkieat/nat	<i>...</i>	...
<i>...</i>	...	<i>...</i>	...	<i>...</i>	...

JAKIN	
<i>dakit</i>	zakiat/nat, zekiat/nat
<i>daki</i>	zakik/n, zekik/n
<i>dakigu</i>	zakiagu/nagu, zekiaagu/nagu
<i>dakite</i>	zakitek/n, zekitek/n
<i>dakizkit</i>	zakizkiat/nat, zekizkiat/nat
<i>...</i>	...
<i>nekien</i>	nekian/nan
<i>zekien</i>	zekian/nan
<i>genekien</i>	genekian/nan
<i>zekiten</i>	zekitean/nan
<i>nekizkien</i>	nekizkian/nan
<i>...</i>	...

nori berea

Urriaren 14an aditz laguntzaileekin egin genuen moduan, aditz sintetikoak forma alokutiboak dakartzagu gaur, Euskaltzaindiak Leioako Biltzarrean aurkeztutako irizpideak eta paradigmak agertzeko. Ezinbestean aukera egin behar izan du, aditz erabiliaren forma nagusi batzuk sartzeko baizik ez baitugu lekuri. Gaur hamabosteko hartan esan genuen bezala, okerren bat baldin bada geurea da errua. Bestalde, oraindik posible da Euskaltzaindiak

adizki hauek erabaki bihurtu aurretik aldaketa txikiren bat egitea, nahiz eta zaila dirudien, Biltzarrean ez baitzen eredu hau onartzeko eragozpen handirik azaldu.

Adizki sintetikoak formak ulertzeko gako nagusiak, Euskaltzaindiak erabaki behar izan dituen puntu garrantzitsuenak, hauek dira:

● Lehen silabaren forma. Funtsean *niagok/nagok/negok* aukera, eta orainaldiko hirugarren pertsonakoetan *d/z* aukera: *d(i)agok/zagok/zegok*. Tradizio zaharrenak eta ekialdeko euskalkienak *-i-* hartzeraz bultzatzen du, Euskaltzaindiak azaldu duenez, baina

gaurko egoeran sinpleago eta egokiagotzat jo dituzte *-i-* gabeak. Eta *a/e* aukeran, lehen forma hobetsi du Euskaltzaindiak, tradizio zaharrari jarraitzen diolako eta eztabadako formari hurbilago delako: *nagok*. Azkenik, *d/z* aukeratu beharrekoetan (orainaldiko hirugarren pertsonakoetan) *-z* hobetsi du Euskaltzaindiak, baina *a/e* aukera irekirik utzita: *zagok* eta *zegok*. Lehenaren aldekoa da Iparraldeko erabilera —erregularrena— baina bigarren moldeak indar handia hartu du euskarak indartsuenik dirauen erdialdeko euskalkietan, Euskara Batuko batzordekoek azaldu dutenez. Beti ere, joka-

bide bat aukeratzen duenak berari jarraitzeko dio Euskaltzaindiak, biak nahasi gabe.

● Alokutiboaren indizea kontsonantearen atzetik datorrenean zer egin. Adibidez, *nabilk*, *nabilek*, *nabilak*. Halakoetan, *-e-* lotura hobetsi du Euskaltzaindiak. Orobat lehenaldikoetan: *zebilenan*, ez *zebilnan* ez *zebilanan*.

● Alokutiboaren indizea *-z* plural-gileari lotzean *-z* soilik egin (eztabadako formetan bezala) ala *-za*. Forma banaka batzuetan bakarrik gertatzen da eta *-za* hautatu da: *goazak/n*, *gatozak/n*...

ZINEMA-BIDEOA

■ BEASAIN

'Kenia' diapositiba bildumaren emanaldia Javier Fernandez Sanchez eta Juan Carlos Muñozen eskutik. Aizkorri Mendizale Elkartean 20.00etan.

■ DONOSTIA

Fantasiatzako eta Beldurrezko Zinemaren V.Astea. 'Tête à claques' eta 'Les Ailes de l'ombre' laburmetraiak eta 'Return of the Living Dead III' luzemetraia 17.00etan eta 20.30etan. 19.00etan eta 22.30etan 'The bride with white hair'. 00.30etan 'El héroe' laburmetraia eta 'Heavenly creatures' luzemetraia. Emanaldi guztiak Antzoki Zaharrean.

Manuel Lekuona
1894-1987' bideoaren aurkezpena. Koldo Mitxelena Kulturunean 19.00etan.

■ GETXO

'Un paso en falso'. Zuzendaria: Carl Franklin. Getxo Antzokian 22.00etan. Jatorrizko bertsioan.

■ LIZARRA

K2 mendiari buruzko diapositiba emanaldia Inurra-tegi anaien eskutik. Kontserbatorioan 20.00etan.

■ MUNGIA

'Suburban Comando'. Torrebillera Kultur Etxean 18.00etan.

■ ORDIZIA

Mendi Zinema Zikloa. 'Azken Erronka'. Barrena Kultur Etxean 20.00etan.

■ OREXA

'Gipuzkoa 1915-1940' diapositiba emanaldia Kepa Gonzalezen eskutik. Udaletxeko Ganbaran 21.00etan.

MUSIKA

■ BASAURI

Abesbatzen Alardea. Social Antzokian 20.00etan.

■ BEASAIN

Dantzaldia ezkonduentzat Haizea taldearekin. Loizazko San Martin Plazan 23.00etan.

■ DONOSTIA

Japoniako Choir of Takaoka Girl's High School abesbatzen kontzertua. Herrera-ko San Luis Gonzaga elizan 20.15etan.

Orgasmic Tothpicks, Ke Rule eta Boogie Brothers. Ibaetako Kanpusean 19.00etatik aurrera.

■ ELORRIO

Ermuako 'El Rocio' flamenko taldearen emanaldia. Arriola Kultur Etxean 22.30etan.

■ HERNANI

Hernaniko VIII Rock Astea. Familia Polloe, Estigia eta Discipulos de Dionusos. Ti-losetan 22.00etatik aurrera.

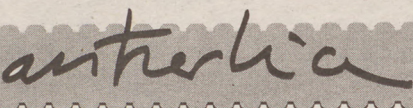
■ LASARTE-ORIA

Larrua Truk eta Deabruak Teilatueta taldeen kontzertua. Zulo tabernan 23.00etan.

■ SANTURTZI

Buenos Airesko Coral Femenina de San Justo abesbatzen kontzertua. Gorka Deuna Elizan 20.30etan.

■ TOLOSA

OSKAR MARTINEZ DE GEREÑU

KRITIKA

CAMERATA POLYZOIDES-EN KONTZERTUA

Fitxa

Gasteizko XIX. Antzerki Jaialdia. **Taldea:** Karraka. **Antzezlanaren egilea:** Ramon Barea. **Zuzendaria:** Ramon Barea. **Aktoreak:** Loli Astoreka, Ane Gabarain, Aitzpea Goenaga, Elena Irureta. **Lekua:** Principal antzokia. **Eguna:** Urriaren 19an.

Beranduko metamorfosia

Zenbait jendek, musikari profesionalen artean, edozer egingo luke mundua prezio merkean ikusteko, baita jendaurrean ganbara talde on gisa azaldu hartara beharrezko plantak eginda ere. Niri behintzat nahiko handigurakoa iruditzen zait Austriatik etorri Euskal Herrira, Camerata Polyzoidesek egin bezala, kurrikulum itxuroso baten aitzakia dela medio, zer eta hala-moduzko kontzertu bat eskaintzeko hemengo entzule sufrituen aurrean. Ez da serioa: Gasteizko kontserbatorioan, urrutira joan gabe, astearteko saioko programa askoz ere kalitate handiagoarekin interpretatuko luketen ikasleak badaude, egon ere, eta ia musutruk joango lirakeenak, gainera. Nire peskizak, dena den, Rafael Catala gitarra jole valentziarrarengana zuzentzen dira kasu honetan, ez dakit, bera iruditzen zaidalako (beste inor baino gehiago) saltsa arrosa honen erantzule eta arduradun nagusia. Bistan da, hori bai, ustezko 'Catala Conection' horrek bere fruituak ematen dituela hauek bezalakoa garai txarretan ere, horretarako geure anfitrioiak bere gaztaroko lagun austriarrak lanean jarri behar izan arren. Hala ere, ez dugu irakurlea gehiegi nahastu nahi: Camerata Polyzoides-Rafael Catala sinbiosian interes komun asko izango dira ziur aski alde bietatik, zuzeneko emanaldiak eskaintzeko (denon kurrikuluma gehiago loditzea, esaterako), eta ez litzateke bidezkoa gure partetik interpretazio txar baten zama astuna pertsona bakar baten bizkarrean jartzea. Horretantxe utziko dugu, beraz, aurreneko komentario hau.

Kuriosoa da, ordea, astearte gauean Gasteizko Araba aretoan ikusitakoaz erreparatzea. Izan ere, Camerata Polyzoidesek bere osotasunean, aurrea (R. Schumannen 'Pianorako kintetoa Mi maiorrean, op.44' obra zoragarri eta gehienontzat ezezagun samar horretan) eta R. Catalak, C. Polyzoidesek eta A. Wutschek osatutako hirukoteak, gero (J. Haydnen 'Gitarra, biolin eta biolontxelorako cassation-a Do maiorrean'-en), oso bertsio kaskarrak eskaini zituzten batez beste, hain juxtu —lehenengo begirada batean, behinik behin— programaren lanik errazena ziruditen horietan. Klasikotzat jo genitzakeen bi obra izateko (bai bata eta bai bestea) akats nabarmen asko antzeman ahal izan genituen guk hor, jarraian gainera: afinazioa oso diskutigarria pasarte gehiegitxotan; kolorea (tresna bakoitzarena ezezik talde osoarena ere, enpasteari dagokionez) mate-matea beti, pianoarena salbu (zalantza askorekin egiten dudana

Rafael Catala gitarra jolea.

salbuespena, azken hau); tenpoa normalean nola-hala egokitua partiturari, bai (zenbaitetan deskoordinazio nabarmenekin interpreteen artean, ez pentsa), baina bere pultsoan eta bere barruko dialektika ezinbestekoan hila, horrela esanda; matizazioa, praktikan (intenzioetan agian bestelako ideiaz), ez oso txukuna beti; eta abar.

Baina ez zuen saioak horretan gelditu behar, eta batzuen eta besteen harridurarako Camerata Polyzoidesek eta Rafael Catalak bi pieza garaikide (kontzerturako bereziki konposatuak, horrexek eman zigun pozarekin) jotzeko ausardia izan zuten, ordura arteko kontzertuari 180 gradu bira emanez eta giroaren itxuraldaketa sinesgaitza gauzatuz. Beranduegi zen, ordea. Zeren bi pieza haiek (K. Johnsen '6 dantza garaikide -1992/94-' eta R. Catalaren 'Sonata', biak harizko laukotea, piano eta gitarrarako) ondo idatziak eta nahiko ondo interpretatu bazituzten ere —hutssegiteak aditu genituen, noski, baina ez gara xehetasunetan hasiko— entzuleak nahiko present zeuzkan ordurako lehen-dabiziko zatian entzundako obra biak. Auskalo zer idatziko ote genukeen guk geuk ere saio honetako aurreneko partea aditu izan ez bagenu; baina inork nahi ez zuena gertatua zen, eta alferrik genuen horri buelta ematen saiatzea. Atsekabeta atera ginela Araba aretotik, hori esan dezakegu argi, eta ez gintuela Camerata Polyzoidesen eta Rafael Catalaren saioak batere komentzitu ere bai. Hurrengoan ikusi behar, agian.

Tolosako 26.Nazioarteko Abesbatza Lehiaketa. Folklore eta Polifoniar, Ahots Nahasi eta Berdinen sailetan lehiaketan parte hartzen duten abesbatzen ekitaldia. Leidor Zineman 20.00etan.

■ ZORNOTZA

Areatzako Bandaren kontzertu sinfonikoa. Zornotza Aretoan 21.00etan.

ANTZERKIA

■ BILBO

Karraka konpainiak 'Pecata Minuta' lana antzeztuko du (euskaraz). Arriaga Antzokian 20.00etan.

■ BILLABONA

Bederen 1 taldeak 'El alquiler' antzezlana taularatuko du. Gurea Zinematokian 20.00etan.

■ DONOSTIA

Donostiako Txotxongilo Erakustaldia. Gorakada eta Paparotek 'Buenas noches' lana eskainiko dute 11.00etan ikasleentzat eta 18.00etan gazte eta helduentzat. Lugaritz Kultur Etxean.

'Golfus de Roma' antzezlana. Victoria Eugenia Antzokian 20.00etan. Azaroaren 2ra arte.

■ GASTEIZ

Nazioarteko Antzerki Jaialdia. Musica 2001 taldeak 'Xirula Majikoa' antzeztuko du. Principal Antzokian 20.30etan.

■ LEGAZPI

Maskarada taldeak 'Munstro sakratuak' lana antzeztuko du. Latxartegi aretoan 22.00etan.

DANTZA

■ BILBO

The Changing Group taldearen ikuskizuna. La Fundación Aretoan 21.00etan eta bihar 20.00etan.

BERTSOLARITZA

■ ARTEA

Bertso afaria. Bertsolariak: Kepa Intxausti, Ibon Iza, Iñigo Olabarri, Igor Meñika, Iñigo Gojenola eta Oier Arregi. Herriko Tabernan 21.00etan.

■ IRUÑEA

Iruñeko IV. Bertso Astea. Bertso jaialdia: Igor Elortza, Xabier Silveira, Unai Agirre, Millan Telleria, Jon Enbeita eta Anjel Mari Peña-garikano. Aita Salestaren Aretoan 20.00etan.

■ LEGORRETA

Bertso bazkaria izango da urriaren 30ean Jota-Kea Elkartean 'Kultur Astea 94-ko' egitarauaren barnean. Bertan kantuan arituko diren bertsolariak Joxe Agirre eta Joxe Lizaso izango dira. Bazkarirako menua babarrunaz, azaz, odolkiak, txerri sahieskiak, txorizo egosiaz, goxoaz eta kafe konpletoaz osatuko da.

Bazkarirako txartelak gaur erosi behar dira udaletxean 13.00ak baino lehen.

■ OROZKO

Bertso afaria. Bertsolariak: Mikel Urdangarin, Juanjo Respaldiza, Beñat Gaztelurrutia, Iñigo Aurrekoetxea eta Unai Ormaetxea. Eskol-an 21.00etan.

ERAKUSKETAK

■ ANDOAIN

Kultur Etxea. Euskal Herriko Soinu tresnen erakusketa. Azaroaren 3a arte.

■ AZPEITIA

Antxieta Etxea. Jose Maria Aldalurren pintura erakusketa. Bihar azken eguna.

■ BARAKALDO

Gurutzetako Kultur Etxea. Oscar Casamayorren marrazkiak eta pinturak. Urriaren 31. arte.

■ BEASAIN

Aterpe taberna. Arrastaluren erakusketa. Azken eguna.

■ BILBO

BBKren Gran Via kaleko Aretoa. Marta Astfalck-en argazki erakusketa. Azaroaren 6a arte.

La Fundación Arte Galería (Ramón y Cajal 39, Deustu). Alfonso Campos Santolallaren pintura erakusketa. Azken eguna.

Rekalde Erakusketa Aretoa. Sergi Aguilarren 'Papeles y cartones 1974-1994' erakusketa. Azaroaren 13a arte.

Arte Ederretako Museoa. John Daviesen 'Elkargurutzatutako joerak' erakusketa. Urria osoa.

El Desván Erakusteta Aretoa (Madariaga hiribidea). Amalia Pascualen pintura erakusketa. Urria osoa.

Windsor Kulturgintza. Juan Ugaldereen pintura erakusketa. Azaroaren 30era arte.

Aritza Galeria. Ricardo Ugarte de Zubiarrairen erakusketa. Azaroaren 9a arte.

■ DONOSTIA

Altzerri Galeria. Javier Baldaren obrak. Urria osoa.

Arteleku (Kristobaldegi, 14. Loiola). Uztaro 94 erakusketa kolektiboa (Albin, Alkorta, Arribas, Azqueta, Garmendia, Mitxelena, Prego eta Ubeda). Azaroaren 4a arte.

Koldo Mitxelena Kulturunea. 'Liburuz jota' erakusketa. Azaroaren 6a arte.

BESTELAKOAK

■ BARAKALDO

Artisautza Azoka. Kareagako Max Center Merkatal Gunean gaur eta bihar.

■ BILBO

Infografia 94. Arte Ederretako Museoa 17.00etan.

■ DONOSTIA

Mendia eta elurraren Nazioarteko Erakusketa. Anoeta Belodromoan igandera bitartean.

■ LEGORRETA

Patxi Ezkiaga poeta legorretarren poesia aurkezpena. Herri Zineman 19.00etan.

JAKIN BEHARREKOAK: Ekitaldien berri emateko bidali MAKINAZ IDATZIRIKO mezuak (943) 36 54 93 fax zenbakira edo honako helbide honetara: Industrialdea, 01-02 pabilioiak, 20160 Lasarte-Oria, Gipuzkoa. Mezuak gure eskuetara ekitaldia baino BI EGUN lehenago helaraztea eskertuko genizuke. Agenda sailean JENDE GUZTIARI ZUZENDUTAKO HITZALDIAK, KONTZERTUAK, ERAKUSKETAK, IKASTARO EZ AKADEMIKOAK, ANTZEZLANAK, BERTSO SAIOAK, ZINEMA nahiz IKUS-ENTZUNEZKO EMANALDIAK eta kulturarekin zerikusia duten LEHIAKETAK argitaratzen ditugu; dena den, leku aldetik arazoak izan daitezkeenez, JASOTAKO MEZUEN IRAGARTZEA EZIN DUGU ZIURTATU.

ZINEMATOKIAK

ARABA

■ GASTEIZ

AZUL 1. 'Los picapiedra' 17.30. 'Cuatro bodas y un funeral'. Akt: Andie MacDowell 20.00 - 22.30. 13 gorak.

AZUL 2. 'Rojo'. Zuz: Krzysztof Kieslowski. Akt: Irene Jacob, Jean-Louis Trintignant 17.30 - 20.00 - 22.30.

GURIDI. 'Nostradamus'. Zuz: Roger Christian. Akt: Tchéky Karyo, F. Murray 17.30 - 20.00 - 22.30. 13 gorak.

GURIDI. 'Cuatro bodas y un funeral'. Akt: Hugh Grant, Andie MacDowell 17.30 - 20.00 - 22.30. 13 gorak.

GURIDI. 'La vida de este chico'. Akt: Robert de Niro, Ellen Barkin 17.30 - 20.00 - 22.30.

GURIDI. 'Juego mortal'. Zuz: John Flynn. Akt: Edward Furlong, Frank Langella 17.30 - 20.00 - 22.30. 18 gorak.

GURIDI. 'Todo es mentira'. Zuz: Alvaro Fernandez Armero. Akt: Coque Malla, Penelope Cruz 17.30 - 20.00 - 22.30. 13 gorak.

GURIDI. 'El hombre que mira'. Zuz: Tinto Brass. Akt: Francesco Casale, Katarina Vasilissa 17.30 - 20.00 - 22.30. 18 gorak.

MIKELDI. 'Forrest Gump'. Akt: Tom Hanks 17.00 - 19.45 - 22.30.

MIKELDI. 'El cuervo'. Akt: Brandon Lee 17.30 - 20.00 - 22.30. 18 gorak.

MIKELDI. 'Blown away (volar por los aires)'. Akt: Jeff Bridges, Tommy Lee Jones 17.30 - 20.00 - 22.30. 18 gorak.

MIKELDI. 'En la mili (Americana)'. Akt: Pauly Shore 17.30. 13 gorak.

MIKELDI. 'Cabezas huecas'. Zuz: Michael Lehmann 20.00 - 22.30. 18 gorak.

MIKELDI. 'Asesinos natos'. Zuz: Oliver Stone 17.30 - 20.00 - 22.30. 18 gorak.

MIKELDI. 'Cuando un hombre ama a una mujer'. Akt: Meg Ryan, Andy Garcia 17.30 - 20.00 - 22.30. 13 gorak.

SAMANIEGO. 'Enciende mi pasión'. Zuz: Jose M'Canga. Akt: Miguel Bose, Emma Suarez 17.30 - 20.00 - 22.30. 18 gorak.

SAMANIEGO. 'El lobo'. Zuz: Mike Nichols. Akt: Jack Nicholson, Michelle Pfeiffer 17.30 - 20.00 - 22.30. 13 gorak.

SAMANIEGO. 'Las aventuras de Priscila. Reina del desierto'. Zuz: Stephen Elliot. Akt: Terence Stamp, Hugo Weaving, Guy Pearce 17.30 - 20.00 - 22.30. 18 gorak.

SAMANIEGO. 'Me gustan los lios'. Zuz: Charles Shyer. Akt: Nick Nolte, Julia Roberts 17.30 - 20.00 - 22.30. 13 gorak.

BIZKAIA

■ BILBO

ABRA. 'Ipar haizearen itzulera'. Marrakzi bizidunak. Euskaraz. 17.00 - 18.30 - 20.00. '¡Por fin solos!'. Akt: Alfredo Landa 22.30.

ABRA. 'Traidor'. Zuz: Radu Mihaileanu. Akt: Johan Leysen, Mireille Perrier 17.30 - 20.00 - 22.30. 13 gorak.

ASTORIA. 'Asesinos natos'. Zuz: Oliver Stone. Akt: Woody Harrelson, Juliette Lewis 17.00 - 19.30 - 22.15. 18 gorak.

AVENIDA. 'Cabezas huecas (Air-heads)'. Zuz: Michael Lehmann. Akt: B.Fraser 11.15 - 17.00 - 19.30 - 22.00.

AVENIDA. 'Forrest Gump'. Zuz: Robert Zemeckis. Akt: Tom Hanks 11.15 - 17.00 - 19.30 - 22.00. 13 gorak.

AVENIDA. 'Cuando un hombre ama a una mujer'. Akt: Andy Garcia, Meg Ryan 11.15 - 17.00 - 19.30 - 22.00. 13 gorak.

AVENIDA. 'Asesinos natos'. Zuz: Oliver Stone. 11.15 - 17.00 - 19.30 - 22.00.

AVENIDA. 'El cuervo'. Akt: Brandon Lee 11.15 - 17.00 - 19.30 - 22.00. 18 gorak.

AVENIDA. 'Todo es mentira'. 17.00 - 19.30 - 22.00. 18 gorak.

CAPITOL. 'Forrest Gump' 17.30 - 20.00 - 22.30. 13 gorak.

CAPITOL. 'Todo es mentira'. Akt: Coque Malla, P. Cruz 17.30 - 20.00 - 22.30.

CAPITOL. 'El gran salto'. Zuz: Joel Cohen. Akt: Tim Robbins, Paul Newman 17.15 - 19.45 - 22.30. 18 gorak.

CAPITOL. 'Maniacs sentimentales (sexo, amor y otras desgracias)'. Zuz: Simona Izzio. Akt: Ricky Tognazzi, Barbara de Rossi 17.30 - 20.00 - 22.30. 18 gorak.

COLISEO ALBIA. 'El miron'. Zuz: Tito Brass 18.00 - 20.00 - 22.00. 18 gorak.

CONSULADO. 'Cuando un hombre ama a una mujer'. Akt: Andy Garcia, Meg Ryan 17.15 - 19.45 - 22.15. 13 gorak.

IDEALES 1. 'Juego mortal'. Akt: Edouard Furlong 17.30 - 20.00 - 22.30. 18 gorak.

IDEALES 2. 'Cabezas huecas (Air-heads)'. 17.30 - 20.00 - 22.30. 13 gorak.

IDEALES 3. 'Asesinos natos'. Zuz: Oliver Stone 17.00 - 19.45 - 22.30. 18 gorak.

IDEALES 4. 'El regreso de la leyenda del viento del norte'. Marrakzi bizidunak 17.00 - 18.15. 'Lobo'. Akt: Jack Nicholson, Michelle Pfeiffer 19.45 - 22.30.

IDEALES 5. 'Cuatro bodas y un funeral'. Zuz: Mike Newell. Akt: Andie MacDowell, Hugh Grant 17.30 - 20.00 - 22.30.

IDEALES 6. 'Los peores años de nuestra vida'. Akt: Ariadna Gil, Jorge Sanz, Gabino Diego 17.30 - 20.00 - 22.30.

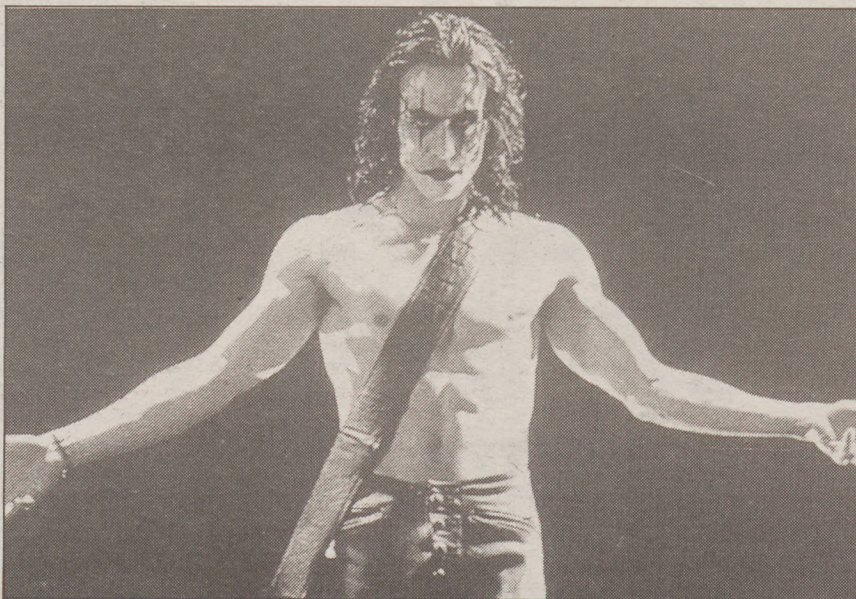
IDEALES 7. 'Me gustan los lios' 17.15 - 19.45 - 22.30.

IDEALES 8. 'Días contados'. Zuz: Imanol Uribe. 17.30 - 20.00 - 22.30. 18 gorak.

MIKELDI. 'El cuervo'. Akt: Brandon Lee

ESTREINALDIAK

■ 'EL CUERVO'. Alex Proyasek zuzendutako filme hau zine pantailetan jarri baino lehen egin zen ospetsu. Izan ere, filme honetako protagonista bat filmea errodatzen ari zirela hil zen, buruan tiro bat hartuta. Hildakoa Brandon Lee da, Bruce Lee entzutetsuaren semea. Brandon Leek filme batean lan egin duen lehen aldia da hau eta, era berean, azken ere bihurtu da. Filmeari dagokionez bestalde, genero fantastikokoa da. Enigmaz beteriko pertsonaia bati buruzko istorioa da; *gangsters* talde batek hil zuen gazte bati buruzkoa; heriotzatik berpiztu eta bere hiltzaileen bila abiatuko den mutil bati buruzkoa... Kritika oso onak izan ditu Estatu Batuetan. (*Gasteiz, Mikeldi; Bilbo, Mikeldi, Avenida; Iruñea, Golem; Donostia, Astoria*).

Brandon Lee (Bruce Leeren semea) 'El Cuervo' filmean.

IMAGENES

■ 'VOLAR POR LOS AIRES'. Stephen Hopkinsek zuzendutako filme honetan Jeff Bridges eta beronen aita den Lloyd Bridges dira protagonista nagusiak. Akzio eta krimen melodrama nahastu ditu Hopkinsek filmean. Lehergailuak jartzen dituen gaizkile bat harrapatu nahian ariko da polizia. Horixe da, hain zuzen, istorioaren mamia. Leherketaz beteriko filmea da. (*Donostia, Astoria; Iruñea, Carlos III; Gasteiz, Mikeldi*).

■ 'JUEGO MORTAL'. John Flynnek zuzendu eta Edward Furlongek protagonizaturiko beldurrezko *thriller*-a da. Michael (Edwrad Furlong) 17 urteko mutila filmean. Gazte honi asko gustatzen zaizkio bideo-jokoak eta behinola, horrelako joko bat eskuartean zuela, fikziozko pertsonaia bat errealitatean agertu zitzaion eta harrezkero beldurra eta sunpentsea nagusituko dira Michaelen bizitzan. (*Gasteiz, Guridi; Bilbo, Ideales; Iruñea, Principe de Viana*).

■ 'NOSTRADAMUS'. Etorkizuna edo geroa zelakoa izango den asmatzen duen gizon bati buruzko istorio tragikoa da filmean garatutakoa. Roger Christianen zuzendaritzapean hona hemen filme honetako protagonista nagusiak: Asumpta Serna, Tchéky Karyo eta Amanda Plummer. (*Gasteiz, Guridi*).

■ 'MANIACS SENTIMENTALES (SEXO, AMOR Y OTRAS DESGRACIAS)'. Simona Izzio zuzendutako komedia hiperrealista da. Bertan Ricky Tognazzi, Barbara de Rossi eta Alessandro Benvenuti dira protagonista nagusiak. (*Bilbo, Capitol*).

17.30 - 20.00 - 22.30. 18 goak.

MIKELDI. 'Forrest Gump'. Zuz: Robert Zemeckis. 17.00 - 19.45 - 22.30.

MIKELDI. 'Mentiras arriesgadas'. 17.00 - 19.45 - 22.30. 18 gorak.

MULTI 1. 'La teta y la luna' 11.15 - 17.30 - 19.45 - 22.30.

MULTI 2. 'La reina de la noche' 11.15 - 17.30 - 20.00 - 22.30.

MULTI 3. 'El cliente' 11.00 - 17.15 - 19.45 - 22.30.

MULTI 4. 'Speed' 11.15 - 17.30 - 20.00 - 22.30.

MULTI 5. 'Ciudad baja' 11.15 - 17.30 - 19.45 - 22.30.

MULTI 6. 'Este poli es un panoli'. Akt: Chevy Chase 11.15 - 17.30 - 20.00 - 22.30.

MULTI 7. 'El peque se va de marcha' 11.15 - 17.30. 'Tres colores: Rojo' 19.45 - 22.30.

MULTI 8. 'En la mili americana' 11.15 - 17.30 - 20.00 - 22.30.

■ ALGORTA

GUREA. Ez dago emankizunik.

■ AREETA

GRAN CINEMA. 'Cuatro bodas y un funeral' 17.30 - 22.00. (Etenik gabeko emankizuna). 13 gorak.

■ BARAKALDO

DUPLEX A. 'Asesinos natos'. Zuz: Oliver Stone 17.30 - 20.00 - 22.30. 18 gorak.

DUPLEX B. 'Cabezas huecas (Air-heads)'. 17.00 - 20.00 - 22.30. 13 gorak.

■ BASAURI

SOCIAL ANTZIKIA. Ikus musika.

■ ELORRIO

ARRIOLA. Ikus musika.

■ GERNIKA

GERNIKA. Ez dago emankizunik.

■ LEKEITIO

ANTZOKI. Ez dago emankizunik.

■ ONDARROA

BIDE ONERA. 'Loca academia de policía, misión moscu' 18.30 - 22.15.

■ PORTUGALETE

COLISEO JAVA. 'Forrest Gump' 17.15 - 19.45 - 22.15.

■ SESTAO

AMEZAGA. Ez dago emankizunik.

■ ZORNOTZA

ZORNOTZA ARETOA. Ikus musika.

GIPUZKOA

■ DONOSTIA

ASTORIA 1. 'El cuervo'. Zuz: Alex Proyas. Akt: Brandon Lee, Ernie Hudson 17.15 - 20.00 - 22.45. 18 gorak.

ASTORIA 2. 'Blown away (volar por los aires)'. Zuz: Stephen Hopkins. Akt: Jeff Bridges, Tommy Lee Jones 16.45 - 19.30 - 22.15. 13 gorak.

ASTORIA 3. 'Cuando un hombre ama a una mujer'. Zuz: Louis Mandoki. Akt: Andy Garcia, Meg Ryan 16.45 - 19.30 - 22.15. 13 gorak.

ASTORIA 4. 'Forrest Gump'. Zuz: Robert Zemeckis. Akt: Tom Hanks, Robin Wright, Sally Field 16.45 - 19.30 - 22.15.

ASTORIA 5. 'La teta y la luna'. Zuz: Bigas Luna. Akt: Biel Duran, Gerard Darmon, Mathilda May 17.15 - 20.00 - 22.45. 13 gorak.

ASTORIA 6. 'Asesinos natos'. Zuz: Oliver Stone. Akt: Woody Harrelson, Juliette Lewis 16.45 - 19.30 - 22.15.

ASTORIA 7. 'Los peores años de nuestra vida'. Zuz: Emilio Martínez-Lazaro. Akt: Jorge Sanz, Ariadna Gil, Gabino Diego 17.15 - 20.00 - 22.45.

PETIT CASINO 1. 'Las aventuras de

Priscila reina del desierto'. Zuz: Stephen Elliot. Akt: Terence Stamp, Eugo Weaving 17.15 - 19.45 - 22.30. 13 gorak.

PETIT CASINO 2. 'El cliente'. Zuz: Joel Schumacher. Akt: Susan Sarandon, Tommy Lee Jones 17.00 - 19.30 - 22.15.

PETIT CASINO 3. 'Cuatro bodas y un funeral'. Zuz: Mike Newell. Akt: Hugh Grant, Andie MacDowell 17.00 - 19.30 - 22.15. 13 gorak.

PRINCIPE ANTZOKIA. Ez dago emankizunik.

TRUEBA 1. 'Días contados'. Zuz: Imanol Uribe. Akt: Carmelo Gomez, Ruth Gabriel, Karra Elejalde 17.15 - 19.30 - 22.15. 18 gorak.

TRUEBA 2. 'Sexo oral'. Zuz: Chus Gutiérrez. Akt: Eva Liberten, Santiago Segura 17.30 - 20.00 - 22.30. 13 gorak.

ANTZOKI ZAHARRA. Ikus zinema-bideoa.

VICTORIA EUGENIA. Ikus antzerkia.

SAVOY. 'Todo es mentira'. Zuz: Alvaro Fernandez Armero. Akt: Coque Malla, Penelope Cruz 17.15 - 19.45 - 22.30. 13 gorak.

■ ARRASATE

ALAI. 'Alargunen gailurra' 19.00 - 21.30.

■ AZKOITIA

BAZTARTXO. Ez dago emankizunik.

■ AZPEITIA

SOREASU. Ez dago emankizunik.

ZELAIXO. 'Tess y su guardaespaldas' 22.00.

■ BERGARA

NOVEDADES. 'El peque se va de marcha' 22.30.

■ BILLABONA

GUREA. Ez dago emankizunik.

■ DEBA

ZUBELTZU. 'El mariachi' 22.30.

■ EIBAR

RIALTO. 'Forrest Gump' 19.30 - 22.15.

UNZAGA. 'Lobo' 19.30 - 22.15.

■ ELGOIBAR

HERRIKO ANTZOKIA. 'Mentiras arriesgadas' 22.15.

■ ERRETERIA

ON BIDE. 'Lobo' 19.30 - 22.30.

■ HERNANI

BITERI. 'Los Picapiedra' 22.30.

■ IRUN

AVENIDA. 'Días contados' 17.00 - 19.30 - 22.15.

■ LEGAZPI

LATXARTEGI. Ez dago emankizunik.

■ OÑATI

SANTA ANA. 'El cliente' 22.30.

■ ORDIZIA

HERRI ANTZOKIA. 'El cliente' 22.15.

■ TOLOSA

IPARRAGIRRE. 'Cuatro bodas y un funeral' 22.30.

■ ZARAUTZ

MODELO. 'Lobo' 19.30 - 22.15.

■ ZUMAIA

AITA MARI. '¡Por fin solos!' 22.15.

LAPURDI

■ BAIONA

ATALANTE. 'L'Eau Froide' 20.30.

ATALANTE. 'Silences du palais' 16.00.

ATALANTE. 'Le cheval venu' 18.30.

VAUBAN. 'Pulp fiction'. Zuz: Quentin Tarantino. Akt: John Travolta, Uma Thurman 14.00 - 17.00 - 20.30.

VAUBAN. 'Forrest Gump'. Zuz: Robert Zemeckis. Akt: Tom Hanks, Robin Wright 14.00 - 16.30 - 19.45 - 22.15.

VAUBAN. 'Danger immédiat'. Zuz: Philip Noyce. Akt: Harrison Ford, Willem Dafoe 14.00 - 16.30 - 19.45 - 22.15.

VAUBAN. 'Le colonel Chabert'. Zuz: Yves Angelo. Akt: Gerard Depardieu, Fanny Ardant 14.00 - 16.30 - 19.45 - 22.15.

MARINE. 'The mask'. Zuz: Charles Russell. Akt: Jim Carrey, Peter Riegert 14.00 - 16.30 - 19.45 - 22.15.

MARINE. 'True lies: le caméléon'. Zuz: James Cameron. Akt: Arnold Schwarzenegger, Jamie Lee Curtis 14.00 - 16.30 - 19.45 - 22.15.

MARINE. 'Les nouvelles aventures de croc blanc: le mythe du loup'. Zuz: Ken Oli. Akt: Scott Bairstow 14.00 - 16.30 - 19.45 - 22.15.

MARINE. 'Bebe part en vadrouille'. Zuz: Patrick Read Johnson. Akt: Joe Mantegna, Lara Flynn Boyle 14.00 - 16.30 - 19.45 - 22.15.

MARINE. 'Leon'. Zuz: Luc Besson. Akt:

Jean Reno, Nathalie Portman 14.00 - 16.30 - 19.45 - 22.15.

MARINE. 'Operation Shakepeare'. Zuz: Penny Marshall. Akt: Danny DeVito, Gregory Hynes 14.00 - 16.30 - 19.45 - 22.15. (Jatorrizko bertsioa).

■ MIARRITZE

COLISEE. 'Aladdin'. Marrakzi bizidunak. Walt Disney 15.00. 'Les Roseaux sauvages'. Zuz: Andre Techine 19.00. 'So-léil trompeur'. Zuz: Nikita Mikhalkov 21.00.

ROYAL. 'Forrest Gump'. Zuz: Robert Zemeckis. Akt: Tom Hanks, Robin Wright 14.00 - 16.30 - 19.45 - 22.15.

ROYAL. 'True lies: le caméléon'. Zuz: James Cameron. Akt: Arnold Schwarzenegger, Jamie Lee Curtis 16.30 - 19.45 - 22.15. 'Les aristochats'. Marrakzi bizidunak. Walt Disney 14.00.

ROYAL. 'Le colonel Chabert'. Zuz: Yves Angelo. Akt: Gerard Depardieu, Fanny Ardant 16.30 - 19.45. 'Leon'. Zuz: Luc Besson. Akt: Jean Reno 14.00 - 22.15.

NAFARROA

■ IRUÑEA

GOLEM. 'El cuervo'. Zuz: Alex Proyas. Akt: Brando Lee, Ernie Hudson 17.30 - 20.00 - 22.45. 18 gorak.

GOLEM. 'Asesinos natos'. Zuz: Oliver Stone. Akt: Woody Harrelson, Juliette Lewis 17.15 - 19.45 - 22.30. 18 gorak.

GOLEM. 'Días contados'. Zuz: Imanol Uribe. Akt: Javier Bardem, Carmelo Gomez 17.15 - 20.00 - 22.45. 18 gorak.

GOLEM. 'Lobo'. Zuz: Mike Nichols. Akt: Jack Nicholson, Michelle Pfeiffer, James Spader 17.15 - 19.45 - 22.30. 18 gorak.

GOLEM. 'Forrest Gump'. Zuz: Robert Zemeckis. Akt: Tom Hanks, Robin Wright, Sally Field 17.00 - 19.45 - 22.30.

GOLEM. 'Los peores años de nuestra vida'. Zuz: Emilio Martínez-Lazaro. Akt: Ariadna Gil, Jorge Sanz, Gabino Diego 17.30 - 20.00 - 22.45. 13 gorak.

ITURRAMA. 'El peque se va de marcha'. Zuz: Patrick Read. Akt: Joe Mantegna, Lara Flynn Boyle / 17.30. 'Fresa y chocolate'. Zuz: Tomas Gutierrez Alea. Akt: Jorge Perugorria, Vladimir Cruz 20.00 - 22.30. 18 gorak.

ITURRAMA. 'Maverick'. Zuz: Richard Donner. Akt: Mel Gibson, Josie Foster 17.30 - 20.00 - 22.30.

ITURRAMA. '¡Por fin solos!'. Zuz: Antonio Del Real. Akt: Alfredo Landa, Mª José Alfonso 17.30 - 20.00 - 22.30.

ITURRAMA. 'Amo los uniformes'. Zuz: David Wellington. Akt: Tom McCamus, Brigitte Bako 17.30 - 20.00 - 22.30. 18 gorak.

CARLOS III. 'Blow Away (Volar por los aires)'. Zuz: Stephen Hopkins. Akt: Jeff Bridges, Tommy Lee Jones 17.30 - 20.00 - 22.30. 18 gorak.

PRINCIPE DE VIANA 1. 'Cuando un hombre ama a una mujer'. Zuz: Luis Mandoki. Akt: Meg Ryan, Andy Garcia 17.30 - 20.00 - 22.30. 13 gorak.

PRINCIPE DE VIANA 2. 'Juego mortal'. Zuz: John Flynn. Akt: Edward Furlong, Frank Langella 17.30 - 20.00 - 22.30. 18 gorak.

PRINCIPE DE VIANA 3. 'Forrest gump'. Zuz: Robert Zemeckis. Akt: Tom Hanks, Sally Field 17.00 - 19.45 - 22.30.

OLITE. 'Todo es mentira'. Zuz: Alvaro Fernandez Armero. Akt: Penelope Cruz, Coque Malla 17.30 - 20.00 - 22.30. 18 gorak.

OLITE. 'Cumbres borrascosas'. Zuz: Peter Kosminsky. Akt: Juliette Binoche, Ralph Fiennes 17.30 - 20.00 - 22.30. 13 gorak.

OLITE. 'Cuatro bodas y un funeral'. Zuz: Mike Newell. Akt: Andie MacDowell, Hugh Grant 17.30 - 20.00 - 22.30. 13 gorak.

OLITE. 'Vida de este chico'. Akt: Robert de Niro, Leonardo di Caprio, Ellen Barkin 17.30. 13 gorak. 'Justicia poetica'. Zuz: John Singleton. Akt: Janet Jackson 20.00 - 22.30. (Jatorrizko bertsioan).

NAFARROA BEHEREA

■ DONAPALEU

ARGITZE. 'True lies' 21.00.

■ DONIBANE GARAZI

VAUBAN. 'Le Colonel Chabert' 21.00.

ZUBEROA

■ MAULE

MAULE BAITHA. 'Wolf' 21.00.

Sortu

08.40

Gorde

19.17

URRIA

28

OSTIRALA

Azaroaren 3an ilberri

HOROSKOPOA

UXUE AGIRRE

ARIES
martxoak 21 — apirilak 20
Ostirala. Iritsi da. Baina bera iritsiko ote da geratutako orduan? Ikusi egin behar.

TAURUS
apirilak 21 — maiatzak 20
Grapagailuek gauza asko grapatzen dituzte. Saiatu zeure ahotxoarekin. A zer pakea!

GEMINI
maiatzak 21 — ekainak 20
Ez da erraza. Zaila askotan. Baina besteeke lortu badute, zuk zergatik ez?

CANCER
ekainak 21 — uztailak 21
Etxean zenbat zeraten galdetuta zer erantzuten duzu? Armiarmak ere zenbatzen?

LEO
uztailak 21 — abuztuak 23
Eta piper berdeekin proba egin al duzu? Kontuz, behatzak jateko arriskua dago.

VIRGO
abuztuak 24 — irailak 23
Zer egiten duzu EGUNKARIA zaharrekin? Zer duzu atzealdean?

LIBRA
irailak 24 — urriak 23
Ez buelta gehiagorik eman. Hoberena hasieran pentsatu zenuen hura egitea da.

SCORPIUS
urriak 24 — azaroak 23
Nahiz eta inori ez esan, konturatuko dira. Belarriak estali gorri-gorriak dituzu eta.

SAGITARIUS
azaroak 23 — abenduak 23
Gaixoa. Ez negarrik egin. Garai onak beti berehala igarotzen dira. Animo!

CAPRICORNIUS
abenduak 24 — urtarrilak 20
Nor da egunero-egunero ordu eta toki berean ikusten duzuna? Galdetu hortik.

AQUARIUS
urtarrilak 21 — otsailak 18
Agian, arraultza dozena oparitu eta bi ogi erosten badiozu... Ea engainatzen duzun.

PISCIS
otsailak 19 — martxoak 20
Beharrezko gauza guztiez gain, badakizu zer ez duzun ahaztu behar? Hartzatxoa.

EFEMERIDEAK

Lehenengo trenbidea Espainiako Estatuan 1848. urteko urriaren 28an inauguratu zuten Espainiako Estatuan lehenengo trenbidea. Bartzelona eta Mataro herrien arteko ibilbidea egin zuen trenak. Ordubete baino gehixeago behar izan zuen 25 kilometro orduko abiadura eraman baitzuen trenak. Carlos Boada industria gizonaren ekimenez egin zen lehenengo trenbide hau. Itsasoaren hurbiltasunak eragozpenak sortu zituen trenbidea egiteko orduan, baita Mongateko tunela egin beharrak ere.

1876. Bilboko Diputazioak ez zuen onartu Foruak zin egin nahi ez zituen korregidorea.

1920. Alfa kooperatiba sortu zen Eibarren.

SANTUAK. Simon, Tadeo, Ximun.

TELEFONOAK

Hegoaldekotik Iparraldera
hots egiteko: 07-33-
aurreszenbakia.

Iparraldekotik Hegoaldera:
19-34- (eta 45, 4, 43 edota 48,
Araba, Bizkaia, Gipuzkoa edo
Nafarroara deituz gero).

Hegoaldeko herrialdeen artean:
Araba: 945-
Bizkaia: 94-
Gipuzkoa: 943-
Nafarroa: 948-

IPARRALDEA
Kostaldeko ospitalea 59 44 35 35
SAMU 15 / 59 63 33 33
Pozoiindatze kasuetan 56 96 40 80
Suhiltzaileak 18
Suhiltzaileak BAMen 59 63 55 55
Polizia 17
Baionako Suprefetura 59 59 09 19
Elektrika-gas arazoak 14 / 59 52 10 18
Errepideetako berri 56 96 33 33
Kontseilu Orokorra 59 25 78 40
Miarritzeko aireportua 59 23 90 66
SNCFko trenbideak 59 55 50 50
Laborantza Ganbara 59 29 50 43
Ordua telefonoz 36 99
Meteo agiria (grabatua) 59 22 03 30
Meteo zerbitzuak 59 23 84 15

ARABA
Suhiltzaileak 28 25 25
Gurutze Gorria 13 47 47
DYA 28 10 20
Errepideetako informazioa 25 42 00
Ertzaintza-Arkaute 28 20 00
Milioiak 13 55 00
Goardia Zibila 25 61 00
Txagorritxuko Ospitalea 24 26 00
Santiagoko O. Orokorra 25 36 00
Ospitale Militarra 13 65 77
Poliklinika 22 33 00
Arana Eritetxea 28 28 00
"N° S° Esperanza" klinika 25 25 00
Asepeyo klinika 27 46 55
Araba klinika 14 21 00
Forondako Aireportua 27 33 00
Gasteizko RENFE geltokia 23 20 30
Autobus geltokia 25 84 00
"Radio Taxi" 27 35 00
Elbarrituentzako taxiak 908870144
908870244

BIZKAIA
Diputazioako suhiltzaileak 492 28 00
Bilboko suhiltzaileak 423 30 00
Gurutze Gorria 422 22 22
DYA 431 92 00
Ertzaintza 444 14 44
Larrialdiak (Osakidetza) 475 75 00
Basutoko ospitalea 441 88 00
Galdakaoko eritetxea 456 88 16
Santa Marina 446 20 66
Gurutzetako ospitalea 490 31 00
Sondikako aireportua 453 13 50
RENFE 423 86 33
ET/FV Atxuri 433 95 00
ET/FV San Nikolas 416 13 12
ET/FV Unamuno plaza 415 50 26
Bizkaia irratia taxiak 416 22 22
"Radio Taxi" 444 88 88
"Tele Taxi" 444 23 33
Naturgas 902-1234 56 / 900-40 05 23

GIPUZKOA
Donostiako suhiltzaileak 080
DYA 46 46 22
Gurutze Gorria 22 22 22
Itsasoko Gurutze Gorria 27 22 22
Ospitale Probitziala 45 40 00
Erresidentzia 45 38 00
Gurutze Gorria (Donostia) 21 46 00
Gurutze Gorria (Irun) 61 12 03
Poliklinika 46 22 00
Deba Garaiko eritetxea 79 53 00
Zumarragako ospitalea 72 39 01
Ertzaintza 28 88 88
Goardia Zibila 21 11 00
Hondarribiko aireportua 64 22 40
RENFEko geltokia 28 35 99
ET/FVko geltokia 45 01 31
Easo Taxiak 46 76 66
Santa Clara Taxiak 46 64 55
Radio Telefonoa 42 66 42
Suital Taxiak 39 80 18
Donosti Gas 45 02 00
Tolosagasa 65 07 82
Gas Hernani 33 09 28
Informazio sexuala 32 04 44

NAFARROA
SOS Deiak/Foruzaingoa 088
Iruñeko suhiltzaileak 22 22 22
DYA 17 17 17
Gurutze Gorria 088
Errepideetako informazioa 22 91 17
Goardia Zibila 22 11 00
Eguneko Psikiatri O. 27 38 12 / 61
Nafarroako Ospitalea 10 21 00
Bideko Ama Birjina O. 10 94 00
Noaingo aireportua 31 75 12 / 51
Iruñeko Autobus geltokia 22 38 54
RENFEko geltokia 12 69 81
Radio Taxi 21 00 00
Teletaxi 23 23 00
Goardiako Farmaziak 22 21 11

EGURALDIA

Eguzkia

Lainotua

Estalia

Euri zaparrada

Euria

Ekaitza

Kazkabarra

Elurra

Itsas barea

Itsaskirria

Itsaskia

Itsas handia

Denboralea

Haize leuna

Haize gogorra

Ekaitz haizea

ITSASALDIAK (Portugaleten)

Itsasgora

12.12

Itsasbehera

05.46-18.36

Eguraldi kaskarra

Zerua lainoz beteta agertuko da gaur eta laino horiek euria ekarriko dute. Tenperaturak atzo izan genituenen antzerakoak izango dira, hotzak. Haizeari dagokionez ahula izango da eta iparraldekotik joko du. **Bihar:** ere berdintsu: lainoak eta euria nagusi. Iganderako hobekuntza bat iragaritzen da. Orduan ikusi behar.

Itsasoa

Haizeak goizez hegoaldekotik joko du 2ko indarrarekin, eta eguerdian berriz iparraldekotik. Bisibilitatea: Erdipurdikoa. Itsas hondoa: Iparmendebaldekoa 1'5 metroko olatuekin. Itsasoaren egoera: Kizkurretik itsaskirritara.

Atzoko minimoak aireportuetan

Miarritze	8
Iruñea	3
Donostia	8
Gasteiz	2
Bilbo	5

DENBORAPASA

ENBIDO

HITZ GEZIDUNAK

Meatzetan diharduena	Bokadilo	Garai	Azterketa sakona
Abizenak	Ornogabe anelido	Donostiako mendia	Hegazti mota
Barazki mota			
Ataurre			
			Kontso. bikoitza
			Musika nota
Gaiztoak			
Emakume izena			
		Emakume izena	
		Interjekzioa	
Röntgen	Suari dario		Ogi, hitz elkarketan
Bik osatutako multzo	Potasioa		Bokala
			Lehenengo

AURREKOAREN SOLUZIOAK

EZKER ESKUIN: 1. Federakuntza. 2. Agiri. Izeiak. 3. Muki. A. Tu. Pi. 4. Ir. Azenario. 5. Lan. Amaierak. 6. Ileak. uL. Eki. 7. Adunar. AEK. T. 8. Kikarak. Nilo.

GOITIK BEHERA: 1. Familiak. 2. Eguraldi. 3. Dik. Neuk. 4. Eria. Ana. 5. Ri. Zakar. 6. A. aeM. Ra. 7. Ki. Nau. K. 8. Uztaila. 9. Neure. Ne. 10. Ti. Ireki. 11. Zapoak. L. 12. Aki. Kito.

ETB 1

- 10.00: **AURKEZPENA.**
- 10.05: **GAUR EGUN.**
- 10.10: **KALIMERO.** Marrazki bizidunak.
- 10.35: **FLY-REN ABENTURAK.** Marrazki bizidunak.
- 11.00: **NIRE BI AITAK.** Telesaila.
- 11.25: **RIVIERA.** Foiletoia.
- 11.55: **EUSKADI ZUZENEAN.** Albistegia.
- 12.50: **IPARRALDEAREN ORENA.** Albistegia.
- 13.00: **GAUR EGUN.**
- 13.30: **SUPERBAT.** Haur eta gazteentzako saioa.
- Popeye marinela.** Marrazki bizidunak: 'Mandoarekin itzulika'.
- Gadget inspektorea.** Marrazki bizidunak: 'Sinitarra sakratua'.
- Sherlock Holmes.** Marrazki bizidunak: 'Urrezko estatua'.
- Musti.** Marrazki bizidunak.
- 15.05: **GOENKALE.** Telesaila.
- 15.30: **EUSKADI ZUZENEAN.** (Errepikapena).
- 16.30: **22RA.** Lehiaketa.
- (Errepikapena).
- 17.25: **EUSKAL HERRITIK.** Erreportaia: 'Sinesmenak'.

- (Errepikapena).
- 18.00: **ERTZA.** (Errepikapena).
- 18.25: **IPARRALDEAREN ORENA.** Albistegia.
- (Errepikapena).
- 18.30: **SUPERBAT.** Haur eta gazteentzako saioa.
- Doraemon, katu kosmikoa.** Marrazki bizidunak.
- Hattori Ninjaren abenturak.** Marrazki bizidunak.
- Ninja dortokak.** Marrazki bizidunak.
- Helene eta bere lagunak.** Marrazki bizidunak.
- Beakmanen mundua.** Marrazki bizidunak.
- Spiderman eta bere lagun harri-garriak.** Marrazki bizidunak.
- 21.00: **GOENKALE.** Telesaila.
- 'Martinen buruhausteak'.
- 21.25: **DRAGOI BOLA Z.** Marrazki bizidunak.
- 21.50: **TXOKO LATEX.**
- 22.00: **GAUR EGUN.** Albistegia.
- 22.35: **ZINEA: 'AMESGAIZTOA ELM STREETEN V'.** Filmea.
- 00.10: **GAUR EGUN.** Albistegia.
- 00.15: **BOXEO IZARRAK.** Boxeo saioa.
- Sergio Rey-A. Ocassio.

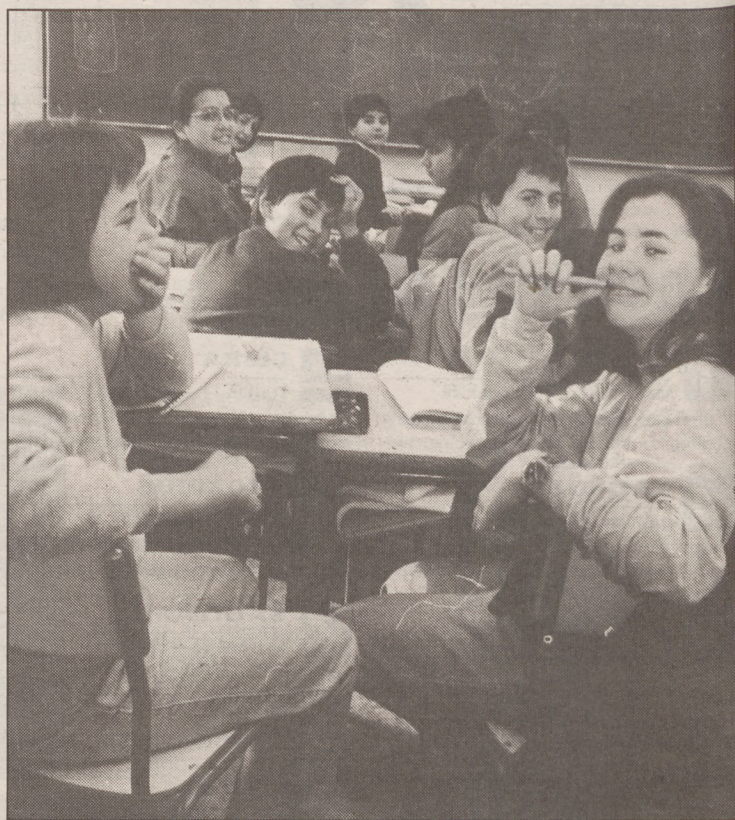
PORROT ESKOLARRA

gazteen arazo garrantzitsuena-tako bat da, eta azken urteetan gainera porrot hori ikaragarri handitu omen da. Antxon Urrusolok gaurko 'Rifi-Rafe' saiorako gai hori aukeratu du. Espainiako Hezkuntza Ministerioak zabalduak datuen arabera, OHOk ikasleen % 20k ez dute kurtsoa pasatu, eta BBn eta UBn kopuru hori asko handitzen da, ia % 50era iritsiz. Baina, noren errua da, ikasleena, gurasoena, irakasleena ala hezkuntza sistemarena?

Galdera horri eta beste askori erantzuna aurkitu nahian Antxon Urrusolok eskolan arazo hori duten ikasle batzuk gonbidatu ditu saiora. Beraien gurasoak ere saioan izango dira. Lourdes Ortiz irakasle eta idazlea, Daniel Mujika idazlea eta Antonio Huerga editorea ere bertan izango dira.

BOXEO IZARRAK

saioa Hernanin izango da gaur bertan izango den boxeo konbatea zuzenean eskaintzeko asmoz. Sergio Rey eta Antonio Ocassio boxeolariak izango dira aurrez aurre, Mundu Hispanoko Pisu Super-arinako titulua irabazteko asmoz. Boxeolari gipuzkoarrak 14 konbatetik guztiak irabazi ditu, eta gainera horietatik bederatzia denboraz aurretik. Bestalde, Antonio Ocassio 15 garaipen, horietatik 12 KOz, bost porrot eta lau

Errudun ikasleak, irakasleak, gurasoak ala hezkuntza sistemarena?

nuluko palmaresa dauka. Gaur egun Panamako txapelduna da. ETB1eko saio hau osatzeko, Txiki Bartolome gipuzkoararen eta Juan Diaz Quesada madrildarraren arteko konbatea eskainiko da.

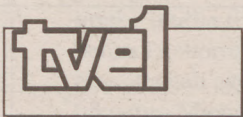
'ESKLABU BERRIAK'

izeneko erreportaia ikusteko aukera izango da gaur La 2eko 'La aventura del saber' saioan. Erreportaia honetan Afrika, Asia edota beste herrialde ba-

tuetatik Espainiara bizimodu hobe aurkitu nahian joaten diren eta baldintza kaskarrak topatzen dituzten emigranteen bizitza erakutsiko da.

STING abeslari eta musika

Frantziako F2 telebistako 'Taratata' saioiko protagonista izango da gaur. Gauerdia baino ordu laurden lehenago hasiko den saio honetan Therapy? hirukotearen musika ere entzuteko aukera izango da.

- 10.30: Aurkezpena.
- 10.35: Teleberri.
- 10.50: Frente a la vida.
- 11.30: El ecualizador.
- 12.20: Justicia callejera.
- 13.10: La cocina de Pedro Subijana. Sukaldaritza saioa.

- 13.30: Euskadi en directo.
- 14.30: Teleberri.
- 15.00: Teleberri Kirolak.
- 15.35: Cine 2: 'Shampoo'. Filmea.
- 17.40: Cine 2: 'El precio del triunfo'. Filmea.
- 19.35: Loco por ti. Telesaila.
- 20.05: La cocina de Pedro Subijana. Sukaldaritza saioa. (Errepikapena).
- 20.25: Rompecabezas. Lehiaketa.
- 20.58: Teleberri. Albistegia.
- 21.30: Rifi Rafe. Eztabaida saioa.
- 00.30: Teleberri.
- 00.45: Cine 2: 'Con faldas y a lo loco'. Filmea.
- 02.55: Amaiera.

- 07.30: Ring Ring.
- 07.30: Reporter Blues.
- 07.55: Los animales del bosque.
- 08.20: La llamada de los Gnomos.
- 08.50: Los diminutos.
- 09.15: Chapulin colorado.
- 09.40: Emperatriz.
- 11.10: Albistegia.
- 11.15: Verde que te quiero verde.
- 11.30: Pasa la vida.
- 13.30: El menu de Karlos Argiñano.
- 13.55: Albistegia.
- 14.30: No te rías que es peor. Lehiaketa.
- 15.00: Telediario 1.
- 15.30: El desprecio.
- 16.25: Corazón salvaje.
- 16.55: Marielena.
- 18.00: Verano azul.
- 18.50: Albistegia.
- 18.55: ¿Como lo veis?
- 19.30: Los problemas crecen.
- 20.00: Blossom. Telesaila.
- 21.00: Telediario 2. Albistegia.
- 21.30: 'Los santos inocentes'. Filmea.
- 23.40: Rocio Jurado, despedida de soltera.
- 01.20: Telediario 3.
- 01.30: Cine de medianoche (1): 'El Mudo'. Filmea.
- 03.10: Cine de medianoche (2): 'El cerebro'. Filmea.
- 04.35: Amaiera.

- 07.00: Albistegia.
- 08.45: That's english.
- 09.00: La 2 noticias.
- 09.10: Los desayunos de radio 1.
- 10.00: Preguntas y respuestas.
- 11.00: La aventura del saber.
- 12.10: Billy.
- 13.00: Pinnic.
- 15.00: Cifras y letras. Lehiaketa.
- 15.30: Dokumentala.
- 16.30: Jara y sedal.
- 17.00: Película de la tarde: 'Juego sucio en las Vegas'. Filmea.
- 19.00: Barrio Sesamo. Haurrentzako saioa.
- 19.30: Clip, clap, video.
- 20.00: Euronews.
- 20.15: Albistegia.
- 20.25: El rescate del Talisman. Lehiaketa.
- 21.00: Lingo.
- 21.30: Dias de cine. Zinema saioa.
- 22.00: El gran cine de la 2: 'El mundo segun Garp'. Filmea.
- 00.35: Doctor en Alaska. Telesaila.
- 01.30: Cine club (1): 'Henry, retrato de un asesino'. Filmea.
- 02.50: Cine club (2): 'El arca de oro'. Filmea.
- 04.15: Amaiera.

- 06.00: Intrugues.
- 06.30: Club Mini zig-zag.
- 06.55: Météo.
- 07.15: Club Dorothée vacances.
- 08.30: Télé shopping.
- 09.05: Club Dorothée vacances.
- 11.20: La roue de la fortune. Lehiaketa.
- 11.50: Un famille en or.
- 12.20: Le juste prix.
- 12.50: A vrai dire.
- 13.00: Le journal de la une.
- 13.35: Les feux de l'amour.
- 14.30: Côte ouest.
- 16.20: Le miel et les abeilles.
- 16.50: Club Dorothée vacances.
- 17.55: Les filles d'a côté.
- 18.25: Hélène et les garçons.
- 19.00: Beverly Hills.
- 19.50: Le bébé show.
- 20.00: Le journal de la une.
- 20.50: Les yeux d'Hélène.
- 22.30: Télé vision.
- 23.55: Agence tous risques.
- 00.45: Formule foot.
- 01.20: Le bébé show.
- 01.35: Les rendez-vous de l'entreprise.
- 01.55: Millionnaire.
- 02.35: Atlantides.
- 03.35: Histoires naturelles.
- 04.15: Intrigues.
- 04.50: Musique.
- 05.05: Histoires naturelles.

- 06.00: Dessin animé.
- 06.05: Les craquantes.
- 06.30: Télématin.
- 09.00: Amour, gloire et beauté. Foiletoia.
- 09.25: Matin les deux font la paire.
- 10.15: Chalu Maureen.
- 11.15: Flash info.
- 11.20: Motus.
- 11.50: Pyramide.
- 12.20: Combien tu paries?
- 12.55: Météo.
- 13.45: INC.
- 13.50: Un cas pour deux.
- 14.55: Dans la chaleur de la nuit.
- 15.45: La chance aux chansons.
- 16.40: Des chiffres et des lettres. Lehiaketa.
- 17.15: Le prince de bel air.
- 17.40: La fête a la maison.
- 18.10: Que le meilleur gagne.
- 18.50: Studio Gabriel.
- 20.55: Maigret: cécile est morte.
- 22.40: Bouillon de culture.
- 23.45: Taratata. Sting.
- 01.30: Journal des courses.
- 01.35: Studio Gabriel.
- 02.00: Envoyé spécial.
- 03.30: Dessin animé.
- 03.35: Que le meilleur gagne.
- 04.10: 24 heures d'info.
- 04.15: Pyramide.
- 05.10: La chance aux chansons.

- 06.00: Euronews.
- 07.00: Premier service.
- 07.15: Bonjour babar.
- 07.45: Oui-oui.
- 07.55: Calculin.
- 08.00: Mimi cracra.
- 08.10: Les aventures de Tintin.
- 08.25: Les minikeums.
- 08.50: Huckleberry Finn.
- 09.15: Les trois mousquetaires.
- 09.45: Sandokan.
- 10.15: Les quarxs.
- 10.20: Fais-moi peur.
- 10.50: Coup de belu dans les étoiles.
- 11.10: Emplois du temps.
- 11.45: La cuisine des mousquetaires.
- 13.00: Vincent à l'heure.
- 14.50: Lacroisière s'amuse.
- 16.30: Minikeums.
- 16.45: Peter Pan.
- 17.10: Il était une fois... Le cerveau.
- 17.45: Une pêche d'enfer.
- 18.25: Questions pour un champion.
- 18.50: Un livre, un jour.
- 20.05: Fa, si, la... chanter!
- 20.35: Tout le sport.
- 20.50: Thalassa. Itsas erreportaiak.
- 21.50: Faut pas rêver.
- 22.55: Le soir 3.
- 23.15: Passions de jeunesse.
- 00.10: Libre court.

GAURKO FILMEAK

Denetarik daukagun gaurko filme zerrendan, gomendatu nahi dizkizuedan hainbat zinta topatu ditut, baina aurretik, txarrak ez diren bi pelikulari buruz zertxobait aipatuko dut.

Joan den hamarkadan abenturazko jeneroan arrakasta handikoa izan zen Indiana Jonesen saillean, gero eta kaskarragoak izan ziren Spielbergekin eginitako filmeen emaitzak. 'Indiana Jones y la última cruzada', sail honetan hirugarren eta azkena, nire ustez behintzat ez da oso ona, baina entretenituko zaituztela ez dut ukatuko. James Stewarten jarraitzaileontzat, berriz, 'El arca de oro' komediarekin entretenimendu handiagoa izango dugula esango dut lasai.

HENRY, RETRATO DE UN ASESINO

(Henry: Portrait of a serial killer)

Zuzendaria: John McNaughton. **Aktoreak:** Michael Rooker, Tracy Arnold, T. Towles.

Gure pantailetara nahiko berandu iritsi zen McNaughtonen lan gogorak arrakasta izugarria lortu zuen, askok biolentogia zela pentsatu zuten

Gona jantzi eta erokeriak eginez dibertituko gaituzte Lemmon, Curtis eta Monroe

ANE MUÑOZ

10.45	T5	○	MI MKUJER ES UNA BESTIA	1988	Castellano, Pipolo	95 m.
15.35	ETB2	○○	SHAMPOO	1975	Hal Ashby	104 m.
15.35	A3	○○	ATRAPADOS	1992	Paul Tucker	-
17.00	LA 2	○○○	JUEGO SUCIO EN LAS VEGAS	1985	Richard Brooks	95 m.
17.40	ETB2	○○	EL PRECIO DEL TRIUNFO	1956	Fielder Cook	83 m.
21.30	T5	○○	INDIANA JONES Y LA ULTIMA CRUZADA	1989	Steven Spielberg	121 m.
21.30	TVE1	○○○○	LOS SANTOS INOCENTES	1983	Mario Camus	103 m.
22.00	C+(e)	○○○	ALGUNOS HOMBRES BUENOS	1992	Rob Reiner	-
22.00	A3	○	PAREJA ENLOQUECIDA BUSCA MADRE DE ALQUILER	1990	Mariano Ozores	-
22.00	LA 2	○○○	EL MUNDO SEGUN GARP	1982	George Roy Hill	130 m.
22.35	ETB1	○	AMESGAIZTOA ELM STREETEN V	1989	Stephen Hopkins	85 m.
22.45	ARTE	○	LA VEILLEE	1984	Martin Sarmiento	110 m.
23.05	C+(f)	○○	LA MORT VOUS VA SI BIEN	1992	Robert Zemeckis	100 m.
00.05	T5	○○○	36 HORAS	1964	George Seaton	114 m.
00.45	ETB2	○○○○○	CON FALDAS Y A LO LOCO	1959	Billy Wilder	119 m.
01.30	LA 2	○○○○	HENRY, RETRATO DE UN ASESINO	1986	John McNaughton	80 m.
01.35	TVE1	○○	EL MUDO	1979	Frank Perry	98 m.
02.30	A3	○○	DESDE HONG KONG CON AMOR	1978	Yvan Chiffre	-
02.50	LA 2	○○○	EL ARCA DE ORO	1942	George Marshall	85 m.
03.10	TVE1	○○	EL CEREBRO	1962	Freddie Francis	84 m.
03.35	T5	○	UNA TUMBA PARA EL SHERIFF	1966	Mario Caiano	83 m.
05.00	T5	○○	NUEVAS AVENTURAS DEL ZORRO	1976	Franco de Cascio	89 m.
05.30	A3	○○	EL EXTRANGER-OH DE LA CALLE CRUZ DEL SUR	1986	Jordi Grau	-

○ TXARRA

○○ ESKASA

○○○ BALEKOA

○○○○ ONA

○○○○○ BIKAINA

arren. Dokudrama berezia da, besterik gabe nahi duelako jendea hiltzen duen gizon gazte eroaren bizitzaz eginitako drama hain zuzen. Gogorra dela behin eta berrir azpimarratu nahi dut, edozein jasan ez dezakeen istorio krudela baita inongo beldurrik ga-

be McNaughton zuzendaria erakutsiko diguna. Errealizazio aldetik, telebistako irudi magnetikoen antzera, granuzko edo definizio handirik gabeko argazki aproposaz aurkeztuko digu. Era berean, elementu azpimarragarrien artean, ahots edo soinuak

irudiekin duen lotura berezia kontuan hartzekoa da, unearen arabera dagoen soinuak baitabiltza momentu dramatikoetan. Oro har, ongi egina dago, eta sentikorra ez denak behintzat ikusi beharko luke. Jatorrizko bertsoan emitituko da.

CON FALDAS Y A LO LOCO

(Some like it hot)

Zuzendaria: Billy Wilder. **Aktoreak:** Tony Curtis, Jack Lemmon, Marilyn Monroe.

Maiz iragarri baina azken

orduan baztertu egiten duen filme zoragarri hau gaur eskaintzea erabaki du ETBk azkenean. Hau poza! Gazte, txiki, heldu, zahar... guztiei gomendatuko dizuedan Wilder maisu paregabearen komedia klasikoa haseratik amaierara bikaina da, benetan ederra. Erritmo ezin hobea, elkarriketa politikak, egoera dibertigarriagoak eta bigarren mailako rolean topatuko dugun Marilyn Monroeren presentzia ere ez dira nolanahikoak. Bikote protagonistan emakumez jantzitako Jack Lemmon eta Tony Curtis eroak azaltzen dira, zuri-beltzeko filme animatu honetan.

LOS SANTOS INOCENTES

Zuzendaria: Mario Camus. **Aktoreak:** Francisco Rabal, Alfredo Landa, Terele Pavez.

Miguel Delibesen izen bereko eleberraren egokitzapen zinematografiko ederra azken hamar urteotan Espainiako Estatuan egin izan diren errealizazioetan interesgarrienetakoa dugu. Nekazaritza giroan kokaturiko istorio bixian, are bitxiagoak dira hasieratik amaierara topatuko ditugun pertsonaiak.

F3

THALASSA
Itsas erreportaiak 20.50

LA 2

DIAS DE CINE
Sharon Stone eta Sylvester Stallone-ri elkarriketa 21.30

TVE1

ROCIO JURADO
Saio Berezia 23.40

F2

TARATATA
Sting 23.45

6

Matin express. 07.00
M6 express. 07.05: Contact 6 manager. 07.10: Matin express. 09.05: M6 Boutique. 09.25: Boulevard des clips. 11.40: Infoconso. 11.45: Passé simple. 12.00: Papa Schultz. 12.30: La petite maison dans la prairie. 13.30: Deux flics a Miami. 14.30: M6 boutique. 14.40: Allo cauet. 16.00: Hit machine. 16.55: M6 kid. 18.00: Highlander. 19.00: Code quantum. 19.54: 6 minutes. 20.00: Vu par Laurent Boyer. 20.05: Notre Bllele famille. 20.35: Capital 6. 20.45: 'Visions de meurtre'. Telefilmea. 22.25: Mission impossible. 23.20: Sey zap. 00.00: L'exilé. 00.50: Culture rtock: les documents. 02.30: Fréquentar. 03.25: Jazz 6. 04.20: Raid de l'amitié. 04.45: Salsa opus 2. 05.40: Blues for two.

CANAL+

07.00: CBS evening news. 07.20: Le journal de l'emploi. 07.25: a cartoon. 07.30: Canaille peluche. 07.55: 24 heures. 08.55: 'Sorciere'. Filmea. 10.20: Flash info. 10.25: Surprises. 10.35: 'La peu douce'. Filmea. 12.30: La grande famille. 15.30: Le journal du cinéma du mercredi. 16.00: 'La nuit américaine'. Filmea. 18.40: Nulle part ailleurs. 20.30: Le journal du cinéma. 20.35: 'Des enfants dans les arbres'. Filmea. 22.20: Jour de foot. 23.05:

'La mort vous va si bien'. Filmea. 00.45: 'Les blancs ne savent pas sauter'. Filmea. 02.35: 'Candyman'. Filmea. 04.30: 'François truffaut-portraits volés'. Filmea. 06.00: Au fil des cimes.

TELE 5

06.30: Tele vi que te vi. 09.00: Los periodicos. 09.15: Ines Duarte secretaria. 09.50: Pasion de vivir. 10.45: 'Mi mujer es una bestia'. Filmea. 12.45: ¿De que parte estas? 14.00: Veredicto. 15.30: La vida alrededor. 16.30: Déjate querer. 17.30: Power Rangers. 18.00: Patrulla-X. 18.30: Boogies. 19.00: La ruleta de la fortuna. 19.30: Su media naranja. 20.30: Las noticias. 21.00: Telecupón. 21.10: Karaoke. 21.30: 'Indiana Jones y la última cruzada'. Filmea. 00.05: '36 horas'. Filmea. 02.40: Historias de play boy. 03.10: Novedades increíbles. 03.35: 'Una tumba para el Sheriff'. Filmea. 05.00: 'Nuevas aventuras del Zorro'. Filmea.

CANAL+

06.45: Albistegia. 07.15: Tras tres tris, buenos dias. 09.30: Mi amada Beatriz. 10.30: Santa Barbara. 11.30: Todo va bien. 13.00: El coche fantástico. 14.00: Salvados por la campana. 14.30: Cosas de casa. 15.00: Albistegia. 15.30: 'Atrapados'. Filmea. 17.30: Tropical Heat. 19.00: Comando espe-

cial. 19.30: Videos, videos. 20.15: A toda página. 21.00: Albistegia. 21.35: Canguros. 22.00: 'Pareja enloquecida busca madre de alquiler'. Filmea. 00.00: Confesiones. 01.30: Albistegia. 02.00: Superboxeo. 02.30: 'Desde Hong Kong con amor'.

CANAL+

06.25: 'Los casos de Cosby'. Filmea. 08.10: ABC world News. 08.35: Osos amorosos. 09.00: Redacción. 09.05: Buenos días, buenos clips. 09.52: Redacción. 10.00: 'El castillo de mi madre'. Filmea. 11.35: 'Huidos'. Filmea. 13.30: Redacción. 13.35: Los 40 principales. 14.00: Mi viejo rockero. 14.30: Kate y Allie. 15.00: 'De ratones y hombres'. Filmea. 16.48: 'El cuerpo del delito'. Filmea. 18.30: Dokumentala. 19.35: Droppy. 20.00: Avance redacción. 20.05: Los 40 principales. 20.30: El trébol azul. 21.00: Primos lejanos. 21.28: Primer plano. 21.30: Redacción. 21.54: Información deportiva. 22.00: 'Algunos hombres buenos'. Filmea. 00.14: Golf.

arte

19.00: Confetti. 19.30: Légendaires européens. 20.30: 8 1/2 journal. 20.40: Tous les garçons et les filles de leur âge. 21.50: Première vues. 22.45: 'La veillée'. Filmea. 00.25: Lisez mourir les théories, pas les hommes.

IRRATIA		i2b	
Arrate Irratia.	FM 87.7	Gure Irratia.	FM 106.6
Bizkaia Irratia.	FM 102.6	Irulegi Irratia.	FM 91.08
Egin Irratia.	FM 103.0/102.0	Segura Irratia.	FM 89.2
Euskadi Irratia.	OM 1.161	Xiberoko Botza.	FM 88.8
Euskalerria Irratia.	FM 91.4	Xorroxin Irratia.	FM 107.5
Gipuzkoa Herri Irrat.	FM 99.8	Iruñeko Herri Irratia.	FM 87.6

Egin Irratia. Goizeko zortzietan 'Albistegin 1' saioak eguneko albiste nagusien berri emango dizue eta ondoren, Amnistiaren Aldeko Batzordeakeko ordezkari batekin elkarriketa izango dugu. Geroxeago, 'Kale Gorrian' magazinaren barnean, hamarretatik hamaikak birtartean izango den 'Puntaren-puntan' atalaren barnean, Jaime Iribarren Nafar Kontseiluko lehendakaria elkarriketatuko dute eta besteak beste, Itoitzko arazoaz eta Estatutuaren XV. urteurrenaz egingo dizkiote galderak. Eguerdiko 'Albistegin-2' saioaren barne, ordu bata t'erdia aldera izango den 'Birtartean' solasaldian, Miguel Cancio eta Jose Luis de la Maza irakasleak izango ditugu hizlari; eguneko gaietaz hitz egingo dute.

Segura Irratia. Goizeko 'Gure denda' saioan, ohizko atalez gain, Tolosako Abesbatz Lehiaketa ere izngo dute hizpide. Horretarako Miren Gembe eta Maite Oca Eskifaniako zuzendariarekin hitz egingo dute. Ondoren herrietako kroniken berri emango dute herrietako korrespontsaleek eta hamabi t'erdietan Segurako Xabier Imaz pilotaria elkarriketatuko dute.

Euskadi Irratia. Pello Zabalak gidatzen duen 'Klasikoak Gaur' musika saioan honako obra hauek izango ditugu gaur entzungai: Bachen 'Cantata 156', Chopinen '4. Mazurka', Haydnen 'Sinfonia 88' eta Viennako dantza klasikoa.

GANBARATIK

Txizatiak

INAKI URIARTE

Dibertsio motak eta batez ere ordutegiak aldatu direla gauza nabaria da aspaldi. Krisiak, gizarte aldaketak eta rol sozialak joko ezberdinek gure kaleen fisonomia aldatu egin dute. As-tan zehar hutsik egon diren tabernetan ez dago sartzerik aste-burua heltzen denean. Ostiral eta larunbat gauak bizi ditugu intentsitatez eta alkoholez, dena nahastean.

Behar baino gehiago edan ondoren hasten dira abentura berriak. Konplexuak etxean utzita kaleko nagusi bilakatzen gara ordu batzuez. Harremanen ordua da, eta txizatiak ere bai. Behin arratsaldeko argiak amatatzen direnean ustezko askatasuna hedatzen da lurralde liberatuetan.

Gorputzak eskatzen duena eta astean bost egunez egiten ausartu ez garena egiteko tenorea da. Zerbeza barrilen gaineko dantza hasten da, gaur bai, hainbatetan amesturiko neska edo mutil horrek egingo dit kasu, ziur. Beste zerbeza bat mesedez.

Kexuen pareta, Falls Road-koa edo Berlingo horma baino ospetsuagoak diren bi dauzka-gu Bilbon, bata Barrenkaleko trianguluko eta Santiagoko elizpekoa bestea. Kexuak eta malkoak isurtzeko ezezik txizatada beroak botatzeko ere balio dute; biharko ere hortxe geratuko da mutilok aske izanaren ikurra. Txarrena noski, goizean etxeko atarian duzun piszina flotadorerik gabe igarotzea eta jente helduaren garrasiak entzutea izaten da. Hori bai aske izan gara une batez.

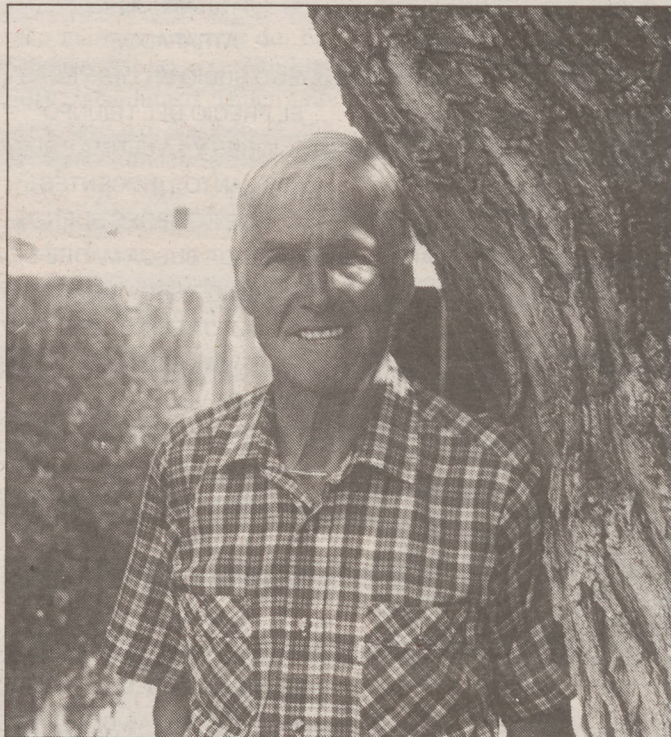
Leandro Urrutia: «Hogeita hamar urte egon naiz lanean barber-shop berean»

MIEL ANJEL ELUSTONDO / RENO

Zuri-beltzeko argazki bat. Zahar-zaharra. Berrogeita hamar urte egin ditu aurtengo udan. 1944ko ekainekoa. Hirurogeita hamabost lagun ageri dira fotografian. Guztiak agertzeko moduan pararazi zituen kazetariak. Renoko tren geltokiaren atarian ziren. Trenetik jaitsi berriak. Euskaldunak, denak. Gazteak. Artzain etorriak... 50 urte igaro eta gero, Leandro Urrutiak gogoan du Ameriketako barrena Renora etorri zen eguna. «Atera ginen eta hemen Gazette-Journal edo zerbait etorri zen eta paratu ginen denak eta picture atera».

Bidaia luzearen amaia izan zuten Reno. «Atera ginen Bilbaotik May twenty. Eta New Orleansera ailegatu ginen June twenty-one, twenty-two». Hilabete eta gehiago eman zuten itsasoan. «Gerra denboran ez zuten uzten etortzera Nueva York-a. South-Americatik buelta handia ematean etorri ginen». Untziaren izena ez zaio ahanzi. «Marques de Comillas». Baina biga baziren: 'El Magallanes' zen bertzea». Treneg egin zuten ondokoa. «New Orleans-etik Los Angeles. Los Angelesetik San Francisco. San Francisco-Reno». Hirurogeita hamabostetan, nafarrak nagusi. «Etorri ginen herri aunitzetarik. Baina guti Navarratik kanpo».

Geltokitik hurre zen Renon euskal jatetxea. Eta haraxe joan ziren. «Santa Fe Hotelean egon ginen puxka bat, eta nagusiak han ziren gure esperoan. Sorteatu gintuzten. Batek nahi zuen hiru artzai, bertze batek biga, bertze batek bat...». Eta horrelaxe, hirurogeita hamabostak saka-

MIEL ANJEL ELUSTONDO

SOSLAIA

Gerra han, gerra hemen

Nafarra. «Linzoain. Navarra. Spain. Han etxean ez nuen deus ere egiteko eta norabaitera atera behar nuen kanpora». Artzain eske ari ziren hemen orduan. «Gerra denbora zen eta ardiak kuidatzeko artzaia ez zen hemen aunitz». Gerra hemen, baina Espainiakoa ere ez zen joan zaharra. «Gerra hasi zelarik, San Sebastianen nintzen, in the army. Egon nintzen urte bat Republikarekin. Gero, Francok hartu gintuen prisoner». Eta harekin gero. 44an, Amerika. Ardiak, etxagin, barbero. Duela bost urte barber-shopa ere saldu eta jubilatuta bizi da. «Diabetic. Bertzela ontsa naiz. Egunero shot hartu eta jatekoa behar duzu kasu egin».

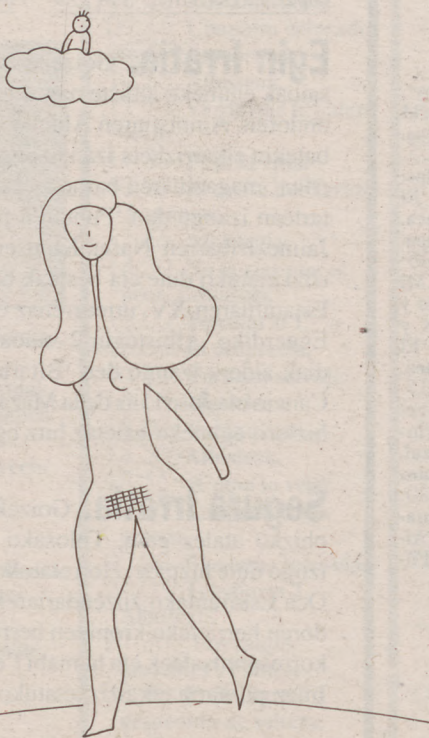
banatu. Guztiz barreiatu. Bidaian zehar adiskidetuak ez zuten elkar ikusiko harrezkero. «Denak ez ginen ikusi batere elkar ja». Bi artzainen eske zen Leandro Urrutiaren nagusia. Renon bertan gelditu ziren. Aurki aldeginean zuten bertatik Leandoren lagunak. Euskal Herrira itzuli zen hura. «Fite. Ez zuen denbora aunitz pasatu. Ez naiz oroitzen ere, baina adinekoka zen hura».

Eta hartu astoa eta arditara berehala. Jaiotetxean artzain jardunda ere, bestela zen Renoz gero. «Hemen diferente da. Han, menturaz, baziren 40 edo 50 ardi. Hemen two thousand». Bi mila ardi, astoa, artzaina eta txakurra. «Txakurrik gabe ez duzu deus egiten ahal. Txakur polita, ona zen. Nik 'Txikito' erraten nion». Hiru urte egin zituen artzain. «Eta bi, kanpander. Jatekoa artzainei zuk eman behar diezu. Badituzu zaldiak, eta zaldiekin... segun tokia nola den». Lantegi gogorra, inola ere. Bakardadea eta. «Gogorra?, seguro gogorra dela! Bakarria egonean! Hori tristea da. Bortz egun, sei, egoten zara. Hilabete bat. Baina urtea after urtea, tristea da».

Bost urteren buruan etxaginen ari zen. Bi urtez jardun zuen. Min hartu zuen arte. «Hartu nuen mina, bizkarreran. Operatu naiz bi aldiz, baina ontsa gelditu naiz. Ez dut deus ere izan behin ere». Onbeharrean, lanbidea aldatu zuen. «Joan nintzen barbero». Sei hilabete eman zuten Salt Lake Cityn, ikasten. «Ikasi nabalak eta nola diren, eta eritasunak ere kasu eman, dena desinfektatu... bestela ez dezakezu hartu lizentzia». Artzain etorri eta barbero trebatu zen. «Egon naiz 30 urte lanean barber-shop berean».

LERRO GUTXITAN

irrimarra

© Jon Zabaleta

□ **ITOIZKO URTEGIA GELDITZEKO AUKERARIK** ez du ikusten Carlos Perez Anadon Ebroko Ur Konfederazioko presidenteak, «zein agiri dauden ikusita». Atzo Zaragozan gogorazi zuenez, ingurugiroan eragina izan ditzaketen kalteei buruzko ikerketa egitea behar-beharrezkoa da Itoitzen, «Espainian egin diren beste eraikuntza-lanetan ez bezala», eta Europako Batzordean aurkeztutako kexuari datozen hilabeteotan erantzun zaiola esan zuen. «Dauden beharrak betetzeko erregulazio lanik onena da. Horiek ez dira ureztapen beharrak soilik; Iruñea eta eskualdearen ur horniketa ere hor da».

□ **50.000 BEZERO DITU DAGOENENKO NATURGASEK**, Energiaren Euskal Erakundeko elkarteak. Santurtziko bizilagun batek egin zuen iragan urrian 50.000. kontratua eta sari gisa, lehen urtean dohainik izango du gasa. Sei urte direla sortu zen Naturgas eta bezero kopuruari dagokionez, lehenengo postuan da etxeetara gas naturala banatzen duten enpresen artean. EAEko 38 herri hornitzen ditu eta iraila amaitu bitartean 1.427 milioi pezetako diru-sarrera izan zuen.

□ **GAUR, URRIAK 28, BETETZEN DA** Jose Maria Setien Donostiako gotzaina sagaratu izan zuteneko XXII. urtemuga. Elizbarruti osoan ospatuko dute urtemuga eta meza berezia eskainiko da, Donostiako Gotzaintzatik jakinarazi zutenaz. «Aukera bikaina eskaintzen digu urtemuga honek Gipuzkoan dagoen gure Elizarekiko batasuna eta apostolutzatza lokarriak sendotzeko eta bere alde otz egiteko».

□ **ONATIKO (GIPUZKOA) KOMENTU** batean lapurreta egiten saiatu zen 35 urteko gizonezkoa atxilotu zuen atzo Ertzaintzak. Lapurreta egiterik ez zuen izan, lau metroko harresia eskalatzean min hartu baitzuen eskumuturrean.

Eskola astea

Bost eguneko eskola astearen aurka daude Japoniako guraso gehienak, haurrak jagoteko denborarik izango ez dutela eta. Horrezaz gainera, umeen bizimodua «ordenarik gabekoa» izatea eragingo duela azaldu dute. Hilabete bakoitzeko astebete izaten dute eskolameek bost eguneko, eta seikoak gainontzekoak. Eta nahi-koa dela diote gurasoek.

ONCE

OSTEGUNA

45.879

ASTELEHENA	35.319
ASTEARTEA	23.403
ASTEAZKENA	48.929
OSTIRALA	KUPOITZARRA